

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027
Územné vymedzenie :	Obec Iža
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	xx. xx. 2022
Dátum platnosti:	od xx. xx. 2022 do 31. 12. 2027
Verzia¹	1.0
Publikovaný verejne:	xx. xx. 2022

2022

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

Obsah

ÚVOD.....	4
A – ANALYTICKÁ ČASŤ.....	9
<i>Vymedzenie riešeného územia</i>	<i>9</i>
<i>Základné fyzickogeografické charakteristiky obce</i>	<i>9</i>
<i>Súčasná krajinná štruktúra.....</i>	<i>13</i>
<i>Ochrana prírody.....</i>	<i>13</i>
<i>Životné prostredie.....</i>	<i>15</i>
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	21
<i>Ludské zdroje.....</i>	<i>21</i>
<i>Prírodný pohyb obyvateľstva</i>	<i>24</i>
<i>Mechanický pohyb obyvateľstva</i>	<i>26</i>
<i>Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.....</i>	<i>27</i>
<i>Zamestnanosť, nezamestnanosť</i>	<i>29</i>
<i>Mzdy.....</i>	<i>35</i>
<i>Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia</i>	<i>35</i>
<i>Rovnosť príležitostí</i>	<i>35</i>
<i>Domový a bytový fond</i>	<i>37</i>
<i>Dopravná a technická infraštruktúra, odpadové hospodárstvo</i>	<i>46</i>
<i>Dopravná infraštruktúra.....</i>	<i>46</i>
<i>Technická infraštruktúra</i>	<i>48</i>
<i>Opadové hospodárstvo.....</i>	<i>51</i>
<i>Hospodársko-ekonomický potenciál obce</i>	<i>54</i>
<i>Poľnohospodárstvo</i>	<i>54</i>
<i>Priemysel</i>	<i>55</i>
<i>Trhové služby, maloobchod.....</i>	<i>55</i>
<i>Podnikateľská aktivita</i>	<i>56</i>
<i>Cestovný ruch.....</i>	<i>57</i>
<i>Občianska vybavenosť obce</i>	<i>63</i>
<i>Administratíva</i>	<i>63</i>
<i>Školstvo</i>	<i>63</i>
<i>Zdravotnícke služby</i>	<i>66</i>
<i>Sociálne služby</i>	<i>67</i>
<i>Kultúra</i>	<i>74</i>
<i>Šport</i>	<i>75</i>
<i>Tretí sektor, mimovládne organizácie</i>	<i>76</i>
<i>Ostatné služby.....</i>	<i>78</i>
<i>Ochrana a bezpečnosť.....</i>	<i>78</i>
<i>Zhodnotenie programového obdobia 2010 – 2021.....</i>	<i>79</i>
<i>Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2010 – 2015</i>	<i>90</i>
<i>Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2015 – 2021</i>	<i>93</i>
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	96
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	106
<i>SWOT analýza potenciálu rozvoja obce.....</i>	<i>106</i>
B – STRATEGICKÁ ČASŤ.....	113
<i>Strategická vízia obce Iža.....</i>	<i>118</i>
<i>Prehľad strategických prioritných oblastí, strategických prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov a opatrení</i>	<i>120</i>
C – PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	122
<i>Strategické prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia, aktivity.....</i>	<i>122</i>
<i>Monitorovanie hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža</i>	<i>130</i>
<i>Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHRSR obce Iža na obdobie 2021 – 2027.....</i>	<i>132</i>
D – REALIZAČNÁ ČASŤ	136
<i>Organizačné zabezpečenie realizácie.....</i>	<i>136</i>
<i>Komunikačná stratégia</i>	<i>136</i>
<i>Systém monitorovania a hodnotenia</i>	<i>136</i>

<i>Akčný plán obce Iža na roky 2021 – 2027</i>	139
Projektové zámery obce Iža na obdobie 2021 – 2027	144
E – FINANČNÁ ČASŤ	164
ZÁVER	165
PRÍLOHA Č. 1: AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 6 ROKOV	166
PRÍLOHA Č. 2: ZOZNAM ČLENOV RIADIACEHO VÝBORU, PRACOVNÝCH SKUPÍN – TÍMOV LOGISTICKEJ PODPORY A TÍMU PRE KOORDINÁCIU PARTICIPATÍVNEJ TVORBY A IMPLEMENTÁCIE PHRSR OBCE IŽA NA OBDOBIE 2021 – 2027	186
PRÍLOHA Č. 3: ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHRSR	188
PRÍLOHA Č. 4: ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHRSR	189

Úvod

Dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027 je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov v období 2021 – 2027.

Cieľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHRSR) obce Iža na roky 2021 – 2027 je zmapovanie sociálno-ekonomickej priestorovej štruktúry obce Iža (<https://www.iza.sk/>) a na základe výsledkov týchto analýz vytvoriť stratégiu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja daného územia – je to základný strednodobý programový dokument v období 2021 – 2027 na podporu regionálneho rozvoja na úrovni obce. PHRSR je program cielených opatrení na stimuláciu ekonomického a sociálneho rozvoja obce, ktorého cieľom je navrhnuť systematickú a funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce pri rešpektovaní globálnych cieľov regionálneho vývoja, resp. štátnej regionálnej politiky. PHRSR obce Iža na roky 2021 – 2027 je vlastne pokračovaním plánovaného rozvoja z roku 2010 (keď strategická vízia obce bola definovaná nasledovne: „Iža – obec zabezpečujúca kvalitné životné podmienky pre miestnych obyvateľov a vyhľadávaná pre svoju jedinečnú atmosféru a významnú archeologickú lokalitu Kelemantia.“) a z roku 2016 (strategická vízia obce bola identická s víziou z roku 2010).

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027 bol vypracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní PHRSR boli uplatňované všetky základné princípy regionálnej politiky EÚ: princíp koncentrácie, princíp partnerstva, princíp programovania, princíp doplnkovosti, princíp subsidiarity.

Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

Obr. 1: Základné sféry trvalo udržateľného rozvoja obce

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027 bol vypracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Z hľadiska štruktúry PHRSR obce Iža je rozdelený na 5 častí:

- prvá časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- druhá časť je strategická, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- tretia časť je programová časť, ktorá obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- štvrtá časť programového dokumentu je realizačná časť, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce; táto časť obsahuje aj akčný plán rozvoja obce na obdobie 2021 – 2027,
- posledná časť je finančná časť, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Tento programový dokument prioritne vychádza z aktuálnych strategických dokumentov na programové obdobie 2021 – 2027 na úrovni Európskej únie, na úrovni Slovenskej republiky, na úrovni Nitrianskeho samosprávneho kraja (+ z ďalších stratégií na regionálnej a miestnej úrovni, napr. je previazaný s Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobou stratégiou udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR [schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014], Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 [KURS 2001] v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, Partnerskou dohodou Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, Nízkouhlíkovou stratégiou rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Plánom obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Strategickým plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027, Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Koncepciou rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, Územným plánom regiónu Nitrianskeho kraja (2012) – Zmeny a doplnky č.1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja (2015) – Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2020), Stratégiou rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Regionálnou inovačnou stratégiou NSK na roky 2014 – 2020, Stratégiou rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 – 2020, Strategickým a marketingovým plánom rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020, Koncepciou rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027, Regionálnou inovačnou stratégiou NSK na roky 2021 – 2027, Komunitným plánom sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023, Územným plánom obce Iža atď.

PHRSR obce Iža bol spracovaný aj v súlade s významným strednodobým eurofondovým investičným plánom pre Slovensko: Program Slovensko 2021 – 2027 (ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 426 z 28. júna 2022 a na základe ktorého bude možné čerpať takmer 13 miliárd eur v novom programovom období; strešným rámcom pre Program

Slovensko 2021 – 2027 je Partnerská dohoda na roky 2021 – 2027). Prostredníctvom Programu Slovensko sa v období 2021 – 2027 budú realizovať investície z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu plus, Kohézneho fondu a Fondu na spravodlivú transformáciu pre cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti (ďalej len „fondy EÚ“). Tento strategický dokument určuje podrobne oblasti, kam bude Slovensko nové fondy EÚ investovať. Program Slovensko nahradí doterajších šesť operačných programov a výrazne sa tiež zredukuje byrokratická náročnosť procesu využitia európskych zdrojov.

Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

V období 2015 – 2020 rozvojová stratégia riešeného územia vychádzala zo stratégie Európa 2020, prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2014 – 2020 podporila

- inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

V novom programovacom období – v rokoch 2021 – 2027 – *rozvojová stratégia obce vychádza z 5 cieľov Partnerskej dohody Slovenskej republiky na obdobie 2021 – 2027: Inteligentnejšia Európa – Inovatívne Slovensko; Ekologickejšia Európa – Ekologické Slovensko pre budúce generácie; Prepojenejšia Európa – Mobilita, doprava a prepojenosť; Sociálnejšia Európa – Sociálne, spravodlivé a vzdelané Slovensko; Európa bližšie k občanom – Kvalitný život v regiónoch.*

PHRSR obce Iža bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave PHRSR v obci Iža bol zriadený Riadiaci výbor zo zástupcov verejného sektora – samosprávy, súkromného sektora a mimovládneho sektora, ale boli zriadené aj pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárska oblasť, sociálna oblasť, environmentálna oblasť). K príprave PHRSR v obci Iža bol realizovaný aj dotazníkový prieskum. Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií z obce. Obyvatelia, ako aj zástupcovia podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií mali možnosť zapojiť sa do procesu programovania prostredníctvom dotazníkového prieskumu a hĺbkových rozhovorov a pripomienkovania pracovných verzií strategického programu.

Tab. 1: Harmonogram spracovania Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027

Termín (mesiac)	Marec 2021	Apríl 2021	Máj 2021	Jún 2021	Júl 2021	August 2021	September 2021	Október 2021	November 2021	December 2021	Január 2022	Február 2022	Marec 2022	Apríl 2022	Máj 2022	Jún 2022	Júl 2022	August 2022	September 2022
Úvod																			
Analytická časť																			
Strategická časť																			
Programová časť																			
Realizačná časť																			
Finančná časť																			
Záver																			

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Iži, ktoré bude potom realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

Schválený PHRSR obce Iža je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. niektoré opatrenia a aktivity sa môžu rušiť.

Obr. 2: Základné ciele obce Iža vychádzajúce z Partnerskej dohody SR
na obdobie 2021 – 2027

A – Analytická časť

Vymedzenie riešeného územia

Územie obce Iža je územný celok, ktorý tvorí jedno katastrálne územie, a to katastrálne územie Iža.

Obec Iža sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (ďalej SR). Z hľadiska územnosprávneho členenia SR obec na úrovni NUTS 3 patrí do Nitrianskeho kraja, na úrovni okresov obec Iža sa nachádza v okrese Komárno.

Tab. 2: Základné charakteristiky obce Iža

Ukazovateľ	Hodnota
Kód obce	501174
Názov okresu	Komárno
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	obec
PSČ	94639
Prvá písomná zmienka o obci – rok	1268
Nadmorská výška obce – v m	108
Celková výmera územia obce [m ²]	28018970
Hustota obyvateľstva na km ²	63,94

Stav k 31. 12. 2021

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Základné fyzickogeografické charakteristiky obce

Geomorfológia a geológia územia

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina. Menšia časť k. ú. obce – severná polovica k. ú. obce – zasahuje do celku Podunajská pahorkatina, kým väčšia časť katastrálneho územia obce zasahuje do Podunajskej pahorkatiny. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Martovská mokrad' (zasahuje do severnej polovice k. ú. obce), z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú časti Chrbát a Hurbanovské terasy (v rámci oddielu Hronská pahorkatina).

Nadmorská výška k. ú. obce sa pohybuje medzi 107 – 120 m n. m. (nadmorská výška stredu obce je 108 m nad morom).

Typ geologického substrátu a typ reliéfu predstavujú prvotný diferenciačný prvok z hľadiska ostatných prírodných zložiek krajiny, ale aj z hľadiska možného využitia človekom. Geologický podklad južnej polovice riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi. Severná polovica riešeného územia je tvorená kvartérnymi pleistocénnymi formami: spraše a sprašové hliny, fluviálne štrkopieskové terasy (prevažne risské). Najsevernejšia časť k. ú. obce tvorí neogén (pont-panón: jazerné, sčasti slabo brakické sedimenty – íly, piesky, štrky).

Základné kvartérne útvary k. ú. obce sú fluviálno-nivné sedimenty (holocén), pričom na malých plochách sa vyskytujú aj viate piesky (würm až holocén). V severnej polovici k. ú. obce kvartérne útvary sú fluviálne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss).

Najsevernejšiu časť k. ú. obce tvoria kvartérne útvary fluviálne sedimenty stredných terás (riss).

Z hľadiska hydrogeologického podklad väčšej časti riešeného územia tvoria kvartérne piesky a štrky prekryté sprašou – priepustnosť zvodnených vrstiev na väčšine územia je pórová – veľmi dobrá. V severnej polovici k. ú. Obce, ktorú tvoria kvartérne piesky a štrky význačnejších terás a náplavových kužeľov, priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá. V najsevernejšom cípe k. ú. obce – tvorený neogénom – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – dobrá až slabá (artézske vody).

Na väčšine riešeného územia základným typom reliéfu je reliéf rovín a nív, avšak severná polovica k. ú. zasahuje cez reliéf zvlnených rovín do reliéfu nížinných pahorkatín.

Na základe exogénnych procesov väčšia časť k. ú. obce je akumuláčnym reliéfom, ide o fluviálny reliéf (fluviálna rovina). V severnej časti k. ú. obce – zasahujúcej do Podunajskej pahorkatiny typ reliéfu je akumuláčno-erózný reliéf s dvomi subtypmi: fluviálno-eolický reliéf (fluviálno-eolická zvlnená rovina) a proluviálno-eolický reliéf (z neho proluviálno-eolická zvlnená rovina). Na väčšine územia je to reliéf s nepatrným uplatnením litológie, len v severnej polovici sa vyskytuje so slabým uplatnením litológie.

Na väčšine územia až 70 % podzemnej vody je dopĺňovaná z riek a ich prítokov.

Z hľadiska seizmických pomerov sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10 °C a viac za jeden rok je 3000 – 3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550 – 600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5 %), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7 %), JV (16,3 %), Z (8,5 %), V (8,5 %), J (6,1 %), SV (6 %), JZ (4,3 %).

Pedologické podmienky územia

V k. ú. obce prevládajú hlinito-piesočnaté a piesočnato-hlinité pôdne druhy, miestami sa však (popri juhovýchodnej hranici riešeného územia) vyskytujú aj hlinité pôdy. V severnej polovici k. ú. obce sa vyskytujú aj piesočnaté pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy na väčšej časti riešeného územia je nijaká až nepatrná (v severnej polovici k. ú. obce je slabá).

Hlavné pôdne typy v k. ú. obce sú černozeme slabo glejové, sprievodné čiernice a sporadicky zasolené alkalické pôdy, nivné pôdy glejové, čiernice karbonátové a čiernice glejové, sporadicky zasolené alkalické pôdy, regosoly až černozeme prevažne na karbonátových pieskoch a černozeme karbonátové.

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká.

Rastlinstvo, živočíšstvo

Z hľadiska fytogeografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Potenciálna prirodzená vegetácia je vegetácia, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste (biotope), keby vplyv ľudskej činnosti ihneď prestal pôsobiť. Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu na väčšine riešeného územia – v južnej polovici – predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové, jelšové lužné lesy a vrbovo-topoľové lužné lesy. V severnej polovici k. ú. obce potenciálnu prirodzenú vegetáciu tvoria dubovo-hrabové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení – ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo pôsobia ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Živočíchy tvoria nezastupiteľnú zložku všetkých typov spoločenstiev biosféry. V zložitých potravných reťazcoch rozhodujúcou mierou prispievajú k ekologickej rovnováhe v obehu látok a energie. Čím väčšia je druhová rozmanitosť, tým lepšie podmienky sa vytvárajú pre ďalší rozvoj územia aj v prípade, ak ich chápeme z hľadiska ekologickej stratégie ľudskej spoločnosti. Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu lužného dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynné časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja.

Na území obce sa nenachádzajú chránené ložiskové územia. Na území obce nie sú evidované ložiská nevyhradených nerastov.

Hydrologické pomery

Katastrálne územie obce Iža patrí do povodia toku Dunaj, ktorý tvorí južnú hranicu riešeného územia. Dlhodobý priemerný prietok Dunaja v Komárne je 2 290 m³/s. V porovnaní s dlhodobým priemerným mesačným prietokom na Dunaji nadpriemerné vodné mesiace sú marec, apríl, máj a jún (maximum).

Tab. 3: Sumárne hydrologické údaje

Tok – profil	Plocha povodia	Dĺžka povodia	Súčiniteľ	Priemerné prietoky			
	F [km ²]	L [km]	L/F ²	[m ³ .s ⁻¹]			
				Q _a	Q _{355d}	Q _{364d}	Q ₁₀₀
Dunaj – Komárno	171 622,60	1 093,0	0,14	2 290,0	949,00	716,00	9 600,00

Zdroj: ÚPN VÚC Nitrianskeho kraja

Režim podzemnej vody v riešenej oblasti ovplyvňuje spomenutý európsky veľtok – Dunaj.

Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovaco-zavlažovacích kanálov: Patinský kanál, Ižiansky kanál, Chotínsky kanál, Sedmerovský kanál, kanál Komárno-Iža. Na vybudovaných odvodňovaco-zavlažovacích kanáloch je prietok regulovaný manipuláciou so stavidlami v závislosti od hladinového režimu a požiadaviek na povrchovú vodu, resp. na odvodnenie tej-ktorej oblasti.

Súčasťou vodných plôch sú mŕtve ramená prírodných tokov a ostatné vodné plochy, ktoré vytvárajú plochy so stojatou vodou pri Patinskom kanáli a Sedmerovskom kanáli. V období vysokého stavu hladiny vody v Dunaji sa v terénnych zníženiach objavuje podzemná voda. Pri vysokých stavoch Dunaja sa vody vylievajú z koryta a zaplavujú rozsiahle pozemky, hlavne luky, pasienky a lesy, až po protipovodňovú hrádzu. Aj tieto vodné plochy plnia významnú krajinotvornú funkciu v krajine.

Riešené územie je chránené voči ohrozeniu záplavami protipovodňovými hrádzami, vody sú regulované sieťou kanálov a územie je monitorované. Pozdĺž rieky Dunaj sú vybudované ochranné hrázde a povodňové záplavy sú obmedzené do medzihrádzového (inundačného) priestoru.

Riešené územie patrí k oblastiam s vhodným potenciálom rozvoja geotermálnej energie. Územie obce patrí do Centrálnnej depresie Podunajskej panvy, kde fyzikálne a chemické vlastnosti prevažnej väčšiny zdrojov sú veľmi výhodné. V hĺbke 1000 m pod

povrchom sa vyskytujú vody s teplotou 40 °C – 50 °C, kým v hĺbke 2000 m pod povrchom sa vyskytujú vody s teplotou 70 °C – 80 °C (Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, <http://apl.geology.sk/atlasge/>). Hustota povrchového tepelného toku sa pohybuje v rozmedzí 60 – 70 mW/m².

Súčasná krajinná štruktúra

Súčasná krajinná štruktúra je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Typ súčasnej krajiny obce je poľnohospodársky, ide o nížinnú rovinnú oráčinovú so sústredenými vidieckymi sídlami. Celá oblasť sa vyznačuje významným rurálnym charakterom.

Tab. 4: Štruktúra využitia zeme v obci Iža k 31. 12. 2020

	Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda	Lesný pozemok	Vodné plochy	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatné plochy
v m ²	28018970	21300276	513154	1789803	1460246	2955491
v %	100.00	76.02	1.83	6.39	5.21	10.55

Poznámka: Údaje k 31. 12. 2020

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Ochrana prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce pokolenie zdravú.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia (CHVÚ) a územia európskeho významu (ÚEV).

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Do riešeného územia zasahuje 1 chránené vtáčie územie: Chránené vtáčie územie Dunajské luhy, určené vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 440/2008 Z. z. Chránené vtáčie územie Dunajské luhy (ďalej len „chránené vtáčie územie“) sa vyhlasuje s cieľom zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, brehule hnedej, bučiacika močiarného, čajky čiernehohlavej, haje tmavej, hlaholky severskej, hrdzavky potápavej,

chochlačky sivej, chochlačky vrkočatej, kačice chrapľavej, kačice chripľavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarnej, ľabtušky poľnej, orliaka morského, potápača bieleho, rybára riečného, rybárika riečného, volavky striebistej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Chránené vtáčie územie sa vyhlasuje aj na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov a zabezpečenia podmienok prežitia a rozmnožovania sťahovavých vodných druhov vtákov vytvárajúcich zoskupenia počas migrácie alebo zimovania. Chránené vtáčie územie sa nachádza v okrese Bratislava II v katastrálnych územiach Podunajské Biskupice, Ružinov, v okrese Bratislava IV v katastrálnom území Karlova Ves, v okrese Bratislava V v katastrálnych územiach Čunovo, Jarovce, Petržalka, Rusovce, v okrese Senec v katastrálnych územiach Hamuliakovo, Kalinkovo, Nové Košariská, v okrese Dunajská Streda v katastrálnych územiach Baka, Bodíky, Čilistov, Dobrohošť, Gabčíkovo, Klúčovec, Kyselica, Medveďov, Mliečno, Rohovce, Sap, Šamorín, Šuľany, Vojka nad Dunajom, v okrese Komárno v katastrálnych územiach Čičov, Iža, Klížska Nemá, Komárno, Kravany nad Dunajom, Moča, Nová Stráž, Patince, Radvan nad Dunajom, Trávník, Veľké Kosihy, Zlatná na Ostrove a v okrese Nové Zámky v katastrálnych územiach Chľaba, Kamenica nad Hronom, Mužla, Obid, Štúrovo. Chránené vtáčie územie má výmeru 16 511,58 hektára. Charakteristika: Územie reprezentuje hlavný tok rieky Dunaj a jej ľavý breh s lužnými lesmi. Dostatok prirodzených vodných biotopov (riek, močiarov), ale aj umelých vodných nádrží poskytuje dobré predpoklady pre hniezdenie volavky striebistej (*Egretta garzetta*), bučiacika močiarného (*Ixobrychus minutus*), rybára riečného (*Sterna hirundo*), kačice chrapľavej (*Anas querquedula*), kalužiaka červenonohého (*Tringa totanus*). Prítomnosť lesných biotopov, zvlášť vysokokmenných porastov, s výskytom hniezdísk orliaka morského (*Haliaeetus albicilla*) a haje tmavej (*Milvus migrans*) ešte viac znásobuje hodnotu chráneného vtáčieho územia.

V riešenom území sa nachádza 1 územie európskeho významu: Bokrošské slanisko.

Tab. 5: Základné charakteristiky Územia európskeho významu Bokrošské slanisko

Identifikačný kód: SKUEV0076

Katastrálne územie: Okres Komárno: Iža Výmera lokality: 10,20 ha

Vymedzenie stupňa územnej ochrany podľa parciel a katastrálnych území: Stupeň ochrany: 3 Katastrálne územie: Iža Parcely: 4542/1

Časová doba platnosti podmienok ochrany: od 1.1. do 31.12. každého roka

Odôvodnenie návrhu ochrany: Územie je navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Vnútrozemské slaniská a slané lúky (1340) a druhu európskeho významu: vydra riečna (*Lutra lutra*).

Zdroj: Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

Na základe zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v k. ú. obce Iža sa nachádza 1 prírodná rezervácia:

- Bokrošské slanisko – prírodná rezervácia (PR), ktorá sa nachádza na území obce Iža. Za PR bola vyhlásená v roku 1988 na ochranu zvyškov slaniska Podunajskej nížiny so zriedkavou slanomilnou vegetáciou. Jeden z posledných najsever. vysunutých výbežkov soľ. maďarských púští, ktoré patria do typu soľ. stepí rusko-ázijských. Celková výmera PR je 14,06 ha.

Na území obce sa nenachádzajú žiadne ďalšie maloplošné ani veľkoplošné chránené územia v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. V riešenom území sa nenachádza žiadny chránený strom.

Životné prostredie

Súčasný stav kvality životného prostredia záujmového územia je výsledkom vzájomného priestorového a časového pôsobenia stresových faktorov rôznej intenzity. Územie Slovenskej republiky je rozčlenené do 3 stupňov environmentálnej kvality (EK), v rámci ktorého environmentálneho členenia riešené územie patrí medzi regióny 2. environmentálnej kvality (2. stupeň EK – regióny s mierne narušeným prostredím).

Obec Iža predstavuje vidiecky typ sídla historicky budovaný zástavbou popri cestách, obkolesenou poľnohospodársky využívanou pôdou. Najvýraznejší ťažiskový priestor zariadení občianskej vybavenosti je sformovaný v polohe pri Obecnom úrade.

Riešené územie patrí medzi najmenej znečistené územia v okrese Komárno. Hlavne je to spôsobené tým, že sa tu nenachádza intenzívna priemyselná výroba, avšak určité riziko predstavuje spotreba priemyselných hnojív a pesticídov v poľnohospodárskej výrobe.

Riešeným územím prechádza biokoridor nadregionálneho významu, rieka Dunaj so svojimi sprievodnými brehovými rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami.

Ťažiskovú zeleň v zastavanom území obce budú naďalej tvoriť záhrady, s prevažne úžitkovou vzrastlou zeleňou, areálová zeleň a verejná zeleň, nachádzajúca sa pri objektoch občianskej vybavenosti. V rámci väčších areálov navrhovanej občianskej vybavenosti a zariadení športu a rekreácie bude nutne navrhnuť plochy verejnej zelene, pre umiestnenie dlhovekých vzrastlých stromov z autochtónnych druhov drevín. Taktiež bude nutné počítať s výsadbou verejnej zelene do ulíc budúcich nových zón individuálnej bytovej výstavby a hromadnej bytovej výstavby.

Pôdorys, urbanistická štruktúra obce a architektúra pôvodných objektov je zdrojom estetických hodnôt a identity obce. Je preto potrebné zachovanie charakteru pôvodnej zástavby a podporenie týchto hodnôt realizáciou nasledovných opatrení:

- pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť mierku pôvodnej štruktúry zástavby a zachovať typickú siluetu zástavby
- uvažovať s rekonštrukciou a revitalizáciou centrálnej časti obce a verejných priestranstiev (objekty občianskej vybavenosti, verejná zeleň, chodníky a spevnené plochy)
- podporiť estetické kvality prostredia návrhom výsadby stromoradií, alejí a parčíkov
- podporiť estetické kvality prostredia návrhom osadenia prvkov drobnej architektúry s dôrazom na vytváranie imidžu a štylizovanie
- podporovať výstavbu na nezastavaných prielukách v uličnej fronte s cieľom vytvorenia kontinuálneho uličného priestoru
- pri vymedzení nových rozvojových plôch zachovať a ďalej podporiť kompaktný pôdorys obce
- pri návrhu rozširovania/prestavby uličnej siete rešpektovať existujúci pôdorys obce.

V záujmovom území najväčším problémom pre kvalitu životného prostredia je doprava, ktorá hlukom a vibráciou veľmi zaťažuje intravilán obce, pričom najviac zaťažené sú lokality nachádzajúce sa pozdĺž dopravného ťahu I/63.

Predmetné územie spadá do nízkeho radónového rizika.

V zastavanom území obce je nutné zachovať vidiecky charakter zástavby, pri obnove, dostavbe a novej výstavbe zohľadniť merítko pôvodnej štruktúry zástavby a zachovať typickú siluetu zástavby.

V strednodobom časovom horizonte je potrebné realizovať aktivity v oblasti životného prostredia cieľom zvýšiť jej kvalitu revitalizáciou a rozšírením verejnej zelene.

V strednodobom časovom horizonte je potrebné vybudovať pred obecným domom park s malým trhoviskom (so stánkami pre predajcov miestnych produktov) a malým prírodným javiskom. V danom časovom horizonte je potrebné realizovať výstavbu Námestia sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom (lavičky, odpadkové koše, informačné tabule, bicyklové stojany atď.). V danom časovom horizonte je potrebné realizovať preventívne opatrenia na ochranu pred privalovými vodami - privalovými dažďami.

Predchádzanie zmene klímy a zmiernovanie jej dopadov

Globálna zmena klímy zväčšuje extrémne výkyvy počasia aj v Iži, kde je to hlavne vo forme extrémnych horúčav a častých privalových zrážok. Obdobie 2001 – 2017 sa charakteristikami teploty vzduchu, úhrnov zrážok, výparu, snehovej pokrývky, ako aj iných prvkov, priblížilo k predpokladaným podmienkam klímy okolo roku 2030.

Pre zmiernenie tempa zmeny klímy je potrebné zavádzať mitigačné opatrenia zamerané na obmedzovanie množstva vypúšťaných skleníkových plynov do ovzdušia a zvyšovať záchyty uhlíka. Pre lepšie prispôbenie sa dôsledkom zmeny klímy je potrebné prijať adaptačné opatrenia na regionálnej a lokálnej úrovni.

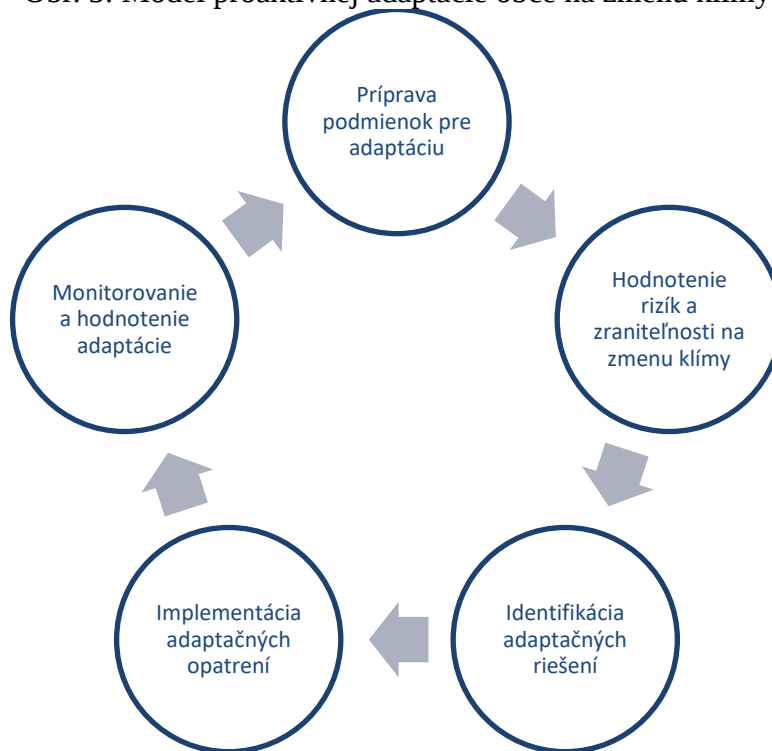
Pod pojmom zmena klímy rozumieme zmenu dlhodobého charakteru počasia v určitej oblasti, čo sa môže prejavovať nárastom priemerných teplôt, častejším výskytom extrémnych prírodných javov, či poklesom úhrnu zrážok. Aktuálne zmena klímy sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky každej krajiny, každého regiónu a každej obce. Všetky negatívne javy zmeny klímy sa v súčasnosti dajú zmierniť pozitívnymi adaptačnými opatreniami (napr. ktoré zadržiavajú vodu a vlhkosť na území obce).

Za obdobie rokov 1881 – 2017 sa na Slovensku pozoroval:

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,73 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar),
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1900 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej),
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje,

- extrémne horúčavy, extrémne sucho, extrémne zrážky, extrémne búrky (Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy).

Obr. 3: Model proaktívnej adaptácie obce na zmenu klímy

Zdroj: Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy

V strednodobom horizonte je potrebné zvýšiť využitie zelených opatrení, v Iži je potrebné realizovať/podporovať opatrenia:

- ✓ na rozšírenie mestskej zelene,
- ✓ na zvyšovanie podielu vegetácie v okolí dopravných komunikácií,
- ✓ na budovanie alternatívnych prvkov zelenej infraštruktúry (podporu zelených striech a vertikálnej zelene),
- ✓ na tienenie verejných priestorov,
- ✓ na ekologický manažment zrážkových vôd (budovanie plôch s priepustným povrchom, zvýšenie infiltrácie vody; udržiateľné odvodňovacie systémy) – navýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
- ✓ na zabezpečenie dostatočnej kapacity prietoku kanalizačnej sústavy,
- ✓ na revitalizáciu, ochranu a starostlivosť o zeleň,
- ✓ na zabezpečenie udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability drevín.

Tab. 6 : Dôsledky zmeny klímy v sídelnom prostredí

Prejav zmeny klímy				
	Zvýšená priemerná teplota vzduchu, zvýšený počet tropických dní a častejší výskyt vln horúčav	Premenlivosť zrážkových úhrnov, absencia zrážok a výskyt obdobia sucha.	Premenlivosť zrážkových úhrnov, extrémne úhmy zrážok – snehové, dažďové a prívalové povodne, bahnotoky.	Extrémne poveternostné situácie – búrky, víchrice, tornáda.
Oblasti	Dôsledky zmeny klímy			
Zastavané územia	Nepriaznivá mikroklima v dôsledku zosilnenia tepelného ostrova obce a prehrievaniu spevnených povrchov, zhoršenie tepelnoizolačných vlastností budov a zníženie kvality života obyvateľov bez adekvátneho bývania.	-	Poškodenie povrchov a zariadení na verejných priestranstvách, zosuvy pôdy, problémy s odtokom v dôsledku nedostatočne dimenzovanej resp. zastaranej kanalizačnej siete, zatopenie budov, poškodenie základov budov, v krajných prípadoch zrútenie budov v dôsledku zosuvov spôsobených prívalovými zrážkami.	Narušenie konštrukcie budov, poškodenie povrchov a zariadení na verejných priestranstvách, poškodenie fasád a omietok budov, poškodenie zariadení budov (solárne panely, fotovoltaické články a pod.), poškodzovanie infraštruktúry v lesoparkoch.
Zeleň	Zmeny v druhovej štruktúre (zvýšený potenciál využitia xerothermných druhov drevín v štruktúrach zelene sídiel), šírenie inváznych a nepôvodných druhov.	Usychanie vegetácie, chradnutie drevín, ohrozenie škodcami, častejšie možné požiare.	Pôdna erózia, ochudobnenie pôdneho substrátu o živiny, podmáčanie a oslabenie koreňového systému drevín, poškodenie sadovnícky upravených plôch.	Poškodzovanie drevín zlomami a vývratmi.
Vodné zdroje (pitná, úžitková, technologická voda, vodné toky, nádrže a pod.)	Zvýšené nároky na spotrebu pitnej vody a úžitkovej vody na zavlažovanie.	Problém so zásobovaním pitnou vodou, zavlažovaním, pokles vodného stavu, eutrofizácia.	Zvýšené nároky na stokovú sústavu odvádzať prívalové zrážky, bleskové povodne a záplavy spôsobujúce škody.	
Zdravie obyvateľstva	Zhoršenie celkového stavu zraniteľných skupín obyvateľov, riziko prehriatia alebo dehydratácie organizmu, zhoršenie stavu ľudí s kardiovaskulárnymi, respiračnými ochoreniami, dopad nových patogénov na zdravie.	Zhoršenie alergických stavov, riziko dehydratácie organizmu, dopad nových patogénov na zdravie.	Výskyt infekčných ochorení.	Ohrozenie ľudí bez domova a iných zraniteľných skupín.
Doprava	Únava materiálu, prehriatie zariadení, poškodzovanie povrchu komunikácií, poškodzovanie koľajníc, zhoršený komfort cestujúcich, zvýšenie konc. prízemného ozónu.	-	Zhoršenie bezpečnosti a plynulosti dopravy, poškodenie technického parku, zosuvy pôdy môžu skomplikovať zásobovanie tovarmi.	Znížená bezpečnosť pozemnej dopravy, poškodenie technického parku.
Energetická infraštruktúra	Meniace sa požiadavky na dodávku energií a zaťaženie rozvodného systému elektrickej energie v dôsledku zvýšeného výkonu chladiacich systémov, častejšie výpadky rozvodných systémov a energetických výrobných technológií.	Stúpajúce požiadavky na technologickú vodu.	Poruchy a poškodenie zariadení, výpadky v dodávke energií.	Poruchy a poškodenie zariadení, výpadky v dodávke energií, zvýšenie komplikácií pri opravách, nárast škôd spôsobených výpadkom energií u odberateľov.

Zdroj: Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, 2018

Zvýšená spotreba energie a produkcia emisií CO₂ má priamy dopad na lokálnu a aj oblasťnú kvalitu životného prostredia. Množstvo spotrebovanej energie a produkcia emisií CO₂ je priamo závislá od správania sa obyvateľov a firiem. Zvyšujúca sa životná úroveň obyvateľstva a intenzívny rozvoj hospodárstva sa odráža na zvýšených nárokoch na spotrebu energie. *V strednodobom časovom horizonte je potrebné aj skvalitniť informačnú kampaň na zvýšenie povedomia občanov/návštevníkov/podnikov obce o problematike energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov. V danom časovom horizonte je potrebné podporovať environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu v každom veku s cieľom zabezpečenia udržateľného využívania zdrojov a ochrany životného prostredia. So vzdelávaním je nutné začať už vo veľmi skorom veku, keďže deti ešte nemajú negatívne environmentálne návyky, ktoré by bolo treba odstraňovať. Kvalitné vzdelávanie pre udržateľný rozvoj nielenže zvyšuje environmentálne povedomie obyvateľstva, ale buduje aj aktívny prístup k životnému prostrediu prostredníctvom rozvíjania zručností nevyhnutných pre udržateľný rozvoj, akými sú napríklad systémové myslenie, predvídavosť, strategické myslenie, kritické myslenie, normatívna spôsobilosť ako aj integrovaný prístup k riešeniu problémov (Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030).*

Invázne druhy rastlín alebo živočíchov predstavujú významnú a rýchlo narastajúcu hrozbu pre pôvodnú biodiverzitu. Invázne druhy sú nepôvodné druhy rastlín alebo živočíchov, ktoré majú potenciál sa rýchlo šíriť a negatívne ovplyvňovať populácie našich pôvodných druhov a pôvodné biotopy, zároveň invázne druhy predstavujú hrozbu aj pre ľudí (napr. vyvolávajú alergie, podráždenie kože atď.) Každý vlastník alebo správca pozemku, teda aj každá obec je povinná za podmienok a spôsobom, ktorý predpisuje Vyhláška č. 450/2019 Z. z.² odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 150/2019 Z. z., a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku, pričom ich obec upozorňuje na výskyt invázných nepôvodných druhov a na ich povinnosti z toho vyplývajúce (viď. § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z.).

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať viac adaptačných opatrení a aktivít k zvýšeniu odolnosti riešeného územia voči dopadom zmeny klímy:

- ⇒ adaptačné opatrenia a aktivity zamerané na znižovanie rizík súvisiacich s dopadmi vln horúčav a tropických dní,*
- ⇒ adaptačné opatrenia a aktivity zamerané na znižovanie rizík súvisiacich s dopadmi intenzívnych zrážok a období sucha (napr. rekonštrukcia odvodňovacieho systému, vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža).*

V strednodobom horizonte obec plánuje revitalizáciu artézskej studne v obci s cieľom skvalitnenia pitnej vody zo studne a revitalizáciu jej okolia s ohľadom na cestovný ruch.

² Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov

Dlhodobou prioritou samosprávy obce Iža je zlepšiť kvalitu životného prostredia obce:

- ⇒ ochranou vodných zdrojov územia – rozšírením čistiarne odpadových vôd (ČOV), následne rozšírením verejnej kanalizácie v obci, zefektívnením odvozu splaškových odpadových vôd zo žump občanov,*
- ⇒ vybudovaním zberného dvora,*
- ⇒ rozšírením a rekonštrukciou kompostárne,*
- ⇒ využívaním alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie,*
- ⇒ revitalizáciou verejných priestorov (revitalizácia verejnej zelene, osadenie zelene, kvetín a prvkov drobnej architektúry vo väzbe na rozvoj cestovného ruchu),*
- ⇒ likvidáciou invázných druhov rastlín,*
- ⇒ zvýšením environmentálneho povedomia a informovanosti obyvateľstva ohľadom invázných druhov rastlín (napr. kosenie plôch s výskytom ambrózie palinolistej [Ambrosia artemisiifolia L.]),*
- ⇒ vybudovaním nového zeleného centra – verejného parku obce pred budovou Obecného úradu,*
- ⇒ vybudovaním chýbajúcich jarkov, resp. dažďovej kanalizácie,*
- ⇒ odstraňovaním existujúcich záťaží a zdrojov znečistenia a súčasne vytvárať preventívne opatrenia zabraňujúce negatívnym vplyvom znečisťujúcich faktorov,*
- ⇒ preventívnymi opatreniami na ochranu pred povodňami spôsobenými privalovými dažďami.*

A.I Analýza vnútorného prostredia

Ľudské zdroje

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Logickým a nevyhnutným dôsledkom transformačných pohybov v politickej a ekonomickej sfére slovenskej spoločnosti po roku 1989 sú aj posuny v demografickom vývoji.

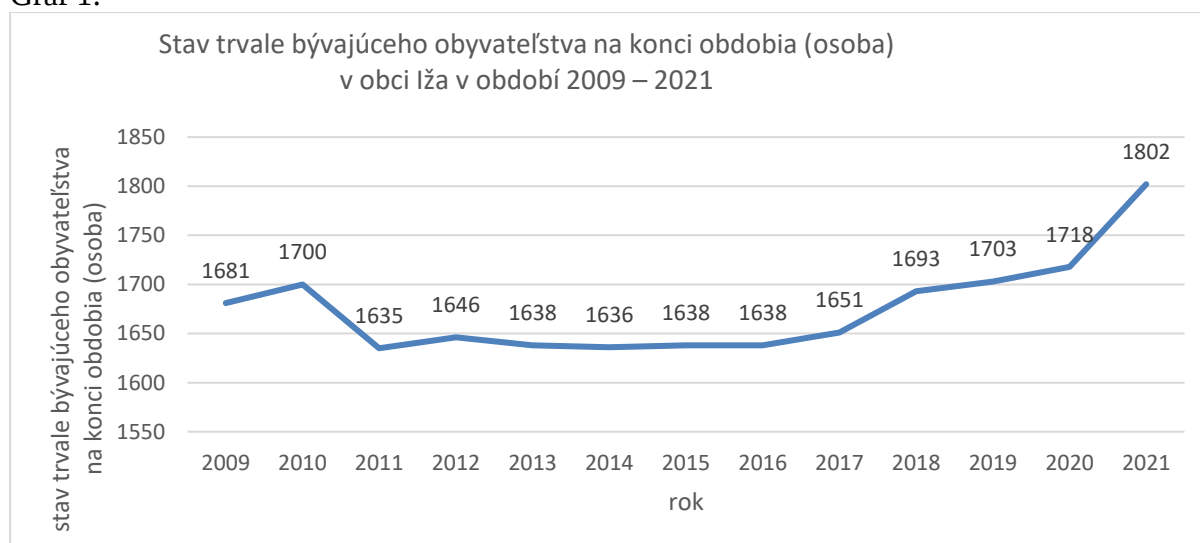
Počet obyvateľov obce v 20. stor. mal stabilne stúpajúcu tendenciu až do roku 1961 (vtedy obec mala 2200 obyvateľov – toto číslo predstavovalo historické maximum). Potom vo vývoji počtu obyvateľov obce nastal pokles. V posledných dvoch desaťročiach je obyvateľstvo obce stabilizované na úrovni okolo 1650, od roku 2017 však počet obyvateľov obce mierne rastie. Pri SODB 2011 obec mala 1643 trvale bývajúcich obyvateľov. K 31. 12. 2021 v obci bývalo 1802 osôb.

V strednodobom horizonte sa očakáva stabilizácia počtu obyvateľstva obce (k tomu by mali prispievať aj výstavby nájomných bytov v obci) na úrovni okolo 1800. Predpokladaný nárast počtu obyvateľov bude pravdepodobne pochádzať najmä z imigrácie.

Predpoklad vývoja obyvateľov obce pre výhľadové obdobie sa vychádza z nasledujúcich cieľov:

- zmeniť nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce,
- vytvoriť podmienky pre stabilizáciu a postupný nárast počtu obyvateľov obce,
- vytvoriť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít v obci.

Graf 1:

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 7: Vývoj hustoty obyvateľstva v obci Iža v období 2009 – 2021
(osoba na kilometer štvorcový)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hustota obyvateľstva (osoba na kilometer štvorcový)	59.81	60.56	58.33	58.54	58.6	58.42	58.42	58.46	58.69	59.67	60.6	61.05	63.94

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Z hľadiska národnostného zloženia obyvateľstvo obce je heterogénne. V národnostnej štruktúre obce má dominantné zastúpenie obyvateľstvo maďarskej národnosti (1131 osôb (63,5 %) na základe SODB 2021, avšak ďalších 41 osôb sa prihlásilo k maďarskej národnosti ako „ďalšia národnosť“³). Druhá najpočetnejšia národnosť je slovenská (478 osôb (26,84 %), kým ďalších 38 osôb sa prihlásilo k slovenskej národnosti ako „ďalšia národnosť“). Celkovo sa v obci k ďalšej národnosti prihlásilo 104 obyvateľov, tzn. 5,8 % obyvateľstva s trvalým pobytom.

Podľa SODB 2011 v náboženskej štruktúre obyvateľstva obce dominujú obyvatelia, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckej cirkvi (tvoria 63,6 % obyvateľstva obce). Počet členov v reformovanej kresťanskej cirkvi je 92. Počet osôb bez náboženského vyznania je 240.

Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

Veľké množstvo rozličných foriem demografickej dynamiky možno rozdeliť do troch kategórií pohybu: prirodzený pohyb obyvateľstva, mechanický pohyb obyvateľstva, sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva.

Tab. 8: Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti

Územná jednotka	Počet obyv. spolu				
Iža	1 781				
Slovenská		Poľská		Grécka	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
478	26.84	5	0.28	0	0
Maďarská		Ruská		Sliezská	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1 131	63.5	0	0	0	0
Rómska		Vietnamská		Čínska	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
3	0.17	0	0	0	0
Rusínska		Bulharská		Talianska	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1	0.06	0	0	1	0.06
Česká		Srbská		Kórejská	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
9	0.51	0	0	0	0
Ukrajinská		Židovská		Anglická	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
6	0.34	0	0	0	0
Nemecká		Rumunská		Francúzska	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1	0.06	10	0.56	0	0
Moravská		Albánska		Iná	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0	2	0.11
Chorvátska		Rakúska		Nezistená	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	1	0.06	133	7.47

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR 2022

³ Obyvatelia SR mali po prvýkrát v histórii možnosť uviesť príslušnosť k ďalšej národnosti.

Tab. 9: Štruktúra obyvateľstva podľa ďalšej národnosti

Územná jednotka	Počet obyv. spolu						
Iža	104						
Slovenská		Poľská		Grécka		Írska	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
38	36.54	0	0	0	0	0	0
Maďarská		Ruská		Sliezska		Kanadská	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
41	39.42	0	0	0	0	0	0
Rómska		Vietnamská		Čínska		Iná	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1	0.96	0	0	0	0	3	2.88
Rusínska		Bulharská		Taliani		Nezistená	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0	0	0	19	18.27
Česká		Srbská		Kórejská			
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
2	1.92	0	0	0	0		
Ukrajinská		Židovská		Anglická			
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
0	0	0	0	0	0		
Nemecká		Rumunská		Francúzska			
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
0	0	0	0	0	0		
Moravská		Albánska		Turecká			
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
0	0	0	0	0	0		
Chorvátska		Rakúska		Iránska			
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%		
0	0	0	0	0	0		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR 2022

Tab. 10: Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka

Územná jednotka	Spolu	Nezistený			
Iža	1 781	134 7.52			
Slovenský		Poľský		Albánsky	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
428	24.03	1	0.06	0	0
Maďarský		Ruský		Španielsky	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
1 194	67.04	0	0	0	0
Rómsky		Vietnamský		Slovenský posunkový jazyk	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	4	0.11	0	0
Rusínsky		Anglický		Čínsky	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	3	0.17	0	0
Český		Srbský		Bulharský	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
10	0.56	1	0.06	0	0
Ukrajinský		Taliansky		Kórejský	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
6	0.34	1	0.06	0	0
Nemecký		Jidiš alebo hebrejský		Turecký	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
2	0.11	0	0	0	0
Francúzsky		Arabský		Perzský	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0	0	0
Chorvátsky		Rumunský		Iný	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0	1	0.06

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR 2022

Prirodzený pohyb obyvateľstva

Populácia obce má podpriemernú úroveň pôrodnosti, kým miera úmrtnosti v obci je okolo celoštátneho priemeru. Obec Iža vykazuje nepriaznivé trendy vývinu prirodzeného pohybu obyvateľstva.

Tab. 11: Vývoj počtu živonarodených v obci v období 2009 – 2021

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Živonarodení (osoba)	12	14	18	10	12	9	10	11	15	11	12	14	14

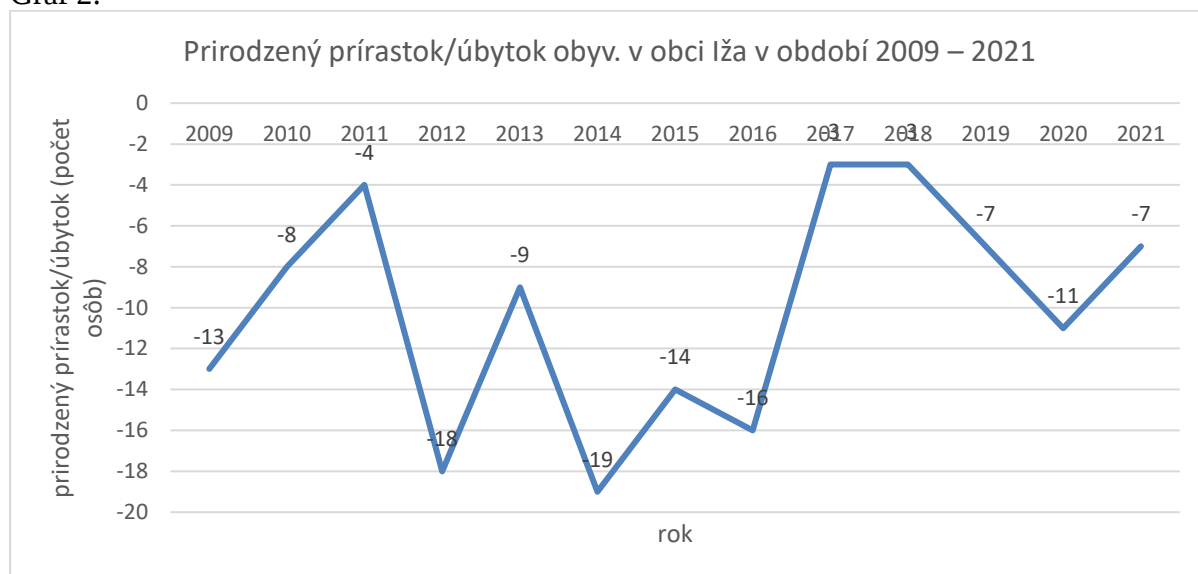
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 12: Vývoj počtu zomretých v obci v období 2009 – 2021

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zomretí (osoba)	25	22	22	28	21	28	24	27	18	14	19	25	21

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Graf 2:

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Rozdiel medzi počtom živonarodených a zomretých indikuje výrazný prírodný úbytok obyvateľstva v obci – až -132 osôb (v období 2009 – 2021 počet narodených bol 162, kým počet zomretých bol 294), čo zapríčiňuje hlavne veková štruktúra obyvateľstva (vysoký podiel ľudí vo veku nad 60).

V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v mikropriestore obce dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. V riešenom regióne je vysoká aj úmrtnosť na nádorové ochorenia, na ochorenia dýchacej a tráviacej sústavy, na cievne choroby mozgu.

Podiel populácie v predproduktívnom (veková skupina 0 – 14), produktívnom (muži 15 – 59, ženy 15 – 54) a poproduktívnom (muži nad 60, ženy nad 55) veku na celkovej populácii obce je nepriaznivejší ako celoštátny trend. Veková štruktúra obyvateľstva obce je veľmi nepriaznivá, index starnutia vyjadrujúci pomer poproduktívneho obyvateľstva k predproduktívnemu je tiež veľmi nepriaznivý. Všeobecné starnutie obyvateľov obce si vyžaduje adekvátne zaobchádzanie so staršími ľuďmi (napríklad podpora klubovej činnosti dôchodcov, skvalitnenie opatrovateľských služieb atď.).

Tab. 13: Index starnutia⁴ (percento) v obci Iža v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Index starnutia (percento)	115.42	113.88	123.26	114.73	118.64	119.91	128.3	130.05	124.55	126.5	126.27	126.05

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 14: Index ekonomického zaťaženia osôb (percento) v obci Iža v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Index ekonomického zaťaženia osôb (percento)	44.42	44.56	41.56	41.29	41.57	40.91	41.94	42.68	43.82	45.57	45.68	45.59

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

⁴ Index starnutia (Sauvyho index) – vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov).

Tab. 15: Priemerný vek obyvateľa (rok) v obci Iža v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Priemerný vek obyvateľa (rok)	41.07	41.28	42.02	41.84	42.14	42.19	42.28	42.53	42.54	42.54	42.61	42.67

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 16: Podiel osôb v poproduktívnom veku (percento) v obci Iža v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podiel osôb v poproduktívnom veku (percento)	16.48	16.41	16.21	15.61	15.93	15.83	16.61	16.91	16.9	17.48	17.5	17.46

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 17: Podiel osôb v predproduktívnom veku (percento) v obci Iža v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podiel osôb v predproduktívnom veku (percento)	14.28	14.41	13.15	13.61	13.43	13.2	12.94	13	13.57	13.82	13.86	13.85

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Stredná dĺžka života vyjadruje očakávanú dĺžku života pri narodení jedinca pri zohľadnení počtu úmrtí vo všetkých vekových kategóriách. V roku 2020 priemerná stredná dĺžka života žien pri narodení na Slovensku bola 80,17 r. (73,47 r. u mužov), kým v Nitrianskom kraji priemerná stredná dĺžka života žien pri narodení bola 80,39 r. (73,32 r. u mužov).

Mechanický pohyb obyvateľstva

Priestorová a sociálna mobilita obyvateľstva navzájom od seba závisia. Zmena sociálnej štruktúry vyvoláva priestorové pohyby obyvateľstva. Rozvoj priemyslu a terciárnych aktivít a ich lokalizácia predovšetkým v mestských sídlach vyvolali rozsiahle presuny obyvateľstva do miest – migrácia občanov obce v podstate odráža rozdiely medzi okolitými sídlami v sociálnych a ekonomických podmienkach života ľudí. Z priestorového hodnotenia dochádzky do zamestnania rozhodujúca zložka pracovnej sily je zamestnaná v mestách Komárno, Hurbanovo a Komárom (Maďarsko).

Migrácia obyvateľstva je taký pohyb obyvateľstva, ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Pri tomto pohybe vznikajú významné zmeny v priestorovom rozmiestnení pracovnej sily. Tá je však do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania.

V posledných rokoch sa na Slovensku prejavuje trend sťahovania obyvateľov z miest do ich vidieckeho zázemia. Tento trend možno pozorovať aj v okolí mesta Komárno.

Podiel ľudí prisťahovaných do obce je výrazný – obec je veľmi atraktívna destinácia v migračnom pohybe. V období 2009 – 2021 do obce sa prisťahovalo 602 osôb, pričom v tom istom období z obce sa odsťahovalo len 330 osôb. Tieto údaje svedčia o výraznom migračnom prírastku obyvateľstva, čo vyvolal záujem ľudí bývať v obci s dobrými životnými podmienkami v susedstve mesta Komárno. V nasledujúcich rokoch očakávame zosilnenie tohto procesu, najmä ak obec realizuje nové rozvojové aktivity (napr. podporu výstavby bytov), čo by priniesli výrazné impulzy pre rozvoj obce.

Tab. 18: Vývoj počtu prisťahovaných na trvalý pobyt do obce v období 2009 – 2021

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Prisťahovaní na trvalý pobyt (osoba)	54	51	38	51	28	41	36	47	48	64	55	49	40

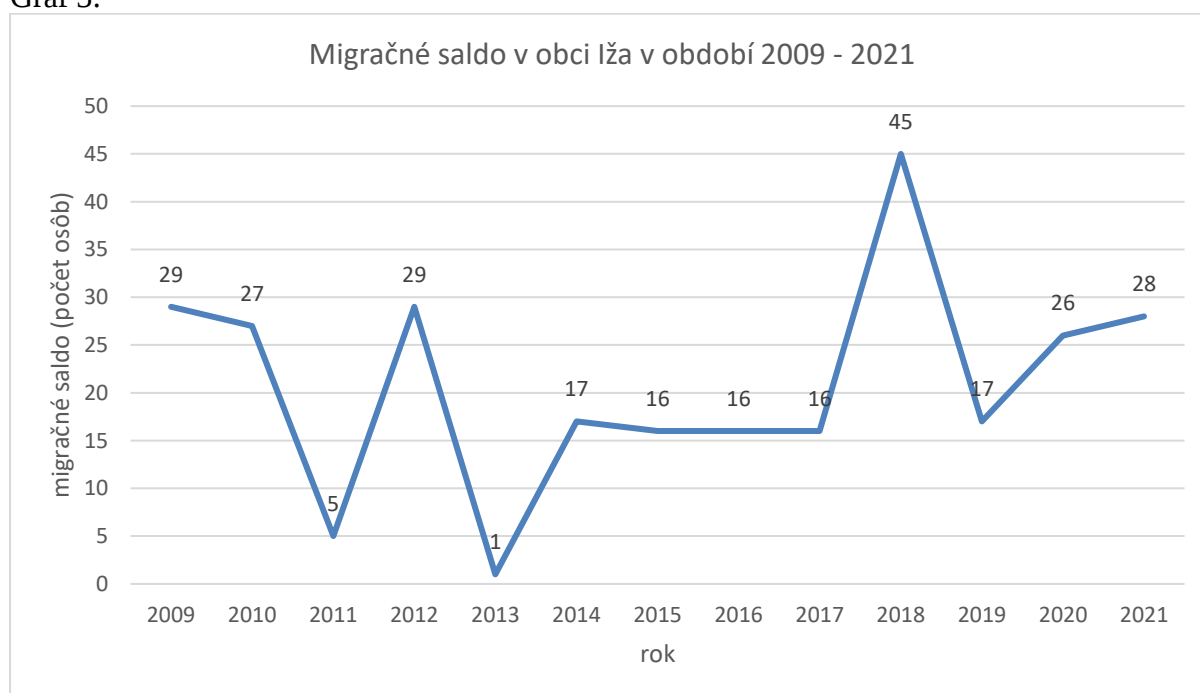
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 19: Vývoj počtu vystťahovaných z trvalého pobytu z obce v období 2009 – 2021

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Vystťahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	25	24	33	22	27	24	20	31	32	19	38	23	12

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Graf 3:

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2022

Sociálno-ekonomický pohyb obyvateľstva

Táto mobilita zahŕňa presuny obyvateľstva medzi jednotlivými sociálnymi skupinami. Výsledkom tohto pohybu sú zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa ekonomických a kultúrnych znakov.

Index ekonomického zaťaženia – vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov). V r. 2021 Index ekonomického zaťaženia bol 45,59 %. Koronakríza sa na lokálnom i regionálnom trhu práce prejavila prudkým rastom nezamestnanosti. Ohrozené sú najmä sociálne slabšie skupiny obyvateľstva. Ľudia s nižšou kvalifikáciou a nižšími mzdami sú vo väčšej miere zamestnaní v povolaniach, ktoré nie je možné vykonávať z domu, a preto boli viac ohrození stratou zamestnania. V čase SODB 2021 v obci bolo 83 nezamestnaných. V období 2021 – 2022 došlo k miernemu zlepšeniu podmienok na trhu

práce: k 31. 03. 2022 celkový počet uchádzačov o zamestnanie bol 68. V strednodobom horizonte obec podporí opatrenia zamerané na stabilizáciu príjmov ohrozených skupín a ich znovuzamestnania po skončení krízy.

Školské vzdelanie je výrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Je jedným z činiteľov ovplyvňujúcich životnú úroveň a podmieňujúcich úspešný rozvoj národného hospodárstva vo všetkých jeho oblastiach. Z hľadiska vzdelanosti obyvateľstva vykazuje obec menej konkurencieschopnú vzdelanostnú úroveň – v obci Iža vzdelanostná štruktúra obyv. je nepriaznivejšia v porovnaní s celoslovenským priemerom.

Tab. 20: Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania v obci Iža

Územná jednotka	Počet obyv. spolu
Iža	1 781
Bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0 – 14 rokov	
Abs.	%
155	8.7
Základné vzdelanie	
Abs.	%
366	20.55
Stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity)	
Abs.	%
450	25.27
Úplné stredné vzdelanie (s maturitou)	
Abs.	%
411	23.08
Vyššie odborné vzdelanie	
Abs.	%
79	4.44
Vysokoškolské vzdelanie	
Abs.	%
213	11.96
Bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	
Abs.	%
4	0.22
Nezistené	
Abs.	%
103	5.78

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR 2022

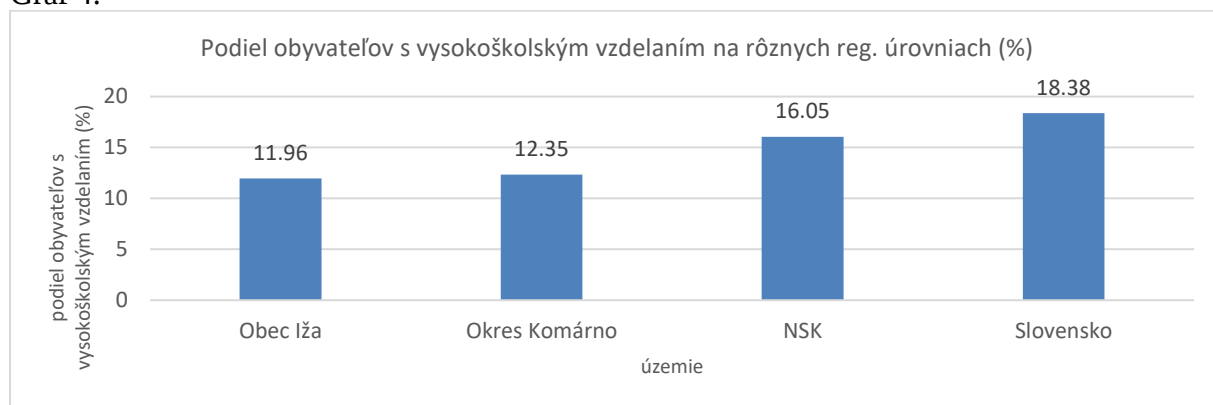
Riešené územie ako aj celé Slovensko v dlhodobom horizonte čakajú výrazné demografické zmeny, ktoré povedú aj k zmenám na trhu práce. Kľúčovými faktormi sú postupné starnutie dnešných štyridsiatnikov a zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. Rozvojové opatrenia by mali smerovať na rast úrovne vzdelanosti a na podporu flexibilných foriem zamestnávania⁵.

V strednodobom horizonte je potrebné zlepšiť dostupnosť systému celoživotného vzdelávania a systému celoživotného poradenstva pre obyvateľov obce. Funkčný systém má uľahčiť všetkým občanom, bez ohľadu na ich aktuálnu životnú situáciu, prístup k pružnému nadobúdaniu nových vedomostí, zručností a schopností prostredníctvom kvalitného vzdelávania⁶.

⁵<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/komentare/komentare-z-roku-2020/11-slovensky-trh-prace-pocas-prichadzajucich-demografickych-zmien.html>

⁶https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/lifelong-learning-strategy-72_sk

Graf 4:

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR 2022

Zamestnanosť, nezamestnanosť

Vplyv pandémie ochorenia COVID-19 sa prejavoval na trhu práce obce v posledných 2 rokoch poklesom celkovej zamestnanosti. Najvýznamnejším ukazovateľom situácie na trhu práce je miera nezamestnanosti, ktorá je jedným zo základných kritérií pre klasifikovanie problémových regiónov. Sprievodným javom vysokej miery nezamestnanosti je sociálna a ekonomická ohrozenosť.

Miera nezamestnanosti v obci je nad krajským a okresným priemerom. K 31. 03. 2022 v obci bolo 68 nezamestnaných. Vysoká nezamestnanosť je výsledok absencie veľkých zamestnávateľov v okrese. V strednodobom horizonte prvoradou úlohou je podpora príchodu veľkých zamestnávateľov do okresu Komárno. Miera nezamestnanosti v mikropriestore obce je mierne nižšia ako priemer SR.

Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných odhaľuje, že najzraniteľnejšie sú skupiny s najnižšou kvalifikáciou a vzdelaním. Nízky stupeň vzdelania predstavuje hlavnú prekážku pri uplatnení sa na trhu práce. Vysoká nezamestnanosť osôb s nízkym vzdelaním svedčí o štrukturálnych zmenách v dopyte po práci a jeho orientácii na kvalifikovanú a kvalifikačne flexibilnú pracovnú silu.

Tab. 21: Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci v období 2009 – 2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu	83	53	54	65	102	140	147	158	178	157	128	141

Zdroj: Štatistický úrad SR 2021

Tab. 22: Miery evidovanej nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 31. 07. 2021 a k 30. 06. 2021

Okres	Miera evidovanej nezamestnanosti k 31. 07. 2021 v %	Miera evidovanej nezamestnanosti k 30. 06. 2021 v %	Rozdiel
Slovensko	7.66	7.76	-0.10
Okres Komárno	7.34	7.69	-0.35
Okres Nové Zámky	5.72	5.79	-0.07
Nitriansky kraj	5.50	5.68	-0.18

Zdroj: UPSVAR, 2021

Tab. 23: Základné ukazovatele o nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach
k 31. 03. 2022

Územie: okres, kraj, Slovensko	*Prítok UoZ v mesiaci marec	*Odtok UoZ v mesiaci marec	Stav UoZ ku koncu mesiacu (31.03)	<i>Ekonomicky aktívne obyvateľstvo</i>	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	Miera nezamestnanost i vypočítaná z celkového počtu UoZ (v %)	MIERA EVIDOVANEJ nezamestnanosti (v %)
Komárno	360	360	3,694	51,634	3,202	7.15	6.20
Levice	289	428	3,223	53,945	2,916	5.97	5.41
Nitra	405	554	2,986	82,398	2,563	3.62	3.11
Nové Zámky	376	444	4,127	70,120	3,810	5.89	5.43
Šaľa	126	156	1,198	26,627	1,046	4.50	3.93
Topoľčany	164	245	1,902	37,306	1,661	5.10	4.45
Zlaté Moravce	119	162	831	20,282	707	4.10	3.49
Nitriansky	1,839	2,349	17,961	342,312	15,905	5.25	4.65
<i>Slovensko</i>	<i>15,115</i>	<i>17,918</i>	<i>197,060</i>	<i>2,701,667</i>	<i>180,265</i>	<i>7.29</i>	<i>6.67</i>

Zdroj: UPSVAR, 2022

Tab. 24: Základné ukazovatele o nezamestnanosti v obci Iža –
stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	Stav UoZ	z toho		
		občania so ZP	mladiství	absolventi
Počet UoZ k 31. 08. 2021	59	0	0	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	68	1	1	5

Poznámka: UoZ - Uchádzač o zamestnanie

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 25: Základné ukazovatele o nezamestnanosti obci Iža –
stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	Stav UoZ	z toho		
		občania so ZP	mladiství	absolventi
Počet UoZ k 31. 08. 2021	32	0	0	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	42	1	1	4

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 26: Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania (ISCED) v obci Iža – stav
k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	v tom									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Počet UoZ k 31. 08. 2021	59	0	0	26	28	2	0	1	2	0	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	68	0	0	22	39	1	0	3	3	0	0

ISCED (The International Standard Classification of Education) - Medzinárodná štandardná klasifikácia vzdelávania

- 0 predprimárne vzdelanie
- 1 primárne vzdelanie
- 2 nižšie sekundárne vzdelanie
- 3 vyššie sekundárne vzdelanie
- 4 post sekundárne neterciárne vzdelanie
- 5 terciárne vzdelanie (nie VŠ)
- 6 terciárne vzdelanie (VŠ 1.stupeň)
- 7 terciárne vzdelanie (VŠ 2.stupeň)
- 8 terciárne vzdelanie (VŠ 3.stupeň)

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 27: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	v tom												bezprostred. pred evidenciou bez zamestnania
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	n/a		
Počet UoZ k 31.08.2021	59	0	0	3	0	4	6	0	1	5	5	0	35	
Počet UoZ k 31.03.2022	68	0	0	3	0	3	3	0	3	5	11	1	39	

SK ISCO-08

- 1 Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci
- 2 Špecialisti
- 3 Technici a odborní pracovníci
- 4 Administratívni pracovníci
- 5 Pracovníci v službách a obchode
- 6 Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve
- 7 Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci
- 8 Operátori a montéri strojov a zariadení
- 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- 0 Príslušníci ozbrojených síl

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 28: Štruktúra UoZ podľa profesie (SK ISCO-08) vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	UoZ spolu	v tom												bezprostred. pred evidenciou bez zamestnania
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	n/a		
Počet UoZ k 31. 08. 2021	32	0	0	1	0	3	3	0	0	3	1	0	21	
Počet UoZ k 31. 03. 2022	42	0	0	2	0	2	1	0	1	4	6	1	25	

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 29: Štruktúra UoZ podľa veku v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	v tom										n/a
		do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.	40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac	
Počet UoZ k 31. 08. 2021	59	1	5	5	8	1	17	5	6	5	6	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	68	3	9	6	8	5	11	7	5	8	6	0

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 30: Štruktúra UoZ podľa veku v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	UoZ spolu	v tom										
		do 20r.	20-24r.	25-29r.	30-34r.	35-39r.	40-44r.	45-49r.	50-54r.	55-59r.	60r. a viac	n/a
Počet UoZ k 31. 08. 2021	32	0	3	4	2	1	14	1	5	0	2	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	42	3	5	5	5	3	9	2	3	3	4	0

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 31: Štruktúra UoZ podľa odvetvia posledného zamestnávateľa (SK NACE) – zamestnanie bezprostredne pred zaradením do evidencie v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	v tom																						
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	n/a	bezprostred. pred evidenciou bez zamestnania
Počet UoZ k 31. 08. 2021	59	0	0	6	0	0	0	5	0	0	0	0	1	1	0	6	0	1	0	1	0	0	3	35
Počet UoZ k 31. 03. 2022	68	0	0	8	0	1	1	2	0	0	0	0	0	1	0	7	0	0	0	0	0	0	9	39

SK NACE - odvetvová klasifikácia ekonomických činností

- A poľnohosp., lesníctvo a rybolov
- B ťažba a dobývanie
- C priemyselná výroba
- D dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- E dodávka vody, čistenie a odvod odp.vôd,odpady a služ.
- F stavebníctvo
- G veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. voz.a motocy.
- H doprava a skladovanie
- I ubytovacie a stravovacie služby
- J informácie a komunikácia
- K finančné a poisťovacie služby
- L činnosti v oblasti nehnuteľností
- M odborné, vedecké a technic. činnosti
- N administratívne a podporné služby
- O verejná správa a obrana, povinné sociál.zabezp.
- P vzdelávanie
- Q zdravotníctvo a sociálna pomoc
- R umenie, zábava a rekreácia
- S ostatné činnosti
- T činnosti domácností ako zamestnávateľov
- U činnosti extrateritoriálnych organiz. a združení

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 32: Štruktúra UoZ podľa odvetvia posledného zamestnávateľa (SK NACE) – zamestnanie bezprostredne pred zaradením do evidencie v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	UoZ spolu	v tom																						
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	n/a	bezprostred. pred evidenciou bez zamestnania
Počet UoZ k 31.08.2021	32	0	0	3	0	0	0	3	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1		21
Počet UoZ k 31.03.2022	42	0	0	5	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	7		25

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 33: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie (v mesiacoch) v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	v tom										
		do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
Počet UoZ k 31. 08. 2021	59	9	12	5	6	12	8	0	1	0	1	5
Počet UoZ k 31. 03. 2022	68	19	9	11	6	4	7	5	2	1	0	4

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 34: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie (v mesiacoch) v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	UoZ spolu	v tom										
		do 3 m.	4 - 6 m.	7 - 9 m.	10 - 12 m.	13 - 18 m.	19 - 24 m.	25 - 30 m.	31 - 36 m.	37 - 42 m.	43 - 48 m.	nad 48 m.
Počet UoZ k 31. 08. 2021	32	5	7	2	3	7	4	0	0	0	1	3
Počet UoZ k 31. 03. 2022	42	10	7	9	4	2	3	3	1	0	0	3

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 35: Štruktúra UoZ znevýhodnených podľa §8 zákona č. 5/2004 Z. z. v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022

	UoZ spolu	z toho							
		a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)
Počet UoZ k 31.08.2021	54	0	17	27	26	35	0	0	0
Počet UoZ k 31.03.2022	59	5	19	23	22	43	0	1	1

Číselník typov znevýhodnených UoZ podľa zák.č. 5/2004 Zb. § 8 písm.:

- a) absolvent školy
- b) občan starší ako 50 rokov veku
- c) dlhodobo nezamestnaný občan
- d) občan - vzdelanie nižšie ako stredné odborné
- e) občan - 12 kal.mes. nemal pravidelne platené zamestnanie
- f) štátny príslušník tretej krajiny – azyl/doplnková ochrana
- g) osamelý občan – starostlivosť o odkázanú osobu/starajúci sa o dieťa
- h) občan so zdravotným postihnutím

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 36: Štruktúra UoZ znevýhodnených podľa §8 zákona č. 5/2004 Z. z. v obci Iža – stav k 31. 08. 2021 a k 31. 03. 2022 – ženy

	UoZ spolu	z toho							
		a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)
Počet UoZ k 31. 08. 2021	29	0	7	15	14	20	0	0	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	38	4	10	12	12	28	0	1	1

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Tab. 37: Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania (ISCED) v obci Iža – stav k 31.08.2021 a k 31.03.2022 - ženy

	UoZ spolu	v tom									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	n/a
Počet UoZ k 31. 08. 2021	32	0	0	14	16	1	0	1	0	0	0
Počet UoZ k 31. 03. 2022	42	0	0	12	25	1	0	2	2	0	0

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2022

Mzdy

Tab. 38: Regionálna štruktúra priemernej nominálnej mesačnej mzdy na rôznych regionálnych úrovniach v období 2019 – 2009 (EUR)

Územie	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Slovenská republika	1 266	1 171	1 095	1 034	993	957	891	881	853	828	803,34
Bratislavský kraj (NUTS 2)	1 646	1 532	1 426	1 356	1 319	1 286	1 182	1 159	1 124	1 160	1 178,27
Nitriansky kraj	1 126	1 034	959	908	855	829	782	783	753	707	677,75
Okres Komárno	979	904	856	819	787	751	702	659	636	583	580,79
Okres Nové Zámky	1 027	961	896	827	775	753	690	713	676	643	621,42

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Jedným z najdôležitejších ukazovateľov vyspelosti regiónov je cena práce. Cena práce je nemotivačným faktorom z pozície zamestnávateľa, ak je jej rast rýchlejší, než rast produktivity práce. Súčasná úroveň priemernej nominálnej mesačnej mzdy v okrese Komárno dosahuje 77,33 % celoštátneho ukazovateľa. V roku 2019 priemerná nominálna mesačná mzda bola v okrese Komárno 979 EUR, pričom priemerná nominálna mesačná mzda v SR bola 1266 EUR.

V strednodobom horizonte jednou z hlavných priorít obce je zvyšovať zamestnanosť, a tak prispievať k zvyšovaniu životnej úrovne obyvateľov obce.

Ľudia ohrození rizikom sociálneho vylúčenia

Najpočetnejšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú nezamestnaní. V najbližších rokoch bude potrebné sústrediť pozornosť aj na pracovnú silu vo vekových skupinách nad 50 rokov, ktorí sú ohrození rizikom sociálneho vylúčenia, lebo väčšinou majú nízku adaptabilitu na meniace sa požiadavky pracovného trhu a majú zväčša nevyhovujúcu kvalifikáciu, čoho dôsledkom je ich nízka atraktivita pre zamestnávateľa (majú malú šancu uplatniť sa na trhu práce).

Ďalšou skupinou ľudí ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia sú starší obyvatelia, ktorí sú poberateľmi starobných dôchodkov (výraznejšie vyššie vekové kategórie) a zdravotne, zmyslovo a duševne postihnutí občania. Takíto občania sú v prevažnej miere poberateľmi invalidných dôchodkov. Narastajúca početnosť občanov v poproduktívnom veku znamená nutnosť zohľadňovať jej potreby a záujmy.

Ďalšou významnou skupinou ľudí, ktorých možno zaradiť medzi ohrozených rizikom sociálneho vylúčenia, sú deti odkázané na pomoc cudzích a prípadne iné sociálne ohrozené skupiny obyvateľov.

V budúcom období možno predpokladať zvýšený záujem občanov o sociálne služby, keďže dochádza k starnutiu populácie, čo predstavuje celoeurópsky trend.

Rovnosť príležitostí

V rámci všetkých rozvojových programov je odôvodnené, aby program zabezpečil rovnosť príležitostí znevýhodnených spoločenských skupín. Podpora základných práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ.

Rovnosť príležitostí znamená podporovať potieranie diskriminácie na základe pohlavia, rasy, etnického pôvodu, náboženského vyznania, viery, zdravotného postihnutia, veku či sexuálnej orientácie. Cieľom je zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých a predchádzanie všetkým formám diskriminácie, t. j. rovnosť príležitostí znevýhodnených spoločenských skupín ako dôchodcovia, trvalo nezamestnaní, ženy v domácnosti, občania s nízkou vzdelanosťou, ľudia s telesným a duševným postihnutím, s cieľom podpory integrácie sociálne vylúčených ľudí s rizikom sociálnej exklúzie, zvyšovanie zamestnanosti a zamestnatel'nosti (aktivizáciou a motiváciou) obyvateľov bez vzdelania, s nízkym vzdelaním, dlhodobo nezamestnaných, nezamestnaných nad 45 rokov a mladistvých, a ďalších, podpora rovnosti a boj proti diskriminácii, zlepšovanie materiálnych podmienok bývania a infraštruktúry izolovaných osád a komunít, podpora rozvoja a aktivizácia komunít pri riešení sociálnych a ekonomických problémov, využívanie projektov a programov aktívnej politiky zamestnanosti.

Jedným z hlavných atribútov demokratického štátu je vybudovanie takého legislatívneho a inštitucionálneho rámca, ktorý zaručuje dôstojnosť občanov a dohliada na zabezpečenie ich základných práv.

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Komárne podporuje projekty zamerané na zvýšenie zamestnanosti osôb ohrozených sociálnym vylúčením z dôvodu príslušnosti ku skupinám, osobitne ohrozených diskriminujúcimi fenoménmi – rod, vek, zdravotné postihnutie. Hlavné aktivity sú zamerané na vytváranie pracovného prostredia, ktoré zvyšuje možnosť odstraňovania bariér brániacich vstupu týchto skupín na trh práce, pričom sa intenzívna pozornosť venuje odstraňovaniu rodových bariér, ktoré bránia realizácii ženám. Do realizácie týchto projektov sú preto zapojení nezamestnaní, zamestnávateľia z regiónu, sociálni partneri a zástupcovia verejnej správy a samosprávy, úrady práce a inšpektoráty práce na lokálnej úrovni. Ďalším spôsobom vytvárania rovnakých príležitostí (predovšetkým vytváraním vhodných podmienok pre postihnutých občanov) je zriaďovanie chránených dielní/pracovísk.

Domový a bytový fond

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Táto funkcia je reprezentovaná takmer výlučne tradičnou zástavbou rodinných domov, zväčša jednopodlažných. Priestorové usporiadanie je typické pre vidiecku uličnú zástavbu s jedno a dvojpodlažnými rodinnými domami v rôznych formách podľa doby ich výstavby. Individuálna bytová výstavba sa zintenzívnila v posledných rokoch. V súčasnosti prebieha bytová výstavba v prielukách a niekoľkých nových lokalitách. Po vyčerpaní týchto plôch bude potrebné vymedziť nové plochy pre bytovú výstavbu, v rámci zastavaného územia i mimo neho.

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Tab. 39: Základné charakteristiky bytov v obci Iža – počet bytov podľa typu domu v obci Iža

Územná jednotka		Počet bytov spolu	
Iža		694	
Rodinný dom		Bytový dom	
Abs.	%	Abs.	%
645	92.94	37	5.33
Polyfunkčná budova		Ostatné budovy na bývanie	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	2	0.29
Neskolaudovaný rodinný dom		Núdzový objekt, neurčený na bývanie	
Abs.	%	Abs.	%
2	0.29	1	0.14
Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia		Ostatné	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	4	0.58
Nezistený			
Abs.	%		
3	0.43		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 40: Počet bytov podľa formy vlastníctva v obci Iža

Územná jednotka		Počet bytov spolu	
Iža		694	
Byt obývaný vlastníkom		Byt vo vlastnom rodinnom dome	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	642	92.51
Obecný byt		Služobný byt	
Abs.	%	Abs.	%
39	5.62	3	0.43
Družstevný byt		Byt v nájme	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	1	0.14
Iná forma užívania bytu		Nezistený	
Abs.	%	Abs.	%
3	0.43	6	0.86

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 41: Počet bytov podľa polohy bytu dome v obci Iža

Územná jednotka	Spolu		
Iža	694		
Prízemie		1. Poschodie	
Abs.	%	Abs.	%
656	94.52	15	2.16
2. Poschodie		3. Poschodie	
Abs.	%	Abs.	%
11	1.59	3	0.43
4. Poschodie		5. Poschodie	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0
6 – 33. poschodie		Suterén alebo pivnica	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	1	0.14
Podkrovie, mezonet alebo mezanín		Nezistená	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	8	1.15

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 42: Štruktúra bytov podľa zásobovanie vodou v obci Iža

Územná jednotka	Spolu
Iža	694
Vodovod v byte zo spoločenského zdroja	
Abs.	%
620	89.34
Vodovod mimo bytu	
Abs.	%
7	1.01
Vodovod z byte z vlastného zdroja	
Abs.	%
51	7.35
Bez vodovodu	
Abs.	%
8	1.15
Nezistené	
Abs.	%
8	1.15

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 43: Štruktúra bytov podľa typu kúrenia v obci Iža

Územná jednotka	Spolu
Iža	694
Ústredné kúrenie diaľkové	
Abs.	%
0	0
Ústredné kúrenie lokálne	
Abs.	%
471	67.87
Etážové kúrenie	
Abs.	%
3	0.43
Samostatné vykurovacie teleso	
Abs.	%
201	28.96
Iný	
Abs.	%
4	0.58
Bez kúrenia	
Abs.	%
7	1.01
Nezistený	
Abs.	%
8	1.15

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 44: Štruktúra bytov podľa zdroju energie využívaného na vykurovanie v obci Iža

Územná jednotka	Spolu		
Iža	694		
Plyn		Iný	
Abs.	%	Abs.	%
539	77.67	4	0.58
Elektrina		Žiadny	
Abs.	%	Abs.	%
48	6.92	7	1.01
Kvapalné palivo		Nezistený	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	8	1.15
Pevné palivo			
Abs.	%		
88	12.68		
Solárna energia			
Abs.	%		
0	0		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 45: Počet domov podľa typu domu v obci Iža

Územná jednotka	Počet domov – spolu		
Iža	661		
Rodinný dom		Bytový dom	
Abs.	%	Abs.	%
645	97.58	4	0.61
Polyfunkčná budova		Ostatné budovy na bývanie	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	2	0.3
Neskolaudovaný rodinný dom		Núdzový objekt, neurčený na bývanie	
Abs.	%	Abs.	%
2	0.3	1	0.15
Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia		Ostatné	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	4	0.61
Nezistený			
Abs.	%		
3	0.45		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 46: Štruktúra domov podľa obdobia výstavby v obci Iža

Územná jednotka	Spolu		
Iža	661		
Pred rokom 1919		1919 – 1945	
Abs.	%	Abs.	%
13	1.97	39	5.9
1946 – 1960		1961 – 1980	
Abs.	%	Abs.	%
82	12.41	398	60.21
1981 – 2000		2001 – 2010	
Abs.	%	Abs.	%
71	10.74	26	3.93
2011 – 2015		2016 a neskôr	
Abs.	%	Abs.	%
12	1.82	12	1.82
Nezistené			
Abs.	%		
8	1.21		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 47: Počet domov podľa počtu podlaží

Územná jednotka	Spolu		
Iža	661		
1 podlažie		2 podlažia	
Abs.	%	Abs.	%
449	67.93	144	21.79
3 podlažia		4 podlažia	
Abs.	%	Abs.	%
58	8.77	2	0.3
5 podlaží		6 podlaží	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0
7 podlaží		8 – 34 podlaží	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0
Nezistený			
Abs.	%		
8	1.21		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 48: Štruktúra domov podľa formy vlastníctva

Územná jednotka	Spolu		
Iža	661		
Nezistený		Fyzická	
Abs.	%	Abs.	%
60	9.08	548	82.9
Štát		Obec	
Abs.	%	Abs.	%
2	0.3	1	0.15
Iná právnická osoba		Cirkev	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	1	0.15
Zahraničný vlastník		Kombinácia vlastníkov	
Abs.	%	Abs.	%
13	1.97	35	5.3
Bytové družstvo		Obchodná spoločnosť	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	1	0.15

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 49: Počet domov podľa materiálu nosnej konštrukcie

Územná jednotka	Spolu		
Iža	661		
Murovaná konštrukcia (tehly, tvárnice, tehlové bloky)		Konštrukcia z nepálených tehiel	
Abs.	%	Abs.	%
582	88.05	54	8.17
Spriahnutá oceľobetónová konštrukcia (stenové panely)		Konštrukcia z kameňa	
Abs.	%	Abs.	%
4	0.61	1	0.15
Drevená konštrukcia		Konštrukcia kombinovaná (kameň a tehly)	
Abs.	%	Abs.	%
3	0.45	9	1.36
Betónová konštrukcia		Hliníková konštrukcia	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0
Konštrukcia odolná proti zemetraseniu		Oceľová konštrukcia	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	0	0
Iná konštrukcia		Nezistený	
Abs.	%	Abs.	%
0	0	8	1.21

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 50: Štruktúra domov podľa vodovodnej prípojky

Územná jednotka	Spolu		
Iža	661		
V dome – z verejnej siete		V dome – vlastná	
Abs.	%	Abs.	%
590	89.26	38	5.75
Mimo domu – z verejnej siete		Mimo domu – vlastná	
Abs.	%	Abs.	%
17	2.57	2	0.3
Bez prípojky		Nezistený	
Abs.	%	Abs.	%
6	0.91	8	1.21

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 51: Počet domov podľa plynovej prípojky v obci

Územná jednotka	Spolu
Iža	661
Áno	
Abs.	%
570	86.23
Nie	
Abs.	%
83	12.56
Nezistené	
Abs.	%
8	1.21

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 52: Štruktúra domov podľa typu kanalizácie

Obec	Spolu		
Iža	661		
Septik, žumpa		Prípojka na kanalizačnú sieť	
Abs.	%	Abs.	%
580	87.75	51	7.72
Domáca čistiareň odpadových vôd		Bez kanalizácie	
Abs.	%	Abs.	%
2	0.3	20	3.03
Nezistený			
Abs.	%		
8	1.21		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

Tab. 53: Štruktúra domov podľa obdobia poslednej rekonštrukcie

Územná jednotka	Spolu				
Iža	661				
Pred rokom 1980		1980 – 1990		Bez rekonštrukcie	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
2	0.3	2	0.3	265	40.09
1991 – 1995		1996 – 2000		Nezistené	
Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
0	0	7	1.06	9	1.36
2001 – 2005		2006 – 2009			
Abs.	%	Abs.	%		
31	4.69	66	9.98		
2010 – 2015		2016 a neskôr			
Abs.	%	Abs.	%		
159	24.05	120	18.15		

Zdroj: SODB 2021, Štatistický úrad SR, 2022

V čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2021 v obci bolo 694 bytov (v roku 2011 ich počet bol len 651). Na bytovom fonde obce dominantný podiel mali rodinné domy. Veľká časť neobývaných bytov je určitou rezervou pre skvalitňovanie domového fondu, keďže po ich rekonštrukcii sa spravidla zvýši ich vybavenosť.

V čase SODB 2021 v obci bolo 661 domov. Trvalo obývané domy vykazujú nepriaznivú vekovú štruktúru, priemerný vek domového fondu je nad celoslovenským priemerom. Od veku bytov čiastočne závisia aj všetky ostatné charakteristiky, počínajúc veľkosťou, až po ich technické vybavenie.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí.

Celkový charakter životnej úrovne obyvateľstva sa prejavuje rastom hmotnej spotreby obyvateľstva a jej kvality. Konkrétnym prejavom toho je vysoká vybavenosť domácností predmetmi dlhodobej spotreby. Medzi najvýraznejšie trendy, ktoré sú identifikované v obci

Iža: zmena štruktúry domácností odzrkadľujúca sa v náraste podielu domácností jednotlivcov a nerodinných domácností, náraste rodinných domácností bez závislých detí a neúplných rodinných domácností.

Zástavba v riešenom území je v pomerne dobrom technickom stave a asanácie nie sú potrebné. Rozširovanie existujúceho stavebného fondu je možné riešiť prestavbami existujúcich objektov – rekonštrukcia, dostavba, nadstavba, resp. novou výstavbou.

Predpokladaným zdrojom dopytu po nových bytoch bude predovšetkým prílev obyvateľov z mesta Komárno a z okolitých obcí. Tento trend sa prejavuje už niekoľko rokov, zatiaľ so striedavou dynamikou. Naplnenie potenciálu obce získavať nových obyvateľov migráciou závisí predovšetkým od rozvojovej politiky obce, udržania a zlepšenia kvality života v obci, od situácie na trhu práce, spektra poskytovaných služieb a ďalších faktorov.

V centre obce pri kostole sa nachádza priestor vhodný na vybudovanie multifunkčnej zóny – priestor na výstavbu objektov na bývanie a na služby.

Intenzita výstavby bytov v obci je slabá, čo vyjadruje ekonomické možnosti obyvateľstva.

Tab. 54A: Vývoj počtu postavených rod. domov a bytových domov v obci v období 2007 – 2015

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet postavených rod. domov (RD) (v rámci IBV)	4	3	1	1	5	1	1	3	2
Počet postavených bytových domov/bytov (v rámci HBV)						1/8			

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 54B: Vývoj počtu začatých a dokončených bytov za roky 2015 – 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Začaté byty	1	1	3	4	4	3	2
Dokončené byty	1	3	1	2	1	0	1

Poznámka: Začaté byty - Počet bytov, na ktoré bolo vydané stavebné povolenie

Dokončené byty - Počet bytov, na ktoré bolo vydané kolaudačné rozhodnutie

Tab. 54C: Vývoj počtu začatých a dokončených bytov v rodinných domoch za roky 2015 – 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet začatých bytov v rodinných domoch	1	1	3	4	4	3	2
počet dokončených bytov v rodinných domoch	1	3	1	2	1	0	1

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 54D: Vývoj počtu začatých a dokončených bytov v bytových domoch za roky 2015 – 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet začatých bytov v bytových domoch	34	0	0	0	0	0	0
počet dokončených bytov v bytových domoch	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Obecný úrad

Tab. 54E: Vývoj počtu začatých a dokončených bytových domov za roky 2015 – 2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
počet začatých bytových domov	1	0	0	0	0	0	0
počet dokončených bytových domov	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Obecný úrad

V strednodobom horizonte obec plánuje vytvoriť podmienky na výstavbu takého počtu bytov, ktorý by umožnil pokryť potreby obyvateľov s trvalým pobytom v obci, ale aj žiadateľov o bývanie z blízkeho okolia (uspokojením dopytu po bytoch stabilizovať domáce obyvateľstvo, obmedziť proces migrácie a priaznivo ovplyvniť demografický vývoj obyvateľstva). Novú výstavbu objektov na bývanie je vhodné situovať formou RD predovšetkým v prielukách v jestvujúcej zástavbe do založených lokalít (kde je už začatá alebo územne pripravená výstavba) a ďalej do nových ucelených lokalít.

Spoločným znakom väčšiny postavených budov starších ako 30 rokov je nedostatočná tepelná ochrana stavebných konštrukcií a vysoká opotrebovanosť technického zariadenia budov, ktoré je potrebné urýchlene vymeniť za prvky, ktorých kvalita a vlastnosti vytvoria požadovanú bezpečnosť, zabezpečia nízku energetickú spotrebu týchto budov a zároveň predĺžia ich ďalšiu životnosť.

V strednodobom horizonte je potrebné pokračovať v obnove fondu verejných budov a súkromných budov (bytových a nebytových budov).

Strategickým cieľom obce v oblasti rozvoja bývania je vytvoriť v obci podmienky pre zabezpečenie lepšej dostupnosti a kvality bývania pre rôzne skupiny obyvateľstva, podporujúce trvalo udržateľný rozvoj obce.

V strednodobom časovom horizonte je potrebné podporiť bývanie dôchodcov výstavbou obecných nájomných bytov pre obyvateľov v dôchodkovom veku (tento cieľ sleduje medzi inými výstavba multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety). V strednodobom časovom horizonte na Námestí sv. Alžbety súkromný investor plánuje výstavbu jednopodlažných bytových domov so zabudovaným podkrovím.

Dopravná a technická infraštruktúra, odpadové hospodárstvo

Rozvoj infraštruktúry je jedným zo základných predpokladov rozvoja každého regiónu i obce a výrazne ovplyvňuje hospodársky potenciál, spôsob života a životnú úroveň obyvateľstva.

Dopravná infraštruktúra

Kvalitná dopravná infraštruktúra a dobrá dopravná dostupnosť sú základné predpoklady rozvoja obce, ktoré významne ovplyvňujú jej hospodársky potenciál, spôsob života i životnú úroveň jej obyvateľov. Veľký význam dopravy je daný jej podstatným vplyvom na efektivitu dovozu vstupov do územia a vývozu výstupov výroby z daného územia.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región.

Cez riešené územie priamo prechádza európsky multimodálny koridor č. VII. Dunaj (vodná cesta) s verejným prístavom v Komárne, ktorý je Európskou úniou akceptovanou komunikačnou osou.

V blízkosti obce Iža prechádza európsky multimodálny koridor č. IV (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky/Komárno – Štúrovo – Maďarsko lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy),

Tento dopravný koridor patrí medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť tohto európskeho komunikačného systému (bude potrebné zlepšiť infraštruktúrne prepojenia na tieto multimodálne koridory).

Cestná infraštruktúra

Najvýznamnejší cestný ťah prechádzajúci cez riešené územie je cesta I/63: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo, ktorá cestná komunikácia je významnou medziregionálnou komunikáciou celoslovenského významu. Cesta I/63 prechádza cez intravilán obce. Cesta I/63 má v celom svojom priebehu nevyhovujúci šírkový parameter, čo má za následok zvýšenú nehodovosť a kolízie automobilovej dopravy s cyklistami a chodcami.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne šírkové a smerové usporiadanie. Spravidla medzi komunikáciou a oplotením rodinných domov sú zelené pásy a vo väčšej časti aj spevnené plochy formou chodníkov.

V blízkosti obce prechádza ďalšia významná dopravná os Slovenska: cesta I. triedy I/64. Tento ťah v ďalekom výhlade môže byť v zmysle vládou schváleného „Projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno – hranica SR/MR prehodnotený a zaradený do siete rýchlostných ciest – Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 navrhuje ako výhľadový rýchlostný cestný ťah siete TINA prepojenie

križovatky diaľnice D1 Hlohovec – Nitra – Nové Zámky – Komárno – št. hranica MR – Komárom – diaľnica M1.

V perspektíve dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvňuje aj výstavba rýchlostnej cesty R7 (Bratislava – Dunajská Streda – Nové Zámky – Lučenec).

V strednodobom horizonte je potrebné zlepšiť prepojenia miestnych komunikácií v obci. V danom časovom horizonte je potrebná rozsiahla rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov vzhľadom na bezpečnosť a plynulosť dopravy. V strednodobom horizonte prvoradou úlohou je aj rozšíriť systém chodníkov v obci na posilnenie bezpečnosti cestnej premávky.

Pozdĺž cesty I/63 systém odvodňovacích rigolov (rigoly sú vedené súbežne s komunikáciou) nie je v dobrom technickom stave (čo sa prejavuje zvlášť počas privalových dažďov, ktorých je stále viac a viac v dôsledku klimatických zmien), preto v strednodobom horizonte je potrebné realizovať aj rekonštrukciu miestnych rigolov. Rekonštrukciou systému miestnych rigolov pozdĺž komunikácií obec získa funkčný odvodňovací systém prispôsobený pre jednoduchú celoročnú údržbu a bezpečný komunikačný priestor pozdĺž I/63.

Železničná doprava

Obec Iža nie je priamo napojená na európsky železničný systém, najbližšia železničná stanica je v meste Komárno na tratiach č. 131 (Bratislava – Dunajská Streda – Komárno) a č. 135 Nové Zámky – Komárno – Komárom (MR). Trať č. 131 nie je elektrifikovaná, kým trať č. 135 je elektrifikovaná.

Hromadná doprava

Integrovaný regionálny systém hromadnej dopravy zabezpečuje organizáciu a prepojenie hlavných zložiek hromadnej cestnej dopravy v hlavných smeroch pohybu cestujúcich, ktorými pre riešené územie sú:

- cesty do okresného centra Komárno (8 km),
- cesty do regionálneho uzla Štúrovo (46 km).

Hromadná preprava osôb je zabezpečená autobusovou prepravou prostredníctvom prímestských liniek, ktoré zabezpečuje prevažne ARRIVA Nové Zámky, a. s. (<https://arriva.sk/nove-zamky/>).

V strednodobom horizonte je potrebné posilniť úlohu autobusovej dopravy ako nosného dopravného módu v systéme verejnej hromadnej dopravy pre obec Iža. Zvyšovanie počtu cestujúcich vo verejnej hromadnej doprave je možné dosiahnuť len s kvalitnými službami. V strednodobom horizonte je potrebné poskytnúť cestujúcim kultúrnejšie priestory na čakanie na autobusové spoje na št. ceste I/63 v smere do Štúrova.

Ostatné druhy dopravy

Nástrojom na utváranie príjemného životného prostredia v mieste bydliska a v jeho blízkom okolí je okrem iného aj podpora a rozvoj alternatívneho spôsobu dopravy.

Alternatívny spôsob dopravy voči doprave motorovej je doprava nemotorová, poháňaná vlastným pohybom človeka, to je teda doprava cyklistická alebo pešia.

Nemotorová a pešia doprava reprezentujú v sídle najväčší podiel v rámci dopravnej vnútro sídelnej práce. Zdrojové miesta pešej dopravy korešpondujú najmä s priestormi súvisiacimi s uzlovými miestami hromadnej dopravy, ako i so zariadeniami vyššej občianskej vybavenosti, kde je predpoklad väčšej koncentrácie osôb.

Konfigurácia terénu, rozmiestnenie funkcií bývania, vybavenosti, práce a rekreácie v sídle dávajú predpoklady k významnejšiemu postaveniu bicyklovej dopravy ako jedného zo základných vnútro sídelných dopravných systémov a ekologicky najefektívnejšieho druhu dopravy. Smerovanie lokálnych cyklistických trás je orientované na:

- vzťahy na centrálnu časť obce,
- vzťahy k rekreačným cieľom súvisiacim s medzinárodnou cyklistickou trasou pozdĺž Dunaja.

Cez riešené územie prechádza najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku: medzinárodná Dunajská cyklistická cesta (súčasť európskeho systému EuroVelo6).

V strednodobom horizonte je potrebné vybudovať systém cyklistických chodníkov v intraviláne obce v smere do miestnej časti Bokroš.

Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza cca. v 111 km vzdialenosti v Bratislave (<https://www.bts.aero/>). Regionálnym letiskom v Nitrianskom kraji je medzinárodné verejné letisko pre nepravidelnú leteckú dopravu v Nitre – Janíkovciach, ktorému bol udelený medzinárodný štatút. Vo vzdialenosti 125 km sa nachádza aj ďalšie významné letisko: Budapest Airport (v Maďarsku).

Cez obec Iža prechádza vodná cesta medzinárodného významu: Dunajská magistrálna vodná cesta E80. Rieka Dunaj je najvýznamnejšou riečnou dopravnou tepnou Slovenska. V obci Iža sa nachádza aj vybudovaný prístav – prístavný pontón pre rekreačné plavidlá.

V riešenom území vodná doprava má potenciál priniesť nové formy dopravy a môže prispieť k redukcii emisií a hluku. Na základe Závaznej časti Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja – Zmien a doplnkov č. 1 v časti „Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia“ je potrebné rezervovať priestory pre vybudovanie malých prístavov pre rekreačnú plavbu a priestory pre kompy pre obyvateľov a osobné automobily v priestoroch obcí Iža a Kravany nad Dunajom.

Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, keďže determinuje kvalitu ich života.

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec Iža je napojená na skupinový vodovod Komárno a má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu. Riešené územie je zásobované kvalitnou pitnou vodou.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť v obci je čiastočne vybudovaná a zároveň má aj čistiareň odpadových vôd (ČOV). V tých častiach obce, kde chýba kanalizačná sieť, odpadové vody sú odvádzané do žump a septikov (čo sa potom vyváža na miestnu ČOV). Vzhľadom na nepomer napojenia obyvateľstva a podnikateľských subjektov na vodovodnú a kanalizačnú sieť požiadavka na dobudovanie kanalizačných rozvodov je výrazná, čo má zároveň výrazný dopad na čistotu a ochranu spodných vôd.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rozšírenie kapacity čistiarne odpadových vôd a dobudovanie verejnej kanalizácie (rozšírenie systému verejnej kanalizácie) – vytvoriť podmienky na odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie. Dlhodobou prioritou miestnej samosprávy je zvýšenie podielu obyvateľstva s napojením na verejný kanalizačný systém (odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie).

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Iža je zásobovaná el. energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Verejné osvetlenie v obci bolo zrekonštruované, je na kvalitnej úrovni s nízkou energetickou náročnosťou.

V strednodobom horizonte je potrebné rozšíriť systém verejného osvetlenia do plánovanej novej obytnej zóny. Realizáciou projektu sa zvýši bezpečnosť obyvateľov obce a jej návštevníkov, zvýši sa bezpečnosť cestnej premávky, skvalitní sa život v obci, zníži sa riziko kriminality.

Zásobovanie plynom

Obec Iža je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

V strednodobom horizonte pozornosť by mala byť sústredená na úsporu energií a využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

V súlade so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy a Nízkouhlíkovou stratégiou rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 je potrebné:

- *zvyšovať energetickú efektívnosť v sektore budov prednostne výmenou starých neefektívnych a neekologických vykurovacích zariadení za moderné zariadenia (vrátane OZE) v kombinácii so zateplením,*
- *zvýšiť tempo obnovy verejných budov,*
- *pri obnove verejných budov podporovať najmä hĺbkovú obnovu budovy, v súlade s princípmi zeleného verejného obstarávania,*
- *zvýšiť dosahovanú úsporu energie pri obnove budov z 30 % na 60 %, pretože obnova budov je najhospodárnejšie a najefektívnejšie opatrenie,*
- *pri všetkých opatreniach energetickej efektívnosti dôsledne aplikovať princípy zeleného obstarávania s dôrazom na spotrebu energie a produkciu emisií počas celého životného cyklu opatrenia.*

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete.

Obec Iža má dobré pokrytie od najväčších mobilných operátorov.

V riešenom území je dostupný širokopásmový internet. Vybavenosť riešeného územia informačno-komunikačnými technológiami je dostatočná, avšak pre zvýšenie konkurencieschopnosti riešeného územia potrebné je zlepšiť ich dostupnosť.

Miestny verejný rozhlas je v dobrom technickom stave.

Kamerový systém

Riešenie celospoločenských problémov súvisiacich s potláčaním kriminality nie je možné bez aktívnej účasti miestnych samospráv

V obci existuje bezpečnostný kamerový systém. Počiatočná fáza vybudovania kamerového systému obce Iža siaha do roku 2012, kedy bol inštalovaný kamerový systém na budovu obecného domu, monitorujúci pred ním nachádzajúce sa námestie a okolie budovy. Tento systém v roku 2013 rozšírený o kamerový systém sledujúci okolie budovy Rímskeho a národopisného múzea v Iži, kým v roku 2015 bolo v obci nasadených deväť kamier monitorujúcich vytipované rizikové miesta a jednu kameru monitorujúcu výskyt prípadných požiarov na území obce.

Odpadové hospodárstvo

Jedným z cieľov odpadovej politiky EÚ je zníženie vzniku odpadu v rámci celkového cieľa a oddelenie hospodárskeho rastu od využívania zdrojov a environmentálnych vplyvov. Z toho dôvodu je vznik komunálnych odpadov jedným z indikátorov obehového hospodárstva (Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025).

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať ich nebezpečnosť na životné prostredie a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov.

V SR je povinnosťou obcí zaviesť triedený zber komunálnych odpadov minimálne pre papier, plasty, kovy, sklo a kompozitné obaly, ako aj pre biologicky rozložiteľné komunálne odpady okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. Obec je tiež povinná zabezpečiť aj triedený zber objemného odpadu, drobných stavebných odpadov a odpadov s obsahom škodlivín.

Obr. 4: Hierarchia odpadového hospodárstva

Zdroj: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Slovenská agentúra životného prostredia: Obehové hospodárstvo - budúcnosť rozvoja Slovenska, 2019

V SR každoročne vzniká cez dva milióny ton komunálnych odpadov, pričom za rok 2019 bolo viac ako 50 % komunálnych odpadov skládkovaných. Hlavným cieľom odpadového hospodárstva obce je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady (v súlade s hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2025). Cieľom je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie, zvyšovanie recyklácie, zlepšovanie triedeného zberu a zavádzanie a zvyšovanie opätovného použitia.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch v platnom znení je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s

odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

Infraštruktúru odpadového hospodárstva predstavujú zariadenia a objekty na nakladanie s odpadmi. Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva. Základným spôsobom zneškodňovania komunálneho odpadu je skládkovanie.

V obci Iža sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve na vysokej úrovni (zber zabezpečuje FCC Slovensko, s. r. o.):

- komunálny odpad sa zbiera v dvojtyždňovom intervale (ukladá sa na riadenú miestnu skládku),
- v obci je zavedený komplexný triedený zber odpadu (vrátane PET fliaš, skla, papiera, nebezpečného odpadu (napr. akumulátory), elektrospotrebičov atď.).

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade.

V budúcnosti by bolo vhodné zaviesť intenzívnejší triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci, v strednodobom časovom horizonte je potrebné využiť zrekonštruovať a rozšíriť miestnu kompostáreň. V strednodobom časovom horizonte je potrebné vybudovať zberný dvor.

V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o triedenom zbere komunálnych odpadov a biologicky rozložiteľných odpadov.

Vzhľadom na prevažne poľnohospodársky ráz územia významný podiel na celkovej skladbe odpadu má odpad organického pôvodu popri samotnom komunálnom odpade. V budúcnosti vhodné by bolo zaviesť intenzívnejší triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o triedenom zbere komunálnych odpadov.

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva obce Iža je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie, ako aj obmedzovanie využívania zdrojov a uprednostňovať praktické uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva. Bude nevyhnutné zásadnejšie presadzovanie a dodržiavanie hierarchie odpadového hospodárstva, aby sa dosiahlo zvýšenie recyklácie odpadov predovšetkým pre oblasť komunálnych odpadov a stavebných odpadov a odpadov z demolácií.

V strednodobom horizonte je potrebné zvyšovať povedomie verejnosti v oblasti nakladania s odpadmi. Informačné kampane na zvyšovanie povedomia obyvateľstva a zainteresovanej verejnosti je potrebné uskutočňovať v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva. Informačné kampane je potrebné zamerať najmä na: predchádzanie vzniku odpadu; znižovanie nadmernej spotreby a informovanie o dôsledkoch konzumnej spoločnosti; triedený zber a recykláciu odpadov; na zlepšenie informovanosti obyvateľov v oblasti nakladania s odpadmi; na výchovu a vzdelávanie detí a mládeže v oblasti odpadov v zmysle Rezortnej koncepcie environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2030 (Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025). Cieľom obce je vytvoriť

efektívny odpadový systém, ktorý zabezpečí ekologickejšie a ekonomickejšie spracovávanie, zhodnocovanie odpadov.

V strednodobom horizonte je potrebné zaviesť intenzívnejší triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci, ako aj celkovo skvalitniť triedený zber v obci. V nasledujúcich rokoch bude potrebné zvýšiť informovanosť občanov o triedenom zbere komunálnych odpadov.

Ciele odpadového hospodárstva v obce:

- *zníženie množstva vzniku komunálnych odpadov, osobitne zníženie množstva zmesového komunálneho odpadu,*
- *zvýšenie podielu triedeného zberu,*
- *znižovanie množstva biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu ukladaného na skládky odpadov,*
- *zvýšenie zhodnotenia komunálneho odpadu.*

V strednodobom horizonte v súlade so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy a Nízkouhlíkovou stratégiou rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050 je potrebné

- *podporiť ďalší rozvoj obehového hospodárstva,*
- *zefektívniť prevenciu vzniku čiernych skládok,*
- *zlepšenie triedeného zberu biologicky rozložiteľnej zložky komunálneho odpadu s cieľom výroby bioplynu z odpadu (napr. z biologicky rozložiteľných odpadov a odpadov z čistiarní odpadových vôd) s ohľadom na použitie digestátu na pôdu, jeho následnej transformácii na bioplyn/biometán (napr. pre jeho následné využitie v doprave či vstrekovanie do distribučnej sústavy) a výroby elektriny a tepla z bioplynu/biometánu,*
- *podporiť SMART riešenia pre technické služby miest pre zefektívnenie odpadového hospodárstva.*

V strednodobom horizonte je potrebné v obci Iža:

- ⇒ *vybudovať zberný dvor,*
- ⇒ *realizovať rozšírenie a rekonštrukciu kompostárne.*

Hospodársko-ekonomický potenciál obce

Základom pre vybudovanie modernej obce je konkurencieschopná miestna ekonomika. Ekonomický potenciál obce Iža je nižší ako priemer Slovenska. Širší priestor obce – okresy Komárno – patrí do kategórie priemyselno-poľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie majú služby a priemysel (potravinársky, strojársky a elektrotechnický priemysel), pretrvávajú odvetvia s vysokými nárokmi na pracovnú silu s nižšou kvalifikačnou úrovňou, nízkym podielom pridanej hodnoty. Obec Iža má primárne obytnú funkciu s poľnohospodárskou výrobou, pričom má veľký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu.

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať investície na podporu rozvoja miestneho hospodárstva v podobe skvalitnenia podmienok pre podnikateľské aktivity a zároveň zlepšiť socioekonomické podmienky pre život obyvateľov na zabránenie odlivu obyvateľov z vidieka.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je rozšírenou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdneho fondu v obci je 2130,03 ha, čo predstavuje 76,02 % z jej celkovej výmery. Stupeň zornenia je 92,14 %.

Tab. 55: Štruktúra využitia poľnohosp. pôdy v obci Iža k 31. 12. 2020

	Celková výmera poľnohosp. p.	Orná pôda	Chmeľnice	Vinice	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
v m ²	21300276	19626874	0	222441	853041	301033	296887
v %	100.00	92.14	0.00	1.04	4.00	1.41	1.39

Poznámka: Údaje k 31. 12. 2020

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie všetkých poľnohospodárskych plodín Slovenska.

Rastlinná výroba regiónu obce sa zameriava prevažne na výrobu obilnín (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniný (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a ďateliny. K významným plodinám regiónu pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

Živočišná výroba je druhou základnou časťou poľnohospodárskej výroby, ktorej prvoradou úlohou je produkcia živočišných výrobkov pre spotrebu obyvateľstva, ako aj poskytovanie ďalších surovín pre priemyselnú výrobu. Nosným programom živočišnej výroby záujmového územia bol v minulosti chov ošípaných, avšak v súčasnosti ich stav výrazne poklesol (prevažná väčšina stajní je prázdna). V obci (ako i v jej mikropriestore) tradične veľký význam má chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky a na produkciu vajec.

Všetky opatrenia v rastlinnej a živočišnej výrobe sa musia smerovať k tomu, aby sa dosiahla primeraná rentabilita výroby, za dodržania pravidiel ochrany vôd, pôdy a ovzdušia.

Z ekologického hľadiska je dôležité podstatné obmedzenie používania anorganických hnojív a chemických prípravkov na ochranu rastlín. V rastlinnej výrobe sa i do budúcnosti predpokladá zachovanie jej intenzity s podmienkou udržiavania ekologickej stability poľnohospodárskej krajiny.

V mikropriestore obce veľkú tradíciu má včelárstvo, čoho hlavným produktom je med (v záujmovom území sa med produkuje z kvetu repky olejnej, agáta, slnečnice). Okrem toho sa produkuje vosk, medovina, propolis a materská kašička.

Obec (ako aj jej mikropriestor) poskytuje výborné možnosti pre poľovníkov prakticky na celom svojom území, kde vďaka ochrane a cieľavedomej starostlivosti žije široká škála poľovnej zveri (srnec, zajac, bažant).

Dávnej tradícii sa v okolí obce teší rybárstvo (nekonečne veľa možností rybolovu poskytuje rieka Dunaj), ktoré tvorí doplnkovú časť odvetvia pôdohospodárstva. Podmienky ochrany, chovu a lovu rýb a ostatných vodných organizmov tak, aby priamo alebo prostredníctvom ekologických väzieb nedochádzalo k narušeniu vodných ekosystémov a k ohrozeniu genofondu rýb, upravuje Zákon č. 216/2018 Z. z. – Zákon o rybárstve v znení neskorších predpisov.

Predmetné územie patrí k málo lesnatým územiám SR, lesnatosť k. ú. obce je extrémne nízka – podiel lesného pôdneho fondu dosahuje len 1,83 % (celoslovenský priemer je vyše 40%), čo je dôsledkom nížinnej polohy územia, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v mikropriestore obce (v okrese Komárno) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60. rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomicky slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politických faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostatok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha.

Priemyselná výroba obce je slabá, len málo subjektov venuje materiálnej výrobe (napr. výrobe hliníkových okien, dverí, presklených fasád a iných výplní).

Medzi základné ciele obce z hľadiska riešenia rozvoja priemyselnej výroby patrí vytvorenie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily.

Trhové služby, maloobchod

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť; autoservis; sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb; obchodná činnosť so zmiešaným tovarom – potravinami, ovocím, zeleninou, drogistickým, priemyselným a drobným tovarom, domácimi potrebami; nákladná cestná doprava, kaderníctvo; maliarske práce, kadernícke služby, manikúra atď.

Záverečnú časť pohybu materiálnych produktov na ich ceste od výroby k spotrebe zabezpečuje maloobchod, ktorého cieľom je predaj vyrobených tovarov spotrebiteľom. Sieť maloobchodných predajní je vyhovujúca (v obci sa nachádzajú predajne potravín a rozličného tovaru).

Obchodné zariadenia sa nachádzajú v centrálnej časti obci, ale sú rozložené aj vo viacerých samostatných, poprípadе združených objektoch v obytnej zástavbe rodinných domoch v rámci súkromného podnikania.

Priemerný obrat maloobchodov na jedného obyvateľa je nižší než celoslovenský priemer, čo je dôvodom nízkych finančných príjmov tunajšieho obyvateľstva.

Zariadenia peňažných služieb v obci sa nenachádzajú (okrem skupiny 365.bank na miestnom poštovom úrade, ktorý sa nachádza v centre obce). Bohatá ponuka peňažných služieb je dostupná v susednom meste (v Komárne).

V strednodobom horizonte sa očakáva rast počtu a škály poskytovaných služieb v obci v dôsledku vybudovania nového funkčného centra obce v okolí rímskokatolíckeho kostola.

Podnikateľská aktivita

Z celkového počtu podnikateľských subjektov v obci vyše 90 % tvoria fyzické osoby. Podnikateľská aktivita vyjadrená podielom fyzických a právnických osôb na celkovom počte obyvateľstva je relatívne dobrá. Rozhodujúca väčšina podnikateľov vyvíja svoju činnosť v službách. Z pohľadu zamestnanosti efektívna by bola podpora aktivít vykonávaných fyzickými osobami v rámci živnostenského podnikania.

Tab. 56: Vývoj počtu právnických osôb v obci v období 2009 – 2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Právnické osoby spolu	85	70	64	58	47	42	68	53	44	43	41	36

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 57: Vývoj počtu právnických osôb ziskových v obci v období 2009 – 2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Právnické osoby ziskové	75	61	55	51	45	40	54	40	31	30	28	25

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 58: Vývoj počtu fyzických osôb – podnikateľov v obci v období 2009 – 2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Fyzické osoby – podnikatelia (osoby)	143	134	118	108	110	100	111	111	107	118	119	126

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 59: Vývoj počtu fyzických osôb – živnostníkov v obci v období 2009 – 2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Živnostníci	133	122	109	100	101	90	90	92	92	103	104	107

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Medzi najväčších miestnych zamestnávateľov patria H & O Konstruktion, s. r. o. (v roku 2020 priemerný prepočítaný počet zamestnancov bol 48 zamestnancov; firma sa od roku 1995 zaoberá návrhom, výrobou a montážou celopresklených fasádnych konštrukcií, prevetrávaných fasád, výplní stavebných otvorov), DUMET, spol. s r. o. (v roku 2020

priemerný počet zamestnancov bol 23; poľnohospodárska výroba: pestovanie obilnín a zeleniny).

Cestovný ruch

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle. V roku 2018 odvetvie cestovania a cestovného ruchu EÚ priamo vyprodukovalo 3,9 % HDP EÚ a zamestnávalo 5,1 % všetkého ekonomicky činného obyvateľstva (čo predstavuje približne 11,9 milióna pracovných miest)⁷.

Pandémia ochorenia COVID-19 mala dramatický a bezprecedentný vplyv na odvetvie cestovného ruchu, prudko sa znížili toky cestovného ruchu, a tým aj príjmy podnikov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu. Cestovný ruch patrí medzi odvetvia ekonomiky najviac zasiahnuté situáciou spôsobenou šírením ochorenia COVID-19.

Podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiacich v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu upravuje zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu. § 6 tohto zákona definuje pôsobnosť obcí nasledovne:

- obec v cestovnom ruchu

- a) môže iniciovať vznik oblastnej organizácie a podieľa sa na spolufinancovaní jej aktivít,
- b) spolupracuje s organizáciami cestovného ruchu pri tvorbe programov a plánov hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja na území obce vrátane koncepcie rozvoja cestovného ruchu na území obce, ročného plánu aktivít a monitorovacej správy o vývoji cestovného ruchu na území obce,
- c) tvorí programy, plány, stratégie a koncepcie rozvoja cestovného ruchu,
- d) vytvára vlastné finančné zdroje na realizáciu aktivít v cestovnom ruchu,
- e) buduje infraštruktúru podporujúcu aktivity v cestovnom ruchu, ktorá spadá do pôsobnosti obce,
- f) sústreďuje štatistické údaje o cestovnom ruchu v obci,
- g) spolupracuje s ústrednými orgánmi štátnej správy a s orgánmi vyššieho územného celku pri realizácii štátnej politiky cestovného ruchu v Slovenskej republike,
- h) spolupracuje s Radou vlády Slovenskej republiky pre jednotnú prezentáciu Slovenska v zahraničí a podieľa sa na uplatňovaní mechanizmu fungovania jednotnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí.

Národný program rozvoja cestovného ruchu SR na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu navrhuje rozvíjať nasledovné nosné formy cestovného ruchu: **a)** Letná rekreácia pri vodných plochách založená na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy. **b)** Mestský a kultúrny cestovný ruch. **c)** Zdravotný cestovný ruch v jeho klasickej liečebnej podobe, ktorý je potrebné zachovať a popritom rozvíjať zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, prevencia, skrášľovanie, kondícia), ktorý začína prudko rásť prakticky v celosvetovom rozsahu. **d)** Vidiecky cestovný ruch a agroturistika. **e)** Doplnkové formy cestovného ruchu.

⁷ Zdroj: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/126/cestovny-ruch>

Na základe hore uvedenej klasifikácie nosných foriem cestovného ruchu Slovenska obec Iža má reálny potenciál predovšetkým pre rozvoj:

- letnej rekreácie pri vodných plochách založenej na kúpaní a vodných športoch, hobby turizmus, cykloturizmus, rôzne alternatívne tzv. soft formy cestovného ruchu, poľovnícky cestovný ruch, rôzne športy,
- kultúrneho cestovného ruchu (hlavne pamiatky rímskej kultúry),
- vidieckej turistiky vrátane agroturistiky.

V obci Iža turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dievčí hrad – rímsky vojenský tábor v Iži sa dostal na Zoznam svetového dedičstva UNESCO v roku 2021. Medzinárodná archeologická lokalita Hranice Rímskej ríše – Dunajský Limes bola 30. 07. 2021 zapísaná na Zoznam svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Na území Slovenska sú súčasťou novej lokality svetového dedičstva UNESCO dve národné kultúrne pamiatky – Rímsky vojenský tábor (kastel) Gerulata v Bratislave-Rusovciach a Rímsky vojenský tábor (kastel) v Iži. Rímsky vojenský tábor sa nachádza 2 km západne od obce Iža na ľavom brehu Dunaja. Zrúcaniny rímskeho castella, ktoré bolo postavené na prelome 1. a 2. storočia ako súčasť pohraničného opevnenia Limes Romanus sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sprístupnené ako múzeum v prírode (popisy pojednávajúce o význame a histórii tábora sú rozmiestnené po komplexe na kovových tabuliach s textami). Bol to jeden z najrozsiahlejších stavebných komplexov Rimanov v Barbariku, na sever od Dunaja. Význam tábora bol potvrdený bohatými archeologickými nálezmi – nálezy z archeologických výskumov v Iži sú vystavené v Rímskom lapidáriu Podunajského múzea v Komárne, v expozícii „Klenoty dávnej minulosti Slovenska“ na Bratislavskom hrade a v Ponitrianskom múzeu v Nitre (prvé vykopávky tu viedol rodák z Iže János Tóth-Kurucz začiatkom 20. storočia, ďalšie výskumy sa tu uskutočnili v rokoch 1932, 1955, 1957 a od roku 1978 Archeologický ústav SAV realizuje systematický výskum v danej lokalite), síce z bývalého vojenského tábora sa dodnes zachovali iba zvyšky základových múrov, ktorých značná časť padla za obeť ťažbe stavebného kameňa. Vojenský rímsky tábor v Iži je unikátnou historickou a kultúrnou pamiatkou⁸.

V roku 2013 obec Iža v spolupráci s partnerskou obcou Almásfüzitő z Maďarska v rámci projektu *Po stopách Rimanov na Dunaji* zriadili Rímske a národopisné múzeum Kelementia (zakladateľom a prevádzkovateľom Múzea je Obec Iža⁹). Za prezentačné priestory Múzea sa považujú:

- budova sídla Múzea na Hlavnej č. 11 v Iži,
- rímsky vojenský tábor pri Iži.

Archeologická expozícia predstaví verejnosti nálezy z výskumu rímskej pevnosti, národopisná časť priblíži osobité tradície Ižanov.

V roku 2021 obec Iža dokončila ďalší projekt na ochranu rímskych a národopisných tradícií: HUSK Limes Romanus – rímske pamiatky na Slovensku klopúce na dvere UNESCO (medzi inými boli vybudované umelecko-remeselné dielne a strážne – vyhliadkové veže).

V obci Iža druhou turisticky najhodnotnejšou lokalitou je Dunajská cyklistická cesta, ktorá prechádza cez južný okraj obce (cesta je súčasťou trasy EuroVelo 6, na Slovensku krajinami BSK, TTSK a NSK). Všeobecne v obci sú veľmi dobré podmienky pre cykloturistiku vzhľadom na nížinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

⁸ Zdroj: <http://www.pamiatky.sk/sk/page/slovensko-ma-dalsi-zapis-v-zozname-svetoveho-dedicstva-unesco> ; <http://www.archeol.sav.sk/kelementia/index.html>

⁹ <https://www.iza.sk/m/obec-2/institucie/rimske-a-narodopisne-muzeum-kelementia/>

Samotná trasa je už súčasťou destinácie aktívneho cestovného ruchu s nedostatočným využívaním jej potenciálu.

Z ostatných miestnych lokalít turistický význam majú:

- ⇒ barokový rímskokatolícky kostol – kostol bol postavený v 16. storočí, kostol je zasvätený archanjelovi Michalovi,
- ⇒ neskoroklasicistický kalvínsky (reformovaný) kostol – z r. 1871, v kostole sú umiestnené pamätné tabule na počesť padlých v 1. a 2. svetovej vojne,
- ⇒ evanjelický a. v. kostol – základný kameň evanjelického a. v. kostola v Iži bol položený a vysvätený dňa 19. 7. 1997 pri spomienke na 50. výročie presídlenia Slovákov z Dolnej zeme, 16. 6. 2012 za účasti najvyšších cirkevných predstaviteľov, predstaviteľov obce Iža a hostí bol kostol slávnostne posvätený,
- ⇒ pomník na povodeň z roku 1965 zničujúcu veľkú časť obce (pri povodni takmer 300 domov bolo totálne zničených),
- ⇒ pomníky obetiam 1. a 2. svetovej vojny,
- ⇒ turecký most – most pochádzajúci z tureckých čias,
- ⇒ malé sakrálne pamiatky (napr. pieskovcová socha sv. Jána Nepomuckého, kaplnka rodiny Kuruczovej – „Géza kápolna“),
- ⇒ artézska studňa, ktorej voda vyviera z hĺbky 220 m,
- ⇒ PR Bokrošské slanisko.

V obci sa nachádzajú aj ďalšie významné objekty vykazujúce pamiatkové hodnoty: reprezentujú typickú zástavbu – z nich je potrebné uviesť domy č. 202 na Hlavnej ulici a dom č. 377 na Kapitulskej ulici.

Na území obce je evidovaných viac nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (zapísaných do Registra nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok Slovenska).

Pri realizácii PHRSR obce Iža na roky 2021 – 2027 je potrebné dodržiavať platnú legislatívu – rešpektovať ustanovenia zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ktorý zákon upravuje podmienky ochrany kultúrnych pamiatok, pamiatkových území, archeologických nálezov a archeologických nálezísk v súlade s vedeckými poznatkami a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná).

V kultúrnom kalendári obce Iža významné miesto majú jazdecké dni, v máji 2019 sa konal už 29. ročník jazdeckého festivalu. Tento kultúrny a gastronomický festival patrí medzi najvýznamnejšie festivaly Podunajska.

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu sú veľmi dobré predpoklady aj pre kulinársku turistiku – návštevníkov obce môže prilákať aj vychýrenou maďarskou a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce (ako i jej mikropriestor), ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

Tab. 60: Základné charakteristiky nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok v obci Iža

Č. ÚZPF NNKP	Index PO	Kraj	Okres	Obec	Katastrálne územie	Miestna časť	Unifikovaný názov NNKP	Storočie	Vznik	Zaužívaný názov NNKP	Unifikovaný názov PO	Zaužívaný názov PO	Adresa	Súpisné číslo	Orientačné číslo
289	1	Nitriansky kraj	Komárno	Iža	Iža	Iža	KASTEL		Rím	Castrum Leányvár	KASTEL	Rímsky tábor v Iži			
2083	1	Nitriansky kraj	Komárno	Iža	Iža	Iža	BURGUS		Rím	burgus	BURGUS	burgus			0
2084	1	Nitriansky kraj	Komárno	Iža	Iža	Iža	SÍDLISKO		Eneolit	sídlisko	SÍDLISKO	sídlisko			
2086	1	Nitriansky kraj	Komárno	Iža	Iža	Iža	SÍDLISKO		Rím	sídlisko	SÍDLISKO	sídlisko			
12054	1	Nitriansky kraj	Komárno	Iža	Iža	Iža	KOSTOL	2.pol.18.st.	po 1763	farský kostol sv. Michala	KOSTOL	farský kostol sv. Michala		31	31

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, 2022, <http://www.pamiatky.sk/>

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Rozvoj cestovného ruchu sa nedá vnímať v obci Iža izolovane od rozvoja cestovného ruchu v regióne obce, a preto i tento materiál posudzuje stav a navrhuje rozvoj cestovného ruchu v tomto kontexte. Širší priestor obce Iža sa vyznačuje diverzitou vidieckej krajiny, zachovalým jedinečným ľudovým umením, zvykmi a folklórom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturistiky.

V mikropriestore obce Iža najvýznamnejšími turistickými cieľmi sú:

- mesto Komárno – susedné mesto je významným kultúrnym centrom Podunajska (je sídlom mnohých kult. inštitúcií: Jókaiho divadlo, Univerzita Jánosa Selyeho) a hraničným priechodom do Maďarska; najväčšou turistickou atrakciou je Mestská pamiatková zóna, Národná kultúrna pamiatka – pevnostný systém Komárna a termálne kúpalisko,
- mesto Hurbanovo – najväčšou turistickou atrakciou mesta je Slovenská ústredná hviezdáreň; hviezdáreň poskytuje programy pre verejnosť: projekciu videofilmov s astronomickou tematikou a v prípade priaznivého počasia verejné pozorovanie astronomických objektov,
- Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy – Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy bola ustanovená vyhláškou MŽP SR č. 81/1998 Z. z. o Chránenej krajinnnej oblasti Dunajské luhy z 3. 3. 1998 s účinnosťou od 1. 5. 1998. Chránená krajinná oblasť sa rozprestiera na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina, vedľa slovenského a slovensko-maďarského úseku Dunaja od Bratislavy až po Veľkolélsky ostrov v okrese Komárno. Pozostáva z piatich samostatných častí. Toto jedinečné územie celé sa nachádza na arecentnom agradačnom vale Dunaja. Systém agradačných valov a akumuláčnych depresíí s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja.
- obec Patince – susedná obec, vyhľadávaná kúpeľná obec na južnom Slovensku s atraktívnym termálnym kúpaliskom,
- lokality vínnej turistiky v blízkych obciach (Radvaň nad Dunajom, Chotín, Moča, Marcelová, Bátorove Kosihy atď.).
- mesto Nesvady – vo vzdialenosti 27 km ponúka moderné termálne kúpalisko,
- mesto Nitra – krajské mesto Nitra je od obce vzdialené 71 km; Nitra je mestom mimoriadneho historického významu – územie Nitry je takmer tridsaťtisíc rokov nepretržite obývané; počtom cca 80 tis. obyvateľov je piatym najväčším mestom na Slovensku; Nitra známa aj ako centrum poľnohospodárstva a medzinárodných veľtrhov a výstav, či mesto mladých, keďže tu sídlia dve vysoké školy, a to Univerzita Konštantína Filozofa a Slovenská poľnohospodárska univerzita,
- mesto Štúrovo – mesto má v ponuke veľmi atraktívne termálne kúpalisko Vadaš patrí medzi najobľúbenejšie a najnavštevovanejšie rekreačné strediská na juhu Slovenska; nachádza sa približne 40 km od obce smerom na východ,
- mesto Nové Zámky – mesto je kultúrnym centrom širokého regiónu Dolného Ponitria a stredného Podunajska; vzdialenosť mesta od obce je 35 km,
- mesto Komárom (Maďarsko) – nachádza sa približne 11 km od obce smerom na západ; mesto je významným centrom kúpeľného cestovného ruchu,
- mesto Esztergom (Maďarsko) – mesto je vstupnou bránou do malebného Dunajského ohybu, mesto nazývané „maďarský Rím“ (v meste sa nachádza monumentálna Bazilika postavená medzi rokmi 1822 – 1869 v klasicistickom slohu, ktorá patrí

medzi najväčšie sakrálne stavby v strednej Európe) ročne navštívi vyše milióna turistov.

Súčasná úroveň návštevnosti obce je relatívne dobrá, cestovný ruch však má výrazne väčší, zatiaľ nevyužitý, potenciál. V blízkej budúcnosti prvoradou úlohou pre rozvoj cestovného ruchu v obci bude:

- rozvíjať a skvalitniť služby cestovného ruchu,
- rozvíjať kvalitnú propagáciu a marketingové aktivity produktov, a tak zabezpečiť efektívne využitie už existujúcich, ako aj plánovaných služieb cestovného ruchu.

V ďalšom rozvoji rekreačnej funkcie obce veľké rezervy predstavujú pamiatky rímskej kultúry, Dunajská cyklistická cesta (súčasť systému EuroVelo6), pohraničný styk so susednou obcou z Maďarska – Almásfüzitő a atraktívne termálne kúpaliská v okolí obce (Komárno, Patince, Nesvady, Štúrovo).

Obec Iža je členom Oblastnej organizácie cestovného ruchu Podunajsko (ďalej len OOCR Podunajsko). OOCR Podunajsko (<https://www.visitdanube.eu/sk/index>) je regionálne zoskupenie v záujme rozvoja cestovného ruchu (medzi členmi patria mestá Komárno, Nové Zámky, obce Svodín, Kravany nad Dunajom, Patince, Moča a mnohé podnikateľské subjekty i iné organizácie). Cieľom je osloviť všetkých záujemcov, ktorých zaujíma rozvoj cestovného ruchu v Podunajskom regióne a vytvoriť zo tohto regiónu a jeho prírodných a kultúrnych hodnôt celosvetovo významnú a navštevovanú turistickú destináciu.

V strednodobom horizonte je potrebné zvyšovať atraktivitu obce pre rozvoj cestovného ruchu:

- vydávaním propagačných materiálov a organizovaním podujatí na propagáciu rôznych foriem turizmu v obci (napr. tradíciu jazdeckého športu, tradíciu výroby rozličných keramických výrobkov),
- zlepšením orientácie turistov rozmiestnením turisticko-informačných tabúl.

Prosperujúca komunita by mala byť budovaná na princípoch inovatívnej ekonomiky, vzdelanej pracovnej sile, zvyšovaní životnej úrovne obyvateľov a znižovaní negatívnych vplyvov na životné prostredie, ako aj trvalo udržateľnom využívaní prírodných zdrojov (Stratégie hospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2030). Obec Iža plánuje svoj ekonomický rozvoj v súlade s touto strategickou rozvojovou víziou.

Občianska vybavenosť obce

Občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Administratíva

V zmysle zákona o obecnom zriadení obec má dva orgány: obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Každý z orgánov obce má svoje samostatné postavenie dané ústavou a zákonmi a nie sú vo vzťahu vzájomnej podriadenosti či nadriadenosti. Obyvatelia obce nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Ďalšie orgány, ako je napr. obecný úrad, komisie a pod. sú len odvodenými orgánmi obecného zastupiteľstva. Obecný úrad, ktorý je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Tab. 61: Inštitúcie a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce

názov	adresa	činnosť	kontakt
Základná škola s materskou školou Károlya Dömeho s vyučovacím jazykom maďarským — Döme Károly Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Óvoda	Đatelinová 296, 946 39 Iža	Základná škola s materskou školou	https://dksuli.edupage.org/

Zdroj: Obecný úrad

V strednodobom časovom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu a rozšírenie požiarnej zbrojnice pre zlepšenie podmienok ochrany obyvateľstva a zlepšenie pracovných podmienok miestneho Dobrovoľného hasičského zboru. V danom časovom horizonte obec plánuje aj využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre objekty obecného úradu a základnej školy.

Školstvo

Vzdelanie má nezastupiteľnú rolu pri naplňovaní všetkých národných priorít implementácie Agendy 2030 a je nevyhnutným predpokladom pre realizáciu udržateľného rozvoja. Starostlivosť o školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti obce je jednou z kľúčových priorít samosprávy

Výchova a vzdelávanie v materských školách, základných školách, stredných školách, základných umeleckých školách, jazykových školách, školách pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a školských zariadeniach sa uskutočňuje v súlade so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Riadi sa zákonom č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom č.

596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

Stratégia Európa 2020 obsahuje nasledovných šesť ukazovateľov prepojených na oblasť vzdelávania:

1. podiel mladých ľudí s predčasne ukončeným vzdelávaním
2. podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vo veku 30 – 34 rokov
3. podiel 15-ročných žiakov dosahujúcich nízke zručnosti
4. miera zamestnanosti čerstvých absolventov
5. participácia detí na predprimárnom vzdelávaní
6. participácia dospelých na celoživotnom vzdelávaní.

V roku 2017 v *Národnom programe rozvoja výchovy a vzdelávania 2018 – 2027* (NPRVaV) bol vyhodnotený stav napĺňania ukazovateľov *Stratégie Európa 2020* v SR nasledovne:

1. podiel mladých ľudí s predčasne ukončeným vzdelávaním – cieľ bol splnený
2. podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vo veku 30 – 34 rokov – cieľ bol splnený
3. podiel 15-ročných žiakov dosahujúcich nízke zručnosti – cieľ bol splnený
4. miera zamestnanosti čerstvých absolventov – cieľ bol splnený
5. participácia detí na predprimárnom vzdelávaní – cieľ nebol splnený
6. participácia dospelých na celoživotnom vzdelávaní – cieľ nebol splnený.

Tab. 62: Vývoj počtu detí v MŠ a žiakov na ZŠ v období 2011 – 2022

Školský rok	ZŠ s MŠ Károlya Dömeho s VJM (ZŠ)	ZŠ s MŠ Károlya Dömeho s VJM (MŠ)
2011/2012	77	30
2012/2013	78	27
2013/2014	72	29
2014/2015	69	26
2015/2016	68	29
2016/2017	58	28
2017/2018	65	27
2018/2019	70	34
2019/2020	64	31
2020/2021	68	33
2021/2022	57	34
2022/2023	63	34

Zdroj: Obecný úrad, 2022

V obci Iža sa nachádza Základná škola s materskou školou Károlya Dömeho s vyučovacím a výchovným jazykom maďarským. Materskú školu v školskom roku 2021/2022 navštevovalo 34 detí, kým miestnu základnú školu v školskom roku 2021/2022 navštevovalo 63 žiakov.

Zariadenia škôl na základe očakávaného demografického vývoja a nízkej natality obyvateľstva sú kapacitne postačujúce. Kvalitatívny štandard základnej školy s materskou

školou je dobrý. Objekty predškolskej a školskej infraštruktúry sú v dobrom technickom stave.

Obec Iža v súlade s intervenčnou logikou Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania 2018 – 2027 (NPRVaV) podporí dosiahnutie nasledovných

- strategických cieľov:
 - Zvýšenie kvality výchovy a vzdelávania
 - Zvýšenie dostupnosti kvalitnej výchovy a vzdelávania
 - Modernizácia výchovy a vzdelávania
- prierezových priorít zameraných na riešenie významných a aktuálnych spoločenských a ekonomických problémov:
 - Integrácia a inklúzia marginalizovaných rómskych komunít a študentov zo sociálne znevýhodneného prostredia
 - Prepojenie systému výchovy a vzdelávania s potrebami ekonomiky a trhu práce
 - Rozvoj systému neformálneho vzdelávania.

Vyššie uvedené ciele a priority v oblasti výchovy a vzdelávania sú v súlade s národnými prioritami *Agendy 2030*:

- ✓ Zvýšenie kvality vzdelávania a posilnenie spoločenského statusu učiteľa v kontexte medzinárodného porovnania, globálnych megatrendov a uplatňovania princípov znalostnej spoločnosti.
- ✓ Posilnenie princípov inkluzívnosti vo vzdelávacom systéme a zabezpečenie rovných príležitostí pre všetkých žiakov/študentov, bez ohľadu na ich sociálne pozadie, zdravotný stav alebo národnostnú/etnickú príslušnosť, s dôrazom na zvyšovanie príležitostí pre uplatňovanie pozitívnej sociálnej mobility.
- ✓ Prekonanie štrukturálnych nerovností medzi ponukou pracovnej sily a dopytom trhu práce, zvýšenie pripravenosti pracovnej sily na aktuálne, ako aj budúce potreby trhu práce a zabezpečenie dostatočných príležitostí pre celoživotné vzdelávanie jednotlivca

V danom časovom horizonte je potrebné zabezpečiť dostupné a inkluzívne vzdelávanie pre všetky deti – dať všetkým deťom šancu na kvalitné vzdelanie – zabezpečiť miesto pre všetky deti, ktoré chcú chodiť do škôlky, a dať im podporu v škôlkach a školách na základe ich individuálnych potrieb a prispieť k znižovaniu segregácie vo vzdelávaní. Na školách treba zabezpečiť vyššiu kvalitu vzdelávania, ktorá prispeje k zlepšeniu výsledkov žiakov, najmä v kľúčových oblastiach, ako je kritické myslenie a digitálne zručnosti [treba skvalitniť digitálne vybavenie škôl a prístup k internetu](v súlade s Plánom obnovy a odolnosti SR).

V strednodobom horizonte je potrebné realizovať rekonštrukciu telocvične ZŠ (zníženie energetickej náročnosti telocvične, rekonštrukcia sociálno-hygienických miestností, výmena podlahy).

V danom časovom horizonte obec plánuje využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre základnú školu.

Zdravotnícke služby

Zdravie je základné ľudské právo a kľúčový faktor rozvoja spoločnosti. Štát smeruje svoju politiku v oblasti zdravia na vytvorenie prostredia, v ktorom občania budú mať zaručené podmienky na podporu a ochranu svojho zdravia, právo na zdravotnú starostlivosť a na dostupnosť a rovnosť v jeho poskytovaní.

Šance ľudí na zdravie úzko súvisia s podmienkami, v ktorých sa narodili, v ktorých vyrastali, pracovali a starli. Je nevyhnutné systematické posudzovanie účinkov na zdravie, ktoré má na človeka rýchlo sa meniace prostredie – špeciálne súvisiace s technológiami, prácou, sociálnymi podmienkami, nedostatkom pravidelných pohybových aktivít, stravovacími zvyklosťami, výrobou energie a urbanizáciou – a malo by vyústiť do aktivít na zabezpečenie pozitívneho prínosu pre zdravie (Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030).

V obci sa nachádza Zdravotné stredisko. V obci je zabezpečená ordinácia 1 všeobecného lekára pre dospelých (k 1. 3. 2022).

V obci sa nachádza 1 lekárňu.

Komplexnejšie zdrav. služby sú zabezpečené v meste Komárno.

V strednodobom horizonte obec plánuje vytvorenie vhodných priestorových podmienok pre nové ambulancie v plánovanej multifunkčnej budove domu seniorov sv. Alžbety.

Obec Iža v súlade so strategickým dokumentom „Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030“ podporí priority zdravotníctva EÚ:

- *podporí investície do zdravia počas celého životného cyklu a vytváranie možností pre posilňovanie zodpovednosti obyvateľov za zdravie,*
- *podporí posilňovanie zdravotných systémov, posilňovanie kapacít verejného zdravotníctva a pripravenosti, monitoring epidemiologickej situácie a schopnosti reagovať na núdzové situácie,*
- *podporí vytváranie podporného prostredia pre zdravie ľudí a vytvorenie zdravých komunít.*

Každý štvrtý človek v európskom regióne trpí v priebehu života nejakou formou poruchy duševného zdravia. Preto v strednodobom horizonte dôležité je aj posilňovanie programov podpory duševného zdravia. Osobitnú pozornosť si zaslúži podpora včasnej diagnostiky depresií a prevencia samovrážd iniciovaním komunitných intervenčných programov. Problémy duševného zdravia častejšie vyskytujú v komunitách so sociálnou marginalizáciou, nezamestnanosťou, bezdomovectvom, alkoholizmom a užívaním iných návykových látok; čoraz aktuálnejšie sú aj nové formy závislostí týkajúce sa virtuálneho internetového sveta. Závažným problémom v prevencii a liečbe duševných chorôb je sociálna izolácia seniorov (žijúcich osamele), ich pocit životnej a sociálnej záťaže pre rodinu a spoločnosť (Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030).

Sociálne služby

Hlavným cieľom sociálnych služieb je prevencia, riešenie a zmiernenie nepriaznivej životnej situácie osoby, rodiny alebo komunity, zachovanie, obnova alebo rozvoj schopností fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej inklúzie do spoločnosti (Stratégia dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike).

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov definuje sociálnu službu ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Zvyšovanie dostupnosti a kvality štandardu poskytovaných služieb sociálnej starostlivosti sa stáva významným indikátorom životnej úrovne. Existencia kvalitne vybudovanej siete sociálnych zariadení a podpora činnosti subjektov zameraných na rôzne sociálne skupiny je predpokladom pre kvalitný život obyvateľov.

Poskytovatelia sociálnych služieb sú verejní a neverejní. Verejných poskytovateľov sociálnych služieb zriaďujú obce a vyššie územné celky (VÚC), spravidla sú silne viazaní na ich rozpočet ako príspevkové alebo rozpočtové organizácie samosprávy. Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb sú spravidla neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby (n. o.), občianske združenia alebo cirkevné právnické osoby.

V riešenom území rozvoj sociálnych služieb zabezpečuje predovšetkým obec Iža spolu s partnermi ako dlhodobý, systematický a koordinovaný proces riešenia problémov osôb odkázaných na poskytovanie sociálnych služieb. Spolupráca subjektov pôsobiach v sociálnej oblasti je na území obce na dobrej úrovni najmä v prepojenosti poskytovaných sociálnych služieb.

Obec Iža má vypracovaný a schválený Komunitný plán sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023 (Tento komunitný plán sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023 bol schválený uznesením obecného zastupiteľstva č. 37/2018 zo dňa 27. 6. 2018). *Tento dokument definuje 3 cieľové skupiny (ďalej CS):*

- ⇒ CS 1 – Seniori a osoby so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom
- ⇒ CS 2 – Rodiny s deťmi a mládežou
- ⇒ CS 3 – Ohrozené skupiny – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením

Pre CS 1 (Seniori a osoby so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom) boli definované 2 špecifické ciele:

- Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre cieľovú skupinu a rozvíjať terénne, ambulantné a pobytové sociálne služby.
- Vytvoriť podmienky na zvýšenie zamestnanosti osôb so ZP.

Pre CS 2 (Rodiny s deťmi a mládežou) boli definované 2 špecifické ciele:

- Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre rodiny s deťmi a mládežou a rozvíjať terénne a ambulantné sociálne služby.
- Zlepšenie dostupnosti samostatného bývania mladých rodín v obecných nájomných bytoch.

Pre CS 3 (Ohrozené skupiny – osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, ktorí sú ohrození sociálnym vylúčením) boli definované 2 špecifické ciele:

- Rozšíriť a skvalitniť terénne a ambulantné sociálne služby pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.
- Vytvoriť systém adresnej a stupňovitej sociálnej pomoci skupinám ľudí ohrozených sociálnym vylúčením.

Obr. 5: Vízie sociálnych služieb definované v Komunitnom pláne sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023

Zdroj: Komunitný plán sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023

Sociálna služba je činnosť poskytovaná ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii, podpora pri sociálnom začleňovaní a ochrane pred sociálnym vylúčením s cieľom umožniť im zapojenie do bežného života v spoločnosti. Tieto služby a pomoc sú poskytované verejnou správou (štát, samospráva) a súkromnými poskytovateľmi (občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie atď.).

Sociálne služby sa poskytujú formou ambulantnou (prijímateľ sociálnej služby dochádza k poskytovateľovi do jeho priestorov a vracia sa do svojho prirodzeného prostredia), terénou (poskytuje sa v prirodzenom prostredí prijímateľa), pobytovou (poskytuje sa u poskytovateľa sociálnej služby v jeho priestoroch spravidla na dobu neurčitú) alebo formou inou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, sociálne služby podľa druhu sú:

Druh sociálnej služby

(1) Sociálne služby podľa druhu sú

a) sociálne služby krízovej intervencie, ktorými sú:

1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach, ktorými sú:
 - 2.1. nízkoprahové denné centrum,
 - 2.2. integračné centrum,
 - 2.3. komunitné centrum,
 - 2.4. nocľaháreň,
 - 2.5. útulok,
 - 2.6. domov na polceste,
 - 2.7. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu,

b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života,
4. služba na podporu zosúladzovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
5. služba včasnej intervencie,

c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú

1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, ktorými sú:

- 1.1. zariadenie podporovaného bývania,
- 1.2. zariadenie pre seniorov,

- 1.3. zariadenie opatrovateľskej služby,
- 1.4. rehabilitačné stredisko,
- 1.5. domov sociálnych služieb,
- 1.6. špecializované zariadenie,
- 1.7. denný stacionár,

2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
3. prepravná služba,
4. sprievodcovská služba a predčítateľská služba,
5. tlmočnicka služba,
6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
8. požičiavanie pomôcok,

d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú

1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,

e) podporné služby, ktorými sú

1. odľahčovacia služba,
2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práci,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Pôsobnosť obce definuje *Zákon č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov nasledovne v časti § 80:*

Obec

- a) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- c) je správnym orgánom v konaniach o
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu podľa § 51,
- e) poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,

5. odľahčovacej služby,
6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31,
7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- f) poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12,
- h) uzatvára zmluvu
 1. o poskytovaní sociálnej služby,
 2. o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- i) zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- j) môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- k) môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu¹³⁾ a kontroluje hospodárenie s ním,
- l) poskytuje podľa § 75 ods. 1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m) môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- n) môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- o) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- p) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
- q) vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu
 1. fyzických osôb,
 - 1a. o ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,
 - 1b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
 - 1c. za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
 - 1d. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 1,
 2. osôb, ktorým
 - 2a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,
 - 2b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia,
 - 2c. bolo vydané vyjadrenie podľa § 83 ods. 8,
- r) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

- s) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- t) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- u) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
- v) vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

Zákon o sociálnych službách vymedzuje sociálne služby ako špecializované činnosti na riešenie prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie. Sociálne služby sú realizačným prostriedkom na zabezpečenie cieľa sociálnej pomoci: zmierniť alebo prekonať s aktívnou účasťou občana hmotnú alebo sociálnu núdzu, zabezpečiť základné životné podmienky občana v prirodzenom prostredí, zabráňovať vzniku, prehlbovaniu alebo opakovaniu porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu občana a zabezpečiť integráciu občana do spoločnosti.

Pôsobnosť obce vyplývajúce zo Zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov:

- § 27 Pôsobnosť obce
Obec
 - rozhoduje o jednorazovej dávke,
 - poskytuje fyzickým osobám poradenskú činnosť v oblasti hmotnej núdze.

Občania nad 60 rokov tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby.

Ďalšie sociálne znevýhodnené skupiny v obci sú nezamestnaní, deti a mládež.

Obr. 6: Prioritné oblasti Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov na Slovensku do roku 2030

Zdroj: Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov na Slovensku do roku 2030

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

Národná priorita 1 (NP1): Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb

- NP1 sa bude vzťahovať ku všetkým cieľovým skupinám sociálnych služieb a ich sektorom, vrátane sektora sociálnych služieb krízovej intervencie, najmä pre ľudí bez domova a marginalizované komunity a osobitne rozvoja komplexných (pobytových aj poradenských) sociálnych služieb krízovej intervencie pre obeť domáceho násillia.

Národná priorita 2 (NP2): Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti

- NP2 odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb.

Národná priorita 3 (NP3): Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasti systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

- NP3 vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevylučujú (buď formálna – alebo neformálna; buď domáca – alebo pobytová, atď.), ale skôr doplňajú. Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických „potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Súčasťou naplňania tejto NP je aj posilnenie reálnych podmienok pre uplatňovanie práva osôb odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby vybrať si druh a formu podpory/pomoci, prostredie a poskytovateľa starostlivosti/sociálnej služby prostredníctvom zavedenia príspevku na starostlivosť podľa stupňa odkázanosti.

Národná priorita 4 (NP4): Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb

- Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru.

Obec vzhľadom na blízkosť k významnému mestskému sídlu a rozpočtové obmedzenia nedisponuje zariadeniami sociálnej infraštruktúry.

V obci funguje základná organizácia Slovenského červeného kríža. V strednodobom horizonte obec plánuje vybudovanie obytnej zóny pre dôchodcov, čo by významne prispelo k integrácii starých obyvateľov obce do spoločnosti.

Ostatné sociálne služby dostupné v obci Iža (k 1. 3. 2022): Stravovanie dôchodcov – príspevok obce.

V riešenom území po detských jasliach je zo strany rodičov veľký záujem. V strednodobom horizonte obec plánuje zriadenie detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov. Sociálna služba bude poskytovaná v súlade so zákonom o sociálnych službách. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa bude poskytovaná služba na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕši tri roky veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.

Kultúra

Kultúra je ukazovateľom vyspelosti obce a kvality života jej občanov. Pôsobí na myslenie a duchovne obohacuje celkový život človeka.

Obec Iža má rozvinutú a rozmanitú kultúrnu scénu, ktorá disponuje vysokou umeleckou i organizačnou kvalitou, pričom požiadavky obyvateľov na kultúru, kultúrnu infraštruktúru a verejný priestor sa zvyšujú. Kultúrne aktivity v riešenom území vychádzajú z aktívnej spolupráce verejných a súkromných inštitúcií, pričom obec organizuje aj podujatia medzinárodného charakteru (napr. Dni Mostu Priateľstva).

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje predovšetkým *Obecný dom* (kapacita hlavnej sály 220 miest) nachádzajúci sa v centre obce. Obec má aj obecnú knižnicu, nachádza sa v nej cca 8 tis. kníh. Od roku 1995 v obci funguje Klub mládeže v priestoroch Obecného domu. V obci je zavedená káblová televízia, cez ktorú je zabezpečené aj vysielanie miestneho obecného televízneho programu. Programy Ižanskej televízie sú dostupné aj na internete¹⁰: <https://www.youtube.com/user/IzavideoTV>

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku – CSEMADOK-u, mládežnícka organizácia Csemadoku, základná organizácia Matice slovenskej, klub dôchodcov (má vyše 100 členov), dobrovoľný hasičský zbor, zväz invalidov, prvý jazdecký a tradície zachovávajúci klub, spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža, 2 spevácke skupiny, jazdecký klub Kelemantia, zväz drobnochovateľov, poľovnícke združenie, červený kríž, zväz záhradkárov.

Za posledné roky pred pandémiou nového koronavírusu ochorenia COVID-19 zaznamenala obec Iža výrazný rozvoj v oblasti kultúrnych zdrojov, kultúrnej ponuky a rozvoja kultúrnych iniciatív. Obec Iža vytvorila široké celoročné spektrum kultúrnej ponuky pre občanov, najvýznamnejšie spoločenské, kultúrne, športové podujatia v obci (dátum, názov podujatia):

- 8. mája – Jazdecký deň,
- 1. júlový víkend – Dni Mostu Priateľstva,

¹⁰ <https://www.iza.sk/obec-2/kablova-tv/>

- júl, august – Obecný deň, Štrúdl'ový festival
- september – Sedliacka olympiáda
- na deň sv. Michala archanjela – obecné hody,
- december – vianočné slávnosti v obci, vianočný koncert speváckych zborov, vianočný koncert komorného telesa (hudobný – napr. organový).

Kvalitnú informovanosť občanov zabezpečuje obec cez oficiálnu webovú stránku (<https://www.iza.sk/>) a cez miestnu televíziu (Ižanská káblová televízia).

V miestnom kultúrnom živote osobitné miesto má *Rímske a národopisné múzeum Kelemantia* (ktoré prezentuje rímske pamiatky odkryté v tábore Kelemantia [rímska časť] a miestne tradície [národopisná časť]), múzeum otvorili v roku 2013 (v spolupráci s partnerskou maďarskou obcou Almásfűzitő v rámci SK-HU INTERREG projektu s názvom Po stopách Rimanov na Dunaji). V roku 2017 obce Iža a Almásfűzitő úspešne pokračovali v spolupráci a v rámci Programu spolupráce Interreg V-A Slovensko-Maďarsko realizovali projekt „HUSK Limes Romanus – rímske pamiatky na Slovensku klopúce na dvere UNESCO“. V rámci tohto projektu na území obce Iža – v susedstve Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia – boli vybudované medzi inými *Umelecko-remeselné dielne* (na dvore múzea došlo k vybudovaniu novej budovy s rozlohou 1 136 metrov štvorcových a v budove bolo zriadených 16 remeselných dielní, z nich dve s bezbariérovým prístupom; v dielnach sú prezentované rímske a tradičné remeslá, záujemcovia si môžu osvojiť základy jednotlivých remesiel) a zároveň na východnom a západnom konci obce, popri hlavnej ceste boli vybudované 2 *vyhliadkové strážne veže* na základe rímskych vzorov (na strážne veže možno vyjsť aj hore, vďaka čomu slúžia určitým spôsobom ako rozhľadne, vyhliadkové veže)

Kultúra a ochrana kultúrneho dedičstva sú jednou z hlavných rozvojových priorít obce Iža. Cieľom kultúrnej strategickej vízie obce je zvýšiť spokojnosť občanov s ponukou kultúry v Iži, podporiť starostlivosť o kultúrne dedičstvo v Iži, vytvoriť podmienky na zlepšenie ponuky kultúrnych podujatí v Iži.

V strednodobom horizonte je potrebné ďalej realizovať

- *záchranu a reštaurovanie starých drevených náhrobníkov vyrobených začiatkom 20. storočia v obci Iža*
- *znovuotvorenie miestnej knižnice a jej rozvoj (napr. jej doplnenie z tvorby súčasných autorov pre všetky vekové kategórie občanov)*
- *vybudovanie návštevného centra Kelemantia pri lokalite Dievčí hrad (komplex by prispel k rozvoju cestovného ruchu)*
- *organizovať letné remeselnícke tábory pri novovzniknutých Remeselných dielnach v objekte Rímskeho a Národopisného múzea Kelemantia.*

Šport

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam, športovanie prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov obec vykonáva okrem iného výstavbu, údržbu a správu športových zariadení, utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života, podmienky pre telesnú kultúru a šport.

Obec podľa § 64 zákona NR SR č. 440/2015 Z. z. o športe vypracúva koncepciu rozvoja športu podľa vlastných podmienok, podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v spolupráci so športovými organizáciami. Zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v základných školách, ktorých je zriaďovateľom a tiež infraštruktúry vo vlastníctve alebo správe obce na šport pre všetkých so zameraním na mládež najviac za náklady s tým spojené.

Zariadenia pre športovú činnosť predstavujú nasledovné športové priestory:

- futbalový štadión,
- telocvičňa pri ZŠ,
- fitness klub,
- multifunkčné ihrisko pri ZŠ (vo výstavbe).

V riešenom území registrovaným športovým klubom je Obecný športový klub Iža.

V strednodobom horizonte je potrebné zlepšiť podmienky pre mládež na aktívne využitie voľného času, prispievať k lepšej fyzickej kondícii mládeže (napr. vybudovaním moderného detského parku, zabezpečujúceho aktívne využitie voľného času pre mladých), ale i širokej verejnosti.

V strednodobom časovom horizonte je potrebné vytvoriť lepšie podmienky pre šport a aktívne využitia voľného času vybudovaním multifunkčného športového ihriska s umelým povrchom na verejnom priestranstve v areáli ZŠ. Vízioou obce v oblasti rozvoja športu je vytvoriť v Iži prostredie priaznivé pre rozvoj športu, ktoré zabezpečí zlepšenie kvality života obyvateľov (aby športové a pohybové aktivity boli dostupné pre všetky vrstvy obyvateľstva).

Tretí sektor, mimovládne organizácie

Tab. 63A: Najvýznamnejšie kultúrne, športové a mimovládne organizácie pôsobiace v obci

názov	adresa	činnosť, počet členov
Miestna organizácia CSEMADOK	Leányvárska 495, 946 39 Iža	Kultúra – vyše 200 členov
Kelemantia o. z.	Iža 374 94639 Iža	Kultúra, 3
Miestny spolok Slovenského červeného kríža	Tóth Kurucz Ján 313, 946 39 Iža	Osveta v zdravotníctve, 50
Neinvestičný fond pre Základnú školu Károlya Dömeho Döme Károly Alapiskoláért Alap, n.f.	Đatelinová 296 94639 Iža	Kultúra, vzdelávanie, 10
Dobrovoľný hasičský zbor	Podzáhradná 257, 946 39 Iža	Ochrana pred požiarmi, Zásahová a záchranná činnosť, 35
Prvý jazdecký, tradície zachovávajúci spolok	Trenčianska 695, 946 39 Iža	Zachovanie vojenských a rímskych tradícií, usporiadanie kultúrnych a spoločenských podujatí, 30
Jazdecký klub Kelemantia	Podzáhradná 269, 94639 Iža	Propagácia jazdectva, organizovanie súťaží
Miestny odbor Matice Slovenskej	Melónový rad 418, 946 39 Iža	Kultúra, 60
Obecný športový klub	Komárňanská 81, 946 39 Iža	Šport, futbal, 61

Zdroj: Obecný úrad, 2022

Občianska spoločnosť je jedným zo základných kameňov demokracie. Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. Zdravý komunitný rozvoj vyžaduje participáciu a aktívny prístup občanov. V riešenom území majú svoje sídlo viaceré mimovládne organizácie, väčšina organizácií svoje aktivity sústreďuje kultúrny a spoločenský rozvoj obce. Z miestnych mimovládnych organizácií osobitné postavenie má Neinvestičný fond pre Základnú školu Károlya Dömeho Döme Károly Alapiskoláért Alap, n. f. Mimovládne organizácie sa pri dosahovaní svojich cieľov stretávajú s množstvom rôznych problémov, najčastejšie je to nedostatok financií.

Tab. 63B: Občianske združenia so sídlom v Iži k 1. 7. 2022

Názov organizácie	Sídlo	Činnosti
Jazdecký a tradície zachovávajúci klub v Iži	Trenčianska 695, 946 39 Iža	iné športové, ľudové, životné prostredie
Obecný športový klub Iža	Iža 704, 946 39 Iža	TJ
„Hornozemský husársky a tradície zachovávajúci spolok“	Trenčianska 695, 946 39 Iža	ľudové
„Kelemantia o. z.“	946 39 Iža 374	rozvoj obce, regiónu, CR
JAZDECKÝ KLUB KELEMANTIA Iža	Podzáhradná 269, 946 39 Iža	iné športové
Spolok miestnych dejín a tradícií obce Iža	946 39 Iža 366	história
DunArt	946 39 Iža 483	iné umelecké, kultúrne
Pro castellum Kelemantia OZ	Ďatelinová 817, 946 39 Iža	iné združenia
Občianske združenie Villa Esu - Villa Esu Polgári Társulás	946 39 Iža 542	iné združenia
Dobrovoľný hasičský zbor Iža	Podzáhradná 257, 946 39 Iža	záchrannárske, hasičské
Slovenský zväz záhradkárov Základná organizácia 26-92 Železná Breznica - Húsov	č.d. 799/d., 946 39 Iža	poľnohospodárstvo
Csemadok Základná organizácia Iža	946 39 Iža 374	národnosti, kultúra, vzdelávanie, osvetová činnosť
Základná organizácia Jednoty dôchodcov Iža	Vodná 710, 946 39 Iža	iné
Územná úradovňa Komárno Slovenskej sekcie IPA	Hlavná 6, 946 39 Iža	iné povolanie
Združenie maďarských rodičov na Slovensku Základná škola s materskou školou Károlya Dömeho s vyučovacím jazykom maďarským – Döme Károly Alapiskola és Óvoda ,Ďatelinová ulica 296,946 39 Iža- Izsa Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége	Ďatelinová 296, 946 39 Iža	maďarské, ZRPŠ, rodičovské

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR, 2022 <https://ives.minv.sk/rmno/>

Ostatné služby

Okrem vyššie uvedených zariadení občianskej vybavenosti v obci sa nachádzajú 3 kostoly, 2 cintoríny (vedľa seba, katolícky a reformovaný) a 1 dom smútku.

Pre celkový rast úrovne občianskej vybavenosti obce a úrovne životného prostredia obce je potrebná rekonštrukcia a úprava centrálnej zóny obce v strednodobom horizonte. Týmto aktivitami sa zabezpečí skrášlenie centrálnej zóny obce, zvýšenie atraktívnosti obce tak pre miestnych obyvateľov, ako aj pre návštevníkov obce i regiónu. Cieľom je humanizovať centrálnu zónu pre obyvateľov obce, priviesť do neho život a zlepšiť jej mikroklimatické podmienky (realizácia zelených riešení je dôležitá v súvislosti s globálnym otepľovaním a klimatickými zmenami, osobitne v súvislosti s privalovými dažďami a náhlou búrkovou činnosťou).

V strednodobom časovom horizonte je potrebné vybudovať pred obecným domom park s malým trhoviskom (so stánkami pre predajcov miestnych produktov) a malým prírodným javiskom. V danom časovom horizonte je potrebné realizovať výstavbu Námestia sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom (lavičky, odpadkové koše, informačné tabule, bicyklové stojany atď.).

Ochrana a bezpečnosť

Subjektmi prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti sú orgány, organizácie a inštitúcie, ktoré sú realizátormi preventívnych aktivít a opatrení uskutočňovaných samostatne alebo v partnerstve na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Podľa zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prevencii kriminality“) sa pod prevenciou kriminality rozumie „cieľavedomé, plánovité, koordinované a komplexné pôsobenie na príčiny a podmienky, ktoré vyvolávajú alebo umožňujú kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť, s cieľom ich predchádzania, potláčania a zamedzovania; to sa vzťahuje aj na prevenciu inej protispoločenskej činnosti“.

Štatistické ukazovatele kriminality a inej protispoločenskej činnosti v okrese Komárno zodpovedajú celoslovenskému vývoju celkovej kriminality. Obec realizuje viac aktivít na prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (napr. inštalovaním kamerového systému monitoruje obec na viacerých miestach a prispeje tak k zvýšeniu pocitu istoty, bezpečnosti a spokojnosti obyvateľov a návštevníkov). V obci funguje obecná polícia.

V strednodobom horizonte je potrebné zvýšiť preventívne, informačno-propagačné a kontrolné aktivity, venovať pozornosť sociálne slabším vrstvám obyvateľov obce (a pri zistení problémov vo výchove riešiť konkrétne prípady v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a Policajným zborom SR).

Efektivita v boji proti kriminalite vyžaduje komplexný prístup prevencie, riešenia zamerané na príčiny a vplyvy mikroprostredia a účinnú koordinovanú spoluprácu všetkých subjektov prevencie.

V strednodobom horizonte bude potrebné ďalej hľadať možnosti a prostriedky (vlastné zdroje, ako aj zdroje získané z dotácií a grantov) s cieľom využiť ich na podporu zníženia kriminality a iných nežiadúcich spoločenských javov, a tým uspokojiť sociálne a bezpečnostné štandardy modernej spoločnosti.

Zhodnotenie programového obdobia 2010 – 2021

Miestna samospráva obce Iža stanovila na roky 2010 – 2021 ako globálny cieľ podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Hlavné priority pre dané obdobie boli nasledovné: ochrana životného prostredia, investície do občianskej infraštruktúry, podpora rozvoja služieb pre obyvateľov. V období 2010 – 2021 v obci Iža sa podarilo realizovať už mnoho úspešných aktivít, avšak je zrejmé, že nie všetky naplánované aktivity boli pripravované realizované.

Ex-post hodnotenie PHSR 2010 – 2015 – 1. tabuľka (v EUR)

č.	Názov investície – projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) – triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu		
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	4/1 Výmena kotlov v základnej škole	4. Školstvo	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i. n.	2012		27 150,00	26 850,00			
				2013				2013	27 150,00	27 150,00

2	6/1 Rekonštrukcia kultúrneho domu – administratívna časť	6. Kultúra, história, tradícia	1261 – Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	2010		1 202 100,27	1 202 100,27	2010	403 073,60	402 073,60
								2011	772 804,37	772 804,37
				2012				2012	26 222,31	26 222,31
3	6/3 Prepojenie na medzinárodnú turistickú trasu: „Po stopách Rimanov na Dunaji“ (Kapcsolódás a nemzetközi turisztikai útvonalra: „Rómaiak nyomában a Duna mentén“)	6. Kultúra, história, tradícia	1262 – Múzeá a könyvtárak	2012		841 657,95	745 082,00			
								2012		464 637,52
				2013				2013		377 020,45
4	8/2 Bytový dom – nižší štandard – 8 b. j.	8. Rozvoj bývania a architektúry obce	1122 – Trojbytové a viacbytové budovy			170 502,42	170 502,34			

				2012						
								2012		170 502,34
6	9/1 Skvalitnenie verejného osvetlenia	9. Doprava, technická infraštruktúra	2112 – Miestne komunikácie	2015		294 190,31	294 190,31	2015	294 190,31	294 190,31
7	9/2 Cyklotrasa Komárno – Patince Kravany nad Dunajom	9. Doprava, technická infraštruktúra	2112 – Miestne komunikácie	2015		15 560,00	15 560,00	2015	15 560,00	15 560,00
11	10/1 Za čistejšie Podunajsko, Európu	10. Životné prostredie	1274 – Ostatné budovy, i. n.	2011		42 449,00	40 949,00	2011	42 449,00	42 449,00
12	Kompostárenň – oplatený pozemok	10. Životné prostredie	2420 – Ostatné inžinierske stavby, i. n.			2 396,83	2 396,83			

				2010				2010	2 396,83	2 396,83

Ex-post hodnotenie PHSR 2010 – 2015 – 2. tabuľka (pokračovanie 1. tabuľky) (EUR)

č.	Názov investície – projektu (obec, okres)	Finančné prostriedky podľa zdrojov								
		Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	4/1 Výmena kotlov v základnej škole									

		12 153		14 997,00						
2	6/1 Rekonštrukcia kultúrneho domu – administratívna časť	36 894,31		158 507,60			207 671,60			
		70 736,66		303 903,32			398 164,38			
		2 400,19		10 311,86			13 510,26			
3	6/3 Prepojenie na medzinárodnú turistickú trasu: Po stopách Rimanov na Dunaji” (Kapcsolódás a nemzetközi turisztikai útvonalra: „Rómaiak nyomában a Duna mentén)									
		24 586,62		226 758,30			213 292,60			
		25 184,96		133 352,14			218 483,35			

4	8/2 Bytový dom – nižší štandard – 8 b. j.									
		109 920,02		60 582,40						
6	9/1 Skvalitnenie verejného osvetlenia	24 858,94		58 030,42			211 300,95			
7	9/2 Cyklotrasa Komárno – Patince Kravany nad Dunajom									
				15 560,00						

11	10/1 Za čistejšie Podunajsko, Európu									
		6 147,35		3 547,45			32 759,20			
12	Kompostáreň – oplotený pozemok									
				2 396,83						

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR 1 – 1. tabuľka (v EUR)

č.	Názov investície – projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) – triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu	Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu
----	--	------------------------	--	-------------	------------	-----------------------------------	--

				Rok dokončenia	Memá jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Prístavba a nadstavba k 4 b. j.	8. Rozvoj bývania a architektúry obce	1122 – Trojbytové a viacbytové budovy							
				2010				2010	339 862,32	339 862,32
14	Rekonštrukcia NN vedenia Kelemantia	9. Doprava, technická infraštruktúra	2224 – Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia							
				2012				2012	6 821,71	6 821,71

15	Rozšírenie vodovodu – Šumperská, Moravská	9. Doprava, technická infraštruktúra	2222 – Miestne potrubné rozvody vody							
				2012						
								2012	73 794,49	73 794,49
16	Digitálny kamerový systém obce	9. Doprava, technická infraštruktúra	2420 – Ostatné inžinierske stavby, i. n.							
				2015						
								2015	146 298,00	146 298,00

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR 2 – 2. tabuľka (pokračovanie 1. tabuľky) (EUR)

č.	Názov investície – projektu (obec, okres)	Finančné prostriedky podľa zdrojov								
		Štátny rozpočet	Rozpočet samo- správneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19
13	Prístavba a nadstavba k 4 b.j.									
		56 795				283 067,52				
14	Rekonštrukcia NN vedenia Kelemantia									

				6 821,71						
15	Rozšírenie vodovodu – Šumperská, Moravská									
				73 794,49						
16	Digitálny kamerový systém obce									
		121 915,00		24 383,00						

Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2010 – 2015

Názov projektu	Časový harmo-nogram	Koor-dinátor	Finančná náročnosť v EUR (SKK)	Verejné výdavky spolu v EUR (SKK)	Verejné výdavky v EUR (SKK)				Súkromné výdavky v EUR (SKK)	Poznámky
					miestne zdroje	regionálne (VUC) zdroje	národné zdroje/štátny rozpočet	zdroje EU		
Výmena kotlov v základnej škole	2012-2013	Obec Iža	27150,00	27150,00	14997,00		12153			
Rekonštrukcia kultúrneho domu	2010-2012	Obec Iža	1202100,27	1202100,27	472722,83		110031,16	619346,28		
Prepojenie na medzinárodnú turistickú trasu: Po stopách Rimanov na Dunaji	2012-2013	Obec Iža	841657,95	841657,95	360110,44		49754,72	431811,2		

Bytový dom nižší štandard – 8 b. j.	2011-2012	Obec Iža	170502,42	170502,42	283067,52		109920,02			
Skvalitnenie verejného osvetlenia	2015	Obec Iža	294190,31	294190,31	58030,42		24858,94	211300,95		
Cyklotrasa Komárno – Patince – Kravany nad Dunajom	2015	Obec Iža	15560,00	15560,00	15560,00					
Za čistejšie Podunajsko, Európu – Informačná a sociálna unimobunka	2011	Obec Iža	42449,00	42449,00	3547,45		6147,35	32759,20		

Kompostáreň – oplotený pozemok	2009-2010	Obec Iža	2396,83	2396,83	2396,83					
Prístavba a nadstavba k 4 b. j.	2009-2010	Obec Iža	339862,32	339862,32	283067,52		56795			
Rekonštrukcia NN vedenia Kelemantia	2012	Obec Iža	6821,71	6821,71	6821,71					
Rozšírenie vodovodu Šumperská, Moravská	2012	Obec Iža	73794,49	73794,49	73794,49					

Digitálny kamerový systém obce	2015	Obec Iža	146298,00	146298,00	24383,00					
--------------------------------	------	----------	-----------	-----------	----------	--	--	--	--	--

Vybrané rozvojové aktivity obce Iža v období 2015 – 2021

Projekty realizované obcou Iža v období 2015 – 2021

Dátum realizácie	Kód projektu	Zdroje financovania	Názov projektu	Rozpočet projektu v EUR	Spoluúčasť obce v EUR	Výstupy
10/2015	340NR 1502840	EPFRV	Vybudovanie digitálneho kamerového systému obce Iža	146.298,00	24383,00	Zvýšenie bezpečnosti obyvateľov
11/2015	25120220250	OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	294.190,36	58.030,42	Úspora energie
2016 - 2022	SKHU/1601.1/229	ERDF	HUSK Limes Romanus – rímske pamiatky na Slovensku klopúce na dvere UNESCO	1.032.500,93	51.625,05	Budova remeselných dielní, výstava múzea
11/2017	-	Vlastné zdroje	Rekonštrukcia domu služieb	-	59.026,78	Obnova priestorov pre zdravotnícke zariadenie a poskytovanie služieb

2017 – 2020	OPKZP-PO4-SC431-2017-19	ESIF	Zníženie energetickej náročnosti Kultúrneho domu v obci Iža rekonštrukciou spoločenskej sály	459.493,12	22.974,66	Úspora energie
2018	-	Vlastné zdroje	Rekonštrukcia chodníka – ulica Hlavná	-	20.314,08	Zvýšenie komfortu obyvateľov
2018	MHP-SK-1-2018/1-000037	Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt	Prístavba k materskej škole a stavebné úpravy - telocvičňa	119.945,86	32.594,89	Počet prihlásených detí do MŠ
2018	MF/010175/2004-42	Slovenský futbalový zväz	Tribúna& na futbalovom ihrisku	24.108,00	14.108,-	Zlepšenie úrovne miestneho športu
2018	OPII-2018/7/1 - DOP	EŠIF	Dodanie externých bezdrôtových prístupových bodov na verejných priestranstvách v Iži – Wifi pre teba	14.820,-	741,-	Počet prístupových bodov pre bezplatné WiFi pripojenie na verejných miestach - 10
2019	-	Vlastné zdroje	Rekonštrukcia kuchyne kultúrneho domu	-	181 466,25	Zlepšenie podmienok prevádzky
2020	PHZ-OPK1-2019-003216	Ministerstvo vnútra SR	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	31169,00	2688,00	Úspora energie a zvýšenie pohodlia
2020-2021	Programu rozvoja vidieka 2014 – 2020	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	Detské ihrisko Kelemantia	32.860,-	32.860,-	Vytvorenie nových, lepších a atraktívnejších podmienok pre aktívne využitie voľného času pre deti

2021	18409/2019-4210-36886	Ministerstvo hospodárstva SR	Nabíjacia stanica pre elektromobily	5.868,-	868,-	Verejne prístupná nabíjacia stanica pre elektromobily
2021	SKHU/WETA/190 1/4.1/333	Európsky fond regionálneho rozvoja - EFRR	Fond malých projektov – Quo Vadis?	58.791,40	8818,71	Kultúrne podujatia, vecné prostriedky

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Základné prírodné a socioekonomické charakteristiky mikropriestoru obce Iža

Okres Komárno zahŕňa 41 obcí – z toho 4 mestá (Komárno, Hurbanovo, Kolárovo, Nesvady), ktoré tvoria piliere rozvojového potenciálu okresu. Okres Komárno má rozlohu 1100 km² a k 31. 12. 2020 v okrese žilo 100 992 obyvateľov. Priemerná hustota zaľudnenia bola 92,03 obyv./km². Počtom obyvateľstva sa okres zaraďuje medzi väčšie okresy SR. Hlavné špecifiká obyvateľstva okresu spočívajú v zmiešanej národnostnej štruktúre obyvateľstva, hlavne slovenskej a maďarskej národnosti. Okres je bohatý na kultúrno-historické dedičstvo.

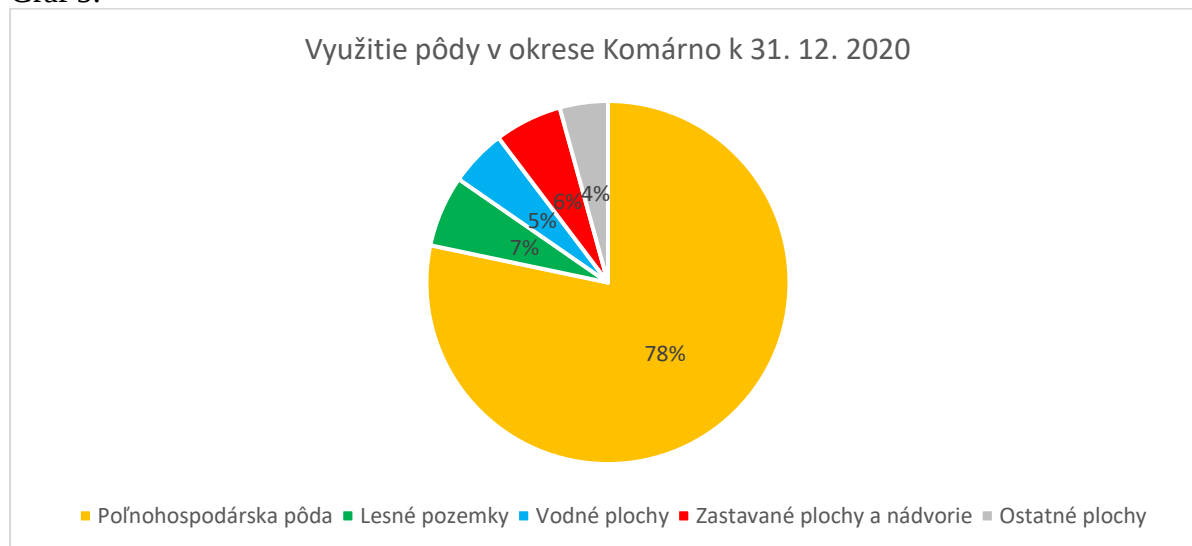
Tab. 64: Hustota obyvateľstva (osoba na kilometer štvorcový) k 31. 12. 2020

Územie	Hustota obyvateľstva
Slovenská republika	111.33
Nitriansky kraj	106.07
Okres Komárno	92.03

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Južná hranica okresu Komárno je súčasne i štátnou hranicou s Maďarskom. Okres Komárno susedí zo severu a východu s okresom Nové Zámky, zo západu s okresmi Dunajská Streda a Šaľa.

Graf 5:

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Z hľadiska geomorfologického členenia spadá okres do celkov Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina. Hlavnými riekami okresu sú Dunaj, Váh, Nitra a Malý Dunaj. Okres Komárno patrí do teplej klimatickej oblasti, teplotné pomery predstavujú kvalitné predpoklady pre rozvoj špecifických pestovateľských aktivít (napr. veľkú tradíciu má vinárstvo, zeleninárstvo) a cestovného ruchu. Na území okresu sú podmienky pre pestré spoločenstvá fauny a flóry, z ktorých mnohé sú chránené a reprezentujúce potenciál

atraktivity pre cestovný ruch. Z celkovej rozlohy územia okresu tvorí 78 % poľnohospodárska pôda (patrí medzi najúrodnejšie na Slovensku). Stupeň zornenia je 88,1 %.

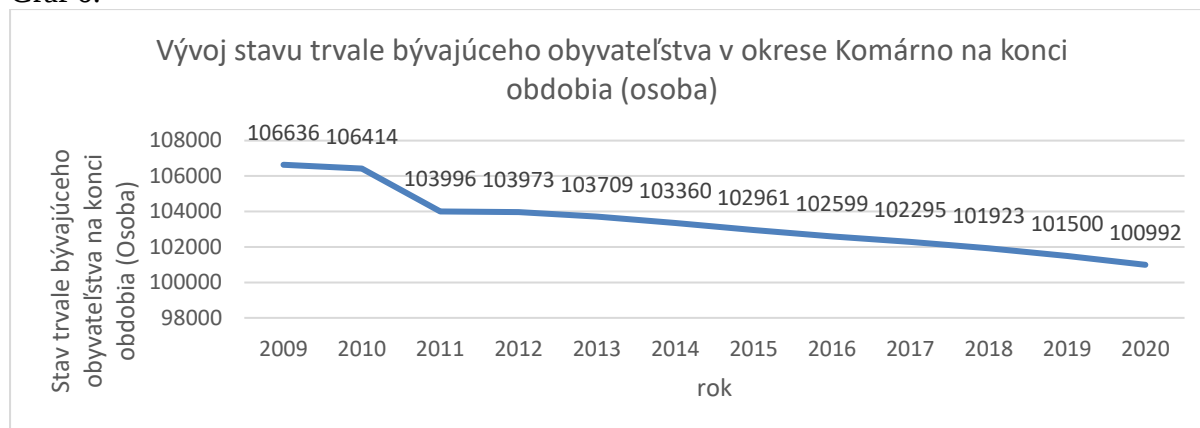
Tab. 65: Štruktúry využitia pôdy v okrese Komárno k 31. 12. 2020 (v m²)

	Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy a nádvorie	Ostatné plochy	Spolu
Výmera v m ²	861316622	69861917	55602148	66160049	47192672	1100133408

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

V zhode s celoslovenským trendom v uplynulom desaťročí došlo k výraznému prepadu hodnôt prirodzeného prírastku. V okrese klesá počet trvale bývajúcего obyvateľstva. Populáciu okresu Komárno charakterizuje rýchle starnutie pri celkovom dynamickom poklese počtu obyvateľov a pri poklese podielu detskej populácie. Zvyšuje sa počet a podiel seniorov (aj nároky na sociálne služby pre seniorov). Demografické starnutie okresu je najväčšou sociálnou výzvou pre miestne samosprávy, obce by sa preto mali koncentrovať na to, aby sa pripravili na „nezvratný“ populačný vývoj v podobe rýchleho starnutia. Nový fenomén okresu je odchod mladých kvalifikovaných ľudí z okresu.

Graf 6:

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 66: Index starnutia (percento) na rôznych regionálnych úrovniach k 31. 12. v období 2009 – 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Slovenská republika	80.01	81.01	82.96	85.51	88.34	91.17	94.22	96.96	99.43	101.9	104.8	107.34
Nitriansky kraj	98.89	100.23	103.73	106.93	110.42	113.94	118.09	121.57	125.1	128.56	132.35	135.62
Okres Komárno	104.33	105.92	109.54	112.97	116.58	120.14	124.15	128.01	131.54	136.05	141.16	146.04
Okres Nové Zámky	106.82	107.87	111.7	115.19	119.39	123.95	129.12	132.93	136.69	141.03	145.46	149.52

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

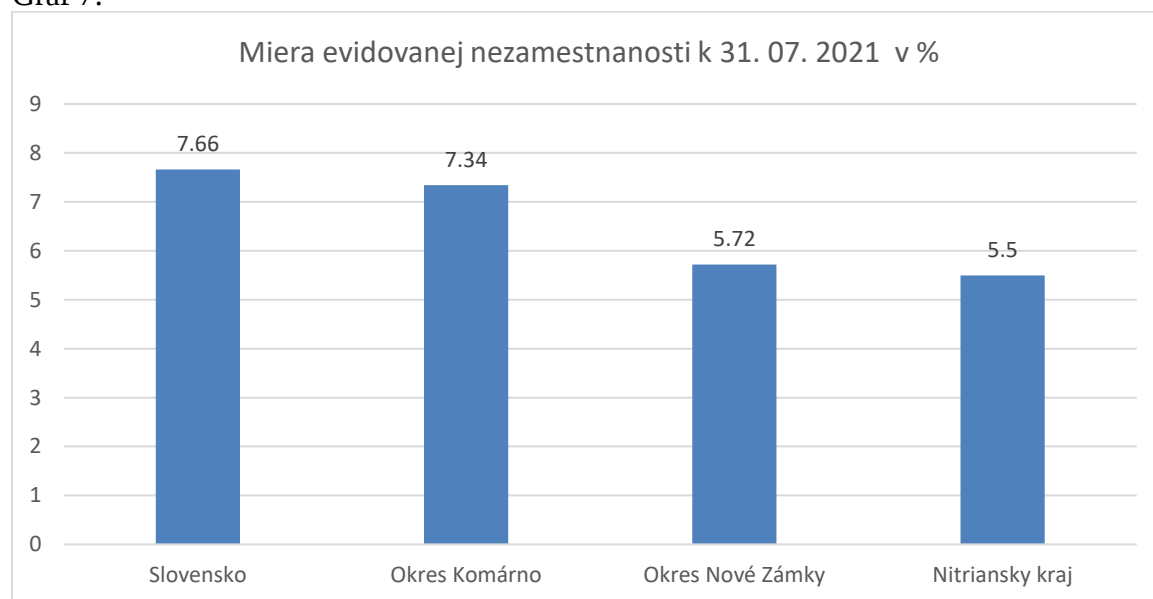
V rámci Nitrianskeho kraja sa okres Komárno zaraďuje medzi okresy s vyššou mierou nezamestnanosti, pričom miera nezamestnanosti je mierne celoslovenským priemerom. Okres dlhodobo zápasí s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti, ktorej príčinu treba hľadať v nedostatku kapitálových zdrojov, nevyhovujúcej demografickej štruktúre, nízkej kvalifikačnej úrovni obyvateľstva a v nevyhovujúcej dopravnej infraštruktúre regiónu (posledný faktor – zlá dopravná dostupnosť územia môže za to, že neprišli veľké zahraničné investície do okresu v uplynulých desaťročiach). Základnými predpokladmi na rozvoj okresu

je štátna podpora vzniku priemyselných parkov/podnikov v okrese, tvorba pracovných miest reflektujúca špecifiká disponibilnej pracovnej sily a prispôsobovanie štruktúry a kvalifikácie uchádzačov o zamestnanie požiadavkám trhu práce.

Najviac obyvateľov okresu je zamestnaných v priemysle, veľkoobchode a maloobchode, vzdelávaní a verejnej správe. Poľnohospodárstvo – tradičné odvetvie okresu má aj v súčasnosti veľký význam. Ekonomickú štruktúru okresu tvoria priemyselné odvetvia: potravinársky, obuvnícky priemysel, strojársky priemysel.

Na základe výšky priemerných miezd patrí okres medzi podpriemerné regióny Slovenska, keďže príjmy tunajších obyvateľov sú pod krajským a celoslovenským priemerom. Vysoká nezamestnanosť a nízke mzdy patria ku kľúčovým problémom, ktoré musí okres riešiť.

Graf 7:

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2021

Tab. 67: Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti na rôznych regionálnych úrovniach k 31. 07. 2021

Územie	UoZ spolu	v tom (v mesiacoch)						
		menej ako 7			7 - 12			viac ako 12 spolu
		spolu	v tom		spolu	v tom		
			do 3	4 - 6		7 - 9	10 - 12	
Komárno	4173	1548	821	727	955	480	475	1670
Nové Zámky	4256	1907	1096	811	1078	572	506	1271
Nitriansky kraj	20560	9170	5196	3974	4836	2558	2278	6554
Slovensko	224386	79521	44996	34525	48196	24697	23499	96669

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, 2021

Územie okresu predstavuje značný potenciál pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu. Najvýznamnejším potenciálom územia okresu z hľadiska cestovného ruchu je kombinácia prírodných daností (klímy, zdrojov termálnych vôd, cenných biotopov a reliéfu) a kultúry.

Okres Komárno má predpoklady byť v budúcnosti prítiažlivým miestom pre potenciálnych investorov v dôsledku dobrej dopravnej polohy územia (v blízkosti Maďarska a vodnej cesty Dunaj), kvalitnej pracovnej sily. Rovnako podobnú ekonomickú atraktivitu má aj okres Nové Zámky v susedstve. Nedostatkom cestovného ruchu je slabá turistická infraštruktúra, avšak za posledné desaťročie tempo rozvoja tejto infraštruktúry je výrazne rýchlejšie ako v období 2000 – 2009 (napr. v období 2010 – 2022 došlo k výraznému skvalitneniu cykloturistickej infraštruktúry – boli vybudované turistické cyklochodníky, bikesharing služby atď.).

Súčasná výkonnosť ekonomiky okresu je nižšia ako priemer Slovenska (čo naznačuje aj ukazovateľ priemerná mesačná nominálna mzda), avšak potenciál pre rozvoj hospodárstva regiónu je veľký – do roku 2027 sa okres môže stať jedným z najrozvinutejších hospodárskych centier Slovenska.

Nevyhnutným činiteľom pre rozvoj regiónu je prílev zahraničných investícií. Predpokladom úspešnosti je skvalitňovanie spolupráce podnikateľov a samospráv, ich integrácia do všetkých rozvojových oblastí a rozvoj cezhraničnej spolupráce.

Mesto Komárno je dominantným ostrovom priemyslu a služieb v srdci najproduktívnejšieho poľnohospodárskeho regiónu SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry má rozhodujúce postavenie strojársky, obuvnícky a polygrafický priemysel.

Mesto Nové Zámky je svojou lokalitou a dobrou dopravnou polohou atraktívnym miestom pre mnohých investorov, keďže mestom Nové Zámky prechádza cesta I/64 spájajúca hraničný priechod do Maďarska v Komárne s Nitrou, kde sa napája na rýchlostnú cestu R1.

V rámci regiónu potravinársky priemysel je tradičným priemyselným odvetvím, ktorý využíva surovinové zdroje regionálnej poľnohospodárskej výroby (reprezentujú ho mlyny, pekárne a pivovar v Hurbanove s medzinárodným významom), avšak v súčasnosti svojím významom zaostáva za elektrotechnickým priemyslom, ktorý reprezentujú zahraniční investori (Osram a. s. v Nových Zámkoch s počtom zamestnancov 700 – 900 – vývoj, výroba, montáž, oprava elektrických zdrojov svetla, žiarenia, svietidiel; Nuritech SK, s. r. o. v Hurbanove – výroba elektrónok, trubíc a elektronických súčiastok, rozhlasových a televíznych prijímačov, prístrojov na záznam a reprodukciu zvuku a obrazu) v novovybudovaných priemyselných areáloch.

Živnostníci zohrávajú dôležitú úlohu v hospodárskom živote a vo vývoji konkurencieschopnosti každého regiónu. Z pohľadu štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE pôsobilo najviac fyzických osôb – živnostníkov v stavebníctve, väčšie zastúpenie bolo aj vo veľkoobchode a maloobchode, oprave motorových vozidiel a motocyklov a aj v priemyselnej výrobe.

Najvyšší počet zamestnancov v okrese pracuje v rámci obsluhy strojov a zariadení. Pomerne vysoký podiel majú aj technickí a pedagogickí zamestnanci, prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode, remeselní a kvalifikovaní robotníci v príbuzných odboroch. Podnikateľské aktivity malých podnikov a živnostníkov sú v mikroregióne obce zamerané prevažne na oblasť služieb (obchodná a sprostredkovateľská činnosť, poskytovanie iných služieb pre obyvateľstvo).

Tab. 68: Vývoj počtu podnikov v okresoch Komárno a Nové Zámky v období 2020 – 2010

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Okres Komárno	5400	5 214	5 040	5 027	5 208	4 870	5 535	5 092	4 303	3 676	3 204
Okres Nové Zámky	5751	5 363	5 015	4 768	4 634	4 112	3 999	3 677	3 128	2 863	2 674

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Tab. 69: Vývoj počtu živnostníkov v okresoch Komárno a Nové Zámky
v období 2020 – 2010

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Okres Komárno	6352	6470	5917	6061	6010	5878	6159	6481	6608	6936	7295
Okres Nové Zámky	7530	7744	7155	7448	7431	7204	7680	8001	8173	8323	8667

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2021

Mikropriestor obce poskytuje dobré možnosti pre cestovný ruch, avšak jeho rozvoj je pomalý. Využíva sa najmä pre víkendové pobyty vo vlastných objektoch a výlety najmä v letnom období (v okolí obce do 50 km sa nachádza viac termálnych kúpalísk: Patince, Komárno, Komárom atď.).

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011 obec Iža má výhodnú strategickú polohu: je súčasťou bratislavsko-trnavsko-nitrianskej aglomerácie. Obec Iža leží v priestore novozámocko-komárňanského ťažiska osídlenia, ktoré je ťažisko osídlenia druhej úrovne.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011 vyhodnotila jednotlivé obce ako terciárne centrá, t. j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou), resp. predpokladov vytvorenia kvartérnej obslužnosti. Na základe vyhodnotenia jednotlivých skupín zariadení občianskej vybavenosti bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí, ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie. Prvé tri skupiny sú členené na dve podskupiny.

Na základe zastúpenia vybraných druhov zariadení sociálnej infraštruktúry je mesto Komárno zaradené do miest/centier druhej skupiny, ktoré tvoria jej prvú podskupinu.

Rozvojové osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- *rozvojová os prvého stupňa* – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu rýchlostného typu,
- *rozvojová os druhého stupňa* – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, pričom zahŕňa minimálne jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- *rozvojová os tretieho stupňa* – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 odporúča sa na riešenom území prednostne podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí druhého stupňa.

Podľa strategického dokumentu KURS 2001 (Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001) v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011 obec Iža sa nachádza v priestore 3 rozvojových osí:

- Južnoslovenská rozvojová os (rozvojová os druhého stupňa): Dunajská Streda – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – Veľký Krtíš – Lučenec (v úsekoch Dunajská Streda – Nové Zámky, Želiezovce – Dudince ako komunikačno-sídelnú os),
- Ponitrianska rozvojová os (rozvojová os druhého stupňa): Trenčín – Bánovce nad Bebravou – Topoľčany – Nitra – Nové Zámky – Komárno,
- Žitnoostrovno-dunajská rozvojová os (rozvojová os druhého stupňa) Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo.

Rozvoj obce najvýraznejšie ovplyvňujú Ponitrianska rozvojová os a Žitnoostrovno-dunajská rozvojová os.

Ďalší vývoj sídelnej štruktúry záujmového územia je potrebné vnímať v nových súvislostiach. Tieto nespočívajú len v zmenených politických a hospodárskych podmienkach Slovenska, ale predovšetkým v súvislostiach a podmienkach tzv. postindustriálnej etapy vývoja spoločnosti. Podstatou tejto etapy vývoja spoločnosti je jej transformácia zo spoločnosti „industriálnej“ na spoločnosť „informačnú“, pre ktorú je determinantom rozvoja transformácia z produkcie hmotných statkov na produkciu duchovných hodnôt. Súčasne s tým sa očakáva v súlade s charakterom postindustriálneho vývoja ďalší rozvoj primárneho a sekundárneho sektora, ktorého ďalší rozvoj tkvie v ekologizácii výroby, spôsobe spracovania a využívania ich produktov.

Pri ďalšom rozvoji obce i jej mikropriestoru sa žiada akceptovať charakteristické znaky vývoja vidieckeho osídlenia a kultúrnej krajiny, a to pri rozvoji sídiel a pri lokalizovaní výrobných a technických diel v krajine, stavieb a areálov, trás dopravy a technickej infraštruktúry a hospodárskej činnosti. To znamená:

- pri novej výstavbe akceptovať a nadväzovať na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity, špecifičnosti a pod. pôvodného osídlenia,
- rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty až areály v širšom zábere, než požaduje ochrana pamiatok, tzn. podchytením aj ďalších hodnôt prostredia s cieľom zabezpečiť pre ne potrebnú ochranu,
- rešpektovať potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie, a to v polohe hmotnej aj nehmotnej a vytvárať pre ne vhodné prostredie.

Združenia obcí

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. V praxi najčastejším predmetom činnosti združenia obcí sú oblasti: sociálne veci, starostlivosť o životné prostredie, miestna doprava, školstvo, kultúra a miestny cestovný ruch. Svojou činnosťou združenie obcí napomáha využiť svoj prirodzený potenciál na dosiahnutie

hospodárskeho, kultúrneho a sociálneho rozvoja územia, spoločne vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí.

Obec Iža aktívne spolupracuje s obcami Podunajského regiónu (napr. Obec Iža je členom mikroregiónu Združenie obcí Most Priateľstva – Hídverő Társulás, ktorého ciele sú zvýšiť kvalitu života v záujmovom priestore a prehĺbiť hospodársku, sociálnu a kultúrnu spoluprácu medzi obcami v dotknutom priestore).

Regionálne aktivity a členstvá obce Iža v združeniach (k 1. 5. 2022):

- 1) Združenie miest a obcí Slovenska – ZMOS - Bezručova 2533/9, 811 09 Bratislava-Staré Mesto
- 2) Oblastná organizácia cestovného ruchu PODUNAJSKO – Námestie slobody 1, 94301 Štúrovo
- 3) Regionálne združenie Váh – Dunaj – Ipeľ, Ďatelinová 315, 946 39 Iža
- 4) Podunajská vínná cesta - M.R. Štefánika 13, 94501 Komárno
- 5) MAS Združenie Dolný Žitný ostrov - Kancelária MAS, Klížska Nemá 52, 946 20 Klížska Nemá
- 6) ZPOZ Človek – človeku Ul. Čs. Armády 26, 974 01 Banská Bystrica
- 7) Združenie miest a obcí okresu Komárno – ZMOOK – nám. Gen. Klapku1, 945 01 Komárno
- 8) Združenie obcí Most priateľstva – Hídverő Társulás, Kravany nad Dunajom 317 94636 Kravany nad Dunajom

Obec Iža je zapojená do prístupu LEADER, ktorý je spôsob podpory vidieckych oblastí cestou integrovaného rozvoja vidieka – podpory rozvoja jeho vnútorného potenciálu s dôrazom na zachovanie identity a regionálnych špecifik a využitím jeho vnútornej organizácie. Cieľom obce v rámci prístupu LEADER je zvýšiť kvalitu života miestnych obyvateľov prostredníctvom využívania miestneho a regionálneho rozvojového potenciálu. V období 2007-2013 prístup LEADER v obci bol implementovaný v rámci Občianskeho združenia MAS Hídverő – Most priateľstva (č.317, Kravany nad Dunajom 946 36, <http://mashidveromostpriatelstva.webnode.sk/>)

V roku 2015 bola vytvorená nová miestna akčná skupina na podporu integrovaného rozvoja v danom priestore. Obec Iža sa stala členom MAS Združenie Dolný Žitný ostrov (ďalej aj ako MAS ZDŽO), ktorá má takmer 100 členov a zahŕňa územie 33 obcí (<https://www.masdolnyzitnyostrov.sk/>) [z okresu Komárno 30 obcí, 3 obce z okresu Nové Zámky]. Pre toto územie bola vypracovaná Stratégia CLLD. Vízia Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov: Územie Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je atraktívne a konkurencieschopné územie, ktoré poskytuje dostatočné možnosti pre pracovné uplatnenie a dôstojný zárobok za svoju prácu v sociálnej, zelenej a striebornej miestnej ekonomike, má vybudované siete a infraštruktúru integrujúcu znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ponúka zmysluplné využívanie voľného času, uchováva si svoj vidiecky charakter pri využití endogénnych zdrojov pre svoj trvalo udržateľný rozvoj. V záujme využívania miestneho hospodárskeho potenciálu konzumujú obyvatelia miestne potraviny a spolupracujú aj v oblasti vidiekeho cestovného ruchu, so zvláštnym dôrazom na prezentáciu regionálnych hodnôt.

Strategickým cieľom Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov je „do roku 2023 prispieť k zvyšovaniu konkurencieschopnosti a dosiahnutiu vyváženého rozvoja

územia MAS ZDŽO vrátane vytvárania udržateľných pracovných miest, zvyšovania atraktivity a spolupráce v území a zabezpečenia podmienok pre znižovanie sociálneho vylúčenia obyvateľov.“ (STRATÉGIA CLLD Miestnej akčnej skupiny ZDRUŽENIE DOLNÝ ŽITNÝ OSTROV na roky 2017 – 2023)

Spoločný vstup Slovenska a Maďarska do EÚ vyvolal otváranie a priechodnosť spoločnej štátnej hranice týchto dvoch krajín, a tým aj vznik nových priestorových väzieb. V nových geopolitických podmienkach rozvoj obce (i jej mikropriestoru) ovplyvňuje stále silnejšie aj maďarské mestá Komárom, Tatabánya, Győr a ich zázemie (časť pracovnej sily obce pracuje v susednom Maďarsku). Táto pohraničná poloha spolu s dobrými prírodnými a klimatickými podmienkami vytvárajú perspektívne predpoklady ďalšieho rozvoja obce.

Širšie väzby okresu a národnostné zloženie obyvateľstva vytvára potenciál pre prepojenie slovenských a maďarských regiónov v rôznych oblastiach od medzikomunálnej spolupráce, cez spoločné stratégie na podporu tvorby pracovných príležitostí, rozvoj vzdelávania, spoločné produkty cestovného ruchu až po deľbu práce v rámci regionálnych a cezhraničných stratégií rozvoja. V regióne obce sú aktívne až 3 európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS), ktoré boli zriadené s cieľom uľahčiť cezhraničnú spoluprácu medzi Slovenskom a Maďarskom a zlepšovať koordináciu priestorového plánovania a regionálneho rozvoja:

- Európske zoskupenie územnej spolupráce Ister – Granum (EZÚS Ister-Granum; web: <https://istergranum.eu/sk/>)
- Európske zoskupenie územnej spolupráce Pons Danubii (EZÚS Pons Danubii; web: <https://www.ponsdanubii.eu/>)
- Európske zoskupenie územnej spolupráce Rába – Dunaj – Váh (EZÚS RDV; web: <https://rdvegtc.eu/?lang=sk>).

V strednodobom horizonte je, predovšetkým, potrebné zachovať, využívať a rozvíjať kvalitné životné prostredie a špecifické klimatické podmienky a prírodné zdroje. Dôležitou výzvou je aj posilnenie pripojenia okresu do hlavných rozvojových oblastí Slovenska a susedných štátov, rozvoj regionálnej sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj infraštruktúry cestovného ruchu. Pre udržateľný rozvoj regiónu obce je potrebné držať sa niekoľkých zásad:

- ✓ zvyšovanie tvorby pridanej hodnoty v regióne,
- ✓ podpora synergie rôznych zdrojov intervencií vrátane efektívneho a koordinovaného využitia kombinácie súkromných a verejných finančných zdrojov, ako aj využitie inovatívnych riešení založených na koordinácii opatrení integrujúcich ekonomickú, sociálnu a environmentálnu kvalitu rozvoja, cezhraničné a zahraničné skúsenosti,
- ✓ skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry a realizácia adaptačných opatrení na posilnenie odolnosti a zníženie zraniteľnosti na zmenu klímy.

Obec Iža je súčasťou euroregionálneho združenia Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ. Euroregión Váh-Dunaj-Ipeľ vznikol v obci Neszmély (v Maďarsku) 3. júla 1999, kedy zástupcovia samospráv žúp Komárom-Esztergom a Pest a prednosta Krajského úradu v Nitre podpísaním zmluvy o spolupráci vyjadrili presvedčenie, že upevnenie a rozšírenie obojstrannej spolupráce nitrianskeho regiónu so župami Komárom-Esztergom a Pest je predpokladom pre obojstranne prospešný ekonomický, sociálny i kultúrny rozvoj dotknutých

území. Reprezentantom euroregiónu na Slovensku je Regionálne združenie Váh-Dunaj-Ipeľ (RVDI). Cieľom RVDI v rámci Euroregiónu Váh-Dunaj-Ipeľ je spolupracovať na:

- zvýšení príťažlivosti regiónu,
- zosúladiť rozvoja v oblasti hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvíjaní vzťahov v oblasti školstva a vedy,
- zosúladiť územného rozvoja,
- spolupráci v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vodných zdrojov, odvrátenia živelných pohrôm,
- zosúladiť rozvoja dopravy,
- spolupráci v humanitárnej a sociálnej oblasti,
- zachovaní spoločného kultúrneho dedičstva,
- dosiahnutí úspešnej účasti vo finančných programoch spoločenstva EÚ,
- vytvorení podmienok výmeny informácií a zabezpečení ich toku,
- vypracovaní návrhov, odporúčaní a koordinácií spoločných projektov a programov.

Obec má aj dobré dvojstranné medzinárodné vzťahy, užšie spolupracuje s 2 obcami z Maďarska: s obcou Almásfüzitő (Dohoda medzi samosprávami Iža – Almásfüzitő z roku 2003) a s obcou Murony (Dohoda medzi samosprávami Iža – Murony z roku 2015).

STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEEP analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické
Stagnácia prirodzeného prírastku obyvateľstva, starnutie, rastúci záujem o sociálne služby	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti v oblasti priemyslu a služieb (napr. cestovný ruch)	Relatívne dobrý stav životného prostredia	Politika Vlády SR v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	-	Možnosti obnovy a tvorby životného prostredia	Štandardy na politickej scéne
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Možné finančné zdroje	Politika ŽP	Legislatíva
Hrozba vzniku pandémie	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb
			Klimatické zmeny ohrozujúce miestnu komunitu (vplyv na poľnohospodársku produkciu, hrozba záplav po privalových dažďov)	

SMART obec Iža

V strednodobom horizonte samosprávy budú môcť využívať množstvo inteligentných tzv. „smart“ technologických riešení pre rozvoj a riešenie environmentálnych, ekonomických, ale aj sociálnych zmien. 3 základné piliere SMART rozvoja:

- ✓ smart prostredie – ochrana a udržateľné využívanie zdrojov s modernou infraštruktúrou,
- ✓ smart ekonomika – udržateľné, efektívne a konkurencieschopné zhodnocovanie zdrojov,
- ✓ smart komunita – tolerantné, otvorené, vzdelané, zdravé a aktívne spoločenstvo obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov + smart spravovanie/riadenie územia (governance).

Obr. 7: 3 základné zložky smart (inteligentnej) obce Iža pre vysokú kvalitu v obci Iža

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

SWOT analýza potenciálu rozvoja obce

Analýza rozvojového potenciálu obce Iža formou SWOT analýzy je spracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce a na základe výsledkov dotazníkového prieskumu vykonaného medzi obyvateľmi obce. Analýza sa dotýka 4 oblastí: **1.** Poloha, prírodné pomery, životné prostredie **2.** Bytový fond, dopravná a technická infraštruktúra **3.** Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra **4.** Hospodárstvo, ekonomický rozvoj.

Poloha, prírodné pomery, životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky
- dobrá geografická poloha vzhľadom k rozvojovým pólom Komárno, Nové Zámky, Nitra, Bratislava, Trnava, Budapest, Győr - veľmi priaznivé prírodné podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva a cestovného ruchu - absencia väčších zdrojov znečisťovania živ. prostredia - dobrá kvalita živ. prostredia - aktivity obce s cieľom zabezpečiť koordinovaný socioekonomický a priestorový rozvoj obce - dobrá geografická poloha vzhľadom k dopravnému koridoru Dunaj (európsky multimodálny koridor) - prírodné lokality s významnými estetickými a biologickými hodnotami	- vysoký podiel ornej pôdy na úkor lesných a trvalých trávnych porastov – intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda (veľké bloky parciel ornej pôdy) - absencia zberného dvora - zastaraný - nevyhovujúci stav kompostárne - nedostatok upravených verejných priestorov na oddych v centre obce - odvodňovacie rigoly pozdĺž št. cesty I/63 sú v nevyhovujúcom technickom stave - zmena klímy – povodne spôsobené prívalovými dažďami - absencia upraveného centrálného námestia pred Obecným domom - absencia vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža - nedostatočná kapacita čistiarny odpadových vôd, neúplný systém verejnej kanalizácie
Príležitosti	Ohrozenia
- zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami, ako aj s obcami zo zahraničia - využitie potenciálu rozvoja cestovného ruchu - zvýšenie ekologickej stability územia – uplatnenie princípov trvalo udržateľného rozvoja v ďalšom rozvoji územia - realizovanie projektov zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých jeho zložkách - revitalizácia verejných priestorov (revitalizácia verejnej zelene, osadenie zelene, kvetín a prvkov drobnej architektúry vo väzbe na rozvoj cestovného ruchu), - vybudovanie nových priestorov pre oddych v centre obce, resp. obnova starých priestorov verejnej zelene - revitalizácia centra obce – vybudovanie atraktívneho parku (námestia) pred Obecným domom (s trhoviskom a prírodným javiskom) - vybudovanie Námestia sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom - rekonštrukcia odvodňovacieho systému intravilánu obce - zrekonštruovaný odvodňovací systém – prekryté odvodňovacie rigoly - preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami - vytvorenie systému vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža - rozšírenie čistiarny odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie v obci - rozšírená a zrekonštruovaná kompostáreň vybavená s kvalitným zariadením na prekopávanie a manipulačnou technikou - zberný dvor s potrebnou technickou vybavenosťou, kde	- stagnácia už nadviazanej lokálnej, regionálnej, ako aj medzinárodnej spolupráce, resp. nenadviažu sa nové partnerské vzťahy - znižovanie ekologickej stability krajiny v dôsledku zintenzívnenia sa stresových faktorov (vysoko intenzívna poľnohospodárska výroba, znečisťovanie prírody vplyvom rozvoja dopravy)

občania triedene môžu odovzdávať komunálny, stavebný a iný odpad • využitie obnoviteľných zdrojov energie – využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla • vypracovanie koncepčných a metodických materiálov pre informovanie občanov o ochrane životného prostredia – poradenstvo a prevencia v oblasti životného prostredia • odstránenie inváznych nepôvodných druhov rastlín	
--	--

Bytový fond, dopravná a technická infraštruktúra

Silné stránky	Slabé stránky
• dobrá kvalita bytového fondu • veľký záujem o bývanie v obci • priestor na výstavbu nových bytov na Námestí sv. Alžbety • dobré pokrytie obce mobilnými signálmi • existencia cyklistického chodníka – vybudovaná Dunajská cyklistická cesta – EuroVelo 6 prechádza cez obec • prítomnosť kanalizácie a ČOV • dostupnosť širokopásmového internetu	• nedostatok bytov pre záujemcov o bývanie v obci • nedostatočná intenzita výstavby bytov v obci • nedostatok obecných nájomných bytov • prítomnosť energeticky neefektívnych budov (súkromných i verejných) • zlý technický stav miestnych komunikácií • zlý technický stav chodníkového systému, absencia chodníkov na určitých úsekoch • absencia kvalitných autobusových zastávok na pravej strane cesty I/63 v smere na Štúrovo • absencia cyklistického chodníka v intraviláne obce v smere na Bokroš • dopravná preťaženosť obce na št. ceste I/63 – vysoká intenzita dopravy • nedostatočne vybudovaná kanalizačná sieť – nízka úroveň kanalizácie • technický stav a kapacita ČOV • nedostatočné pokrytie obce s verejnou kanalizáciou • absencia verejného osvetlenia v novej obytnej zóne obce Iža • nízka miera využitia moderných SMART - inteligentných technológií a systémov pri zabezpečovaní rozvoja obce
Príležitosti	Ohrozenia
• vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce • podpora projektov rozvoja bývania v obci – výstavba bytov • vytvorenie podmienok pre rozvíjanie a skvalitnenie bytového fondu obce • podpora aktivít vedúcich k znižovaniu energetickej spotreby verejných i súkromných budov • rozšírenie kanalizácie • rekonštrukcia a rozšírenie ČOV • rekonštrukcia, rozšírenie a výstavba miestnych komunikácií – ciest a chodníkov • výstavba zastávky autobusu na št. ceste I/63 v smere na Štúrovo • výstavba cyklistických chodníkov v intraviláne obce – spojenie existujúcej cyklotrasy na hrádzi Dunaja s miestnou časťou Bokroš • vybudovanie zberného dvora • rekonštrukcia a rozšírenie kompostárne • zapojenie súkromného sektora do výstavby bytov na Námestí sv. Alžbety • vybudovanie verejného osvetlenia pre novú obytňú zónu v obci Iža • využitie SMART - moderných inteligentných technológií s cieľom rozvoja konkurencieschopnosti obce	• nedostatok finančných prostriedkov na ďalšie skvalitnenie technickej infraštruktúry • nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu ČOV a rozšírenie verejnej kanalizácie - nerozšírenie kanalizácie a ČOV • zhoršenie kvality miestnych komunikácií z dôvodu nedostatku financií na ich údržbu • nezaujím súkromného sektora o výstavbu bytov na Námestí sv. Alžbety • nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu cyklistických chodníkov v intraviláne obce • nedostatok finančných prostriedkov na rekonštrukciu a výstavbu miestnych komunikácií a chodníkov

Ľudské zdroje, trh práce, školstvo, zdravotníctvo, sociálna oblasť, šport, kultúra

Silné stránky	Slabé stránky
• multikultúrny ráz obyvateľstva a dobré skúsenosti s multietnickým spolužitím • potenciál nových zdrojov zamestnanosti v sektore služieb cestovného ruchu • dobrá spolupráca obecného zastupiteľstva s aktérmi lokálneho života • vysoká angažovanosť obce o spoluprácu s ďalšími obcami v riešení spoločných problémov • veľký záujem o bývanie v obci – vysoký migračný prírastok obyvateľstva • potenciál využitia geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre základnú školu a obecný úrad	• nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva, silne starnúca populácia • vysoká mortalita – prirodzený úbytok obyv. • nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľstva - nízky podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním • absencia detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov • absencia multifunkčnej budovy (ktorá by poskytovala služby pre obyvateľov a možnosti bývania) • vysoká miera nezamestnanosti v porovnaní s priemerom NSK • nedostatok obecných nájomných bytov pre dôchodcov a nedostatok priestorov pre vybrané sociálne služby • absencia kvalitných priestorových podmienok na skladovanie techniky DHZ a na aktivity DHZ • absencia multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom • zlý stav telocvične pri ZŠ
Príležitosti	Ohrozenia
• rozvoj cestovného ruchu a multifunkčného poľnohospodárstva – kladný vplyv na tvorbu nových pracovných miest • rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily • zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce • výstavba detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov • výstavba obecných nájomných bytov pre dôchodcov a výstavba priestorov pre vybrané sociálne služby • rekonštrukcia telocvične pri ZŠ • rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice • vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom • vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety • využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre základnú školu a obecný úrad.	• pretrvávajúca nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva a výraznejšie starnutie populácie • odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív v obci, ako aj v jej mikropriestore • rast marginalizácie, vytlačanie čoraz väčšieho počtu rizikových skupín účastníkov z trhu práce a prehĺbenie sociálnej exklúzie • nedostatok finančných prostriedkov na skvalitnenie kultúrno-spoločenskej infraštruktúry obce

Hospodárstvo, ekonomický rozvoj

Silné stránky	Slabé stránky
• krásny estetický vzhľad krajiny – priaznivé prírodné podmienky pre vidiecky cestovný ruch a cykloturistiku - • existencia kvalitnej kultúrnej infraštruktúry – možnosť rozvoja kultúrneho cestovného ruchu • Rímske a národopisné múzeum Kelementia – slávnostne otvorili v roku 2013 • Umelecko-remeselné dielne vedľa Rímskeho a národopisného múzea Kelementia • Rímsky vojenský tábor (kastel) Kelemantia v Iži – súčasť pamiatky na Zozname svetového dedičstva UNESCO od roku 2021 • priaznivé podmienky pre multifunkčné poľnohospodárstvo – tradícia podnikania v poľnohospodárstve • dynamicky sa rozvíjajúce mesto v susedstve (Komárno)	• nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby • zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch - • nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov • nízka úroveň materiálo-technickej základne pre rozvoj cestovného ruchu
Príležitosti	Ohrozenia
• zvyšujúci záujem o vidiecku rekreáciu a o bioprodukty • rozvoj nepotravinárskeho poľnohospodárstva - diverzifikácia tradičných činností poľnohospodárskych subjektov (napr. rozvoj agroturistiky, pestovanie liečivých rastlín, rozvíjanie ovocinárstva, poľovníctvo, oživenie remesiel) • vybudovanie služieb vidieckej turistiky a agroturistiky • rozvoj spolupráce subjektov hospodárskeho života • efektívne využitie podporných programov na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka • využitie blízkosti mesta Komárno a ostatných ekonomických centier (Nové Zámky, Nitra, Győr)	• znehodnocovanie prírodného agropotenciálu územia • nerozvíjanie marketingu územia a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu • nezáujem o turistické produkty obce i regiónu • implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja • neschopnosť subjektov písať kvalitné projekty a využívať podporné programy štátu a EÚ

Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Kľúčové disparity

- Absencia upraveného centrálného námestia v obci
- Odvodňovacie rigoly pozdĺž št. cesty I/63 sú v nevyhovujúcom technickom stave
- Povodne spôsobené prívalovými dažďami
- Zvýšenie počtu extrémne horúcich dní v lete
- Starnúca populácia
- Nedostatok pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov
- Absencia kvalitného verejného parku na oddych a relax v obci
- Nevyužívanie kultúrneho a prírodného potenciálu obce v oblasti cestovného ruchu pre vytváranie turistických produktov a služieb – zaostávanie za ostatnými obcami v okolí
- Slabá intenzita výstavby bytov
- Nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb
- Nízka kvalita miestnych komunikácií a chodníkov
- Absencia cyklistických chodníkov v intraviláne obce v smere do miestnej časti Bokroš
- Absencia obecných nájomných bytov pre dôchodcov a nedostatok vhodných priestorových podmienok pre sociálne a zdravotnícke služby
- Absencia detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov
- Nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života
- Nevyhovujúci technický stav požiarnej zbrojnice
- Absencia multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom
- Nízka kvalita základných a doplnkových služieb CR a vidieckeho turizmu
- Absencia zberného dvora
- Nevyhovujúci stav kompostárne
- Nevyhovujúci stav odvádzania a čistenia odpadových vôd

Hlavné faktory rozvoja

- ✓ Využitie výhodných polohových a prírodných podmienok obce
- ✓ Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami a vodnou eróziou
- ✓ Bohatý prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- ✓ Rímsky vojenský tábor (kastel) Kelemantia – súčasť „Hranice Rímskej ríše – Dunajský Limes (západný segment)“ – ôsma pamiatka zo Slovenska na Zozname svetového dedičstva UNESCO
- ✓ Výstavba obecných nájomných bytov
- ✓ Nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
- ✓ Skvalitnenie životného prostredia – rozšírenie a revitalizácia verejnej zelene
- ✓ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva
- ✓ Zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb zriadením denného stacionára pre dôchodcov
- ✓ Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
- ✓ Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života
- ✓ Fondy EÚ a národné zdroje na podporu hospodárskeho rozvoja obce a podporu podnikateľov
- ✓ Trendy v cestovnom ruchu – zvýšený záujem o vidiecku turistiku, cykloturistiku a agroturistiku, aktívny cestovný ruch, krátkodobé pobyty
- ✓ Podmienky pre rozvoj cykloturistiky
- ✓ Rozvoj podmienok na triedený zber a likvidáciu odpadov

- ✓ Využívanie obnoviteľných zdrojov energie vo verejných budovách i súkromných budovách
- ✓ Realizácia opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti vo verejnej i súkromnej sfére
- ✓ Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami v dôsledku výskytu veľkých prívalových dažďov
- ✓ Rozšírenie prírodnej – zelenej zložky sídelného prostredia (biodiverzita)
- ✓ Realizácia systému vodozadržných opatrení v urbanizovanej krajine
- ✓ Likvidácia čiernych skládok odpadu v obci
- ✓ Rozšírenie čistiarnie odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie v obci
- ✓ Revitalizáciou verejných priestorov (revitalizácia verejnej zelene, osadenie zelene, kvetín a prvkov drobnej architektúry vo väzbe na rozvoj cestovného ruchu)
- ✓ Odstránenie invázných nepôvodných druhov rastlín
- ✓ Využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov

B – Strategická časť

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Zámerom tejto kapitoly je identifikácia prioritných rozvojových oblastí obce a zároveň stanovenie strategických cieľov, priorít a opatrení predstavujúcich rozvojovú stratégiu obce nadväzujúcu na výsledky komplexného auditu rozvojového potenciálu záujmového územia, na SWOT analýzu a na vyššie uvedené programové dokumenty.

Pri spracovaní tohto dokumentu boli plno akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa územia obce Iža – aktuálne strategické dokumenty na programové obdobie 2021 – 2027 na úrovni Európskej únie, na úrovni Slovenskej republiky, na úrovni Nitrianskeho samosprávneho kraja, napr. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030, Národná stratégia regionálneho rozvoja SR [schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014], Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 [KURS 2001] v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027, Program Slovensko 2021 – 2027, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Konceptia rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2012) – Zmeny a doplnky č. 1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja (2015) – Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2020), Stratégia rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014 – 2020, Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 – 2020, Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020, Konceptia rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027, Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2021 – 2027, Komunitný plán sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023, Územný plán obce Iža, Zmeny a doplnky č. 1/2016 Územného plánu obce Iža schválené Obecným zastupiteľstvom obce Iža dňa 29. 03. 2021 uznesením č. 6/2021 atď.

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce nasledovne v § 8:

(1) Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program rozvoja obce vytvorený v rámci partnerstva pozostáva z

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce

stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov, a

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

(4) Aktualizácia programu rozvoja obce sa vypracúva podľa potreby.

(5) Program rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(6) Schválenie programu rozvoja obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4 ods. 2.

Pôsobnosť obcí pri podpore regionálneho rozvoja zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja definuje nasledovne v § 12:

- Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,

b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,

c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,

d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom investícií a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,

e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,

f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,

g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Pre riešené územie má veľký význam cezhraničná spolupráca implementovaná prostredníctvom programov Európskej územnej spolupráce. Interreg VI-A Maďarsko-

Slovensko na obdobie 2021 – 2027 (<https://www.skhu.eu/>) navrhuje nasledovné prioritné osi a oblasti cezhraničnej práce:

✓ Prioritná os 1 – Zelené spolupráce

Špecifický cieľ

PO2 – SO(VI) – podpora prechodu na obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje

SO1.1 – Podpora prechodu na obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje

✓ Prioritná os 1 – Zelené spolupráce

Špecifický cieľ

PO2 – SO(VII) – posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

SO1.2 – Ochrana a zachovanie prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry

✓ Prioritná os 2 – Sociálne spolupráce

Špecifický cieľ

PO4 – SO(I) – zlepšenie účinnosti a inkluzívnosti trhov práce a prístupu ku kvalitnému zamestnaniu prostredníctvom rozvoja sociálnej infraštruktúry a podpory sociálneho hospodárstva;

SO2.1 – Zlepšenie prístupu ku kvalitnému zamestnaniu prostredníctvom rozvoja sociálnej infraštruktúry a podpory sociálneho hospodárstva

✓ Prioritná os 2 – Sociálne spolupráce

Špecifický cieľ

PO4 – SO(II) – zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja dostupnej infraštruktúry vrátane podpory odolnosti pre diaľkové a online vzdelávanie a odbornú prípravu;

SO2.2 – Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania

✓ Prioritná os 2 – Sociálne spolupráce

Špecifický cieľ

PO4 – SO(V) – zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti a posilnenie odolnosti zdravotníckych systémov vrátane primárnej starostlivosti a podpora prechodu z ústavnej na rodinnú a komunitnú starostlivosť;

SO2.3 – Zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti

✓ Prioritná os 2 – Sociálne spolupráce

Špecifický cieľ:

PO4 – SO(VI) posilnenie úlohy kultúry a trvalo udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách;

SO2.4. – Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji

✓ Prioritná os 3 – Inštitucionálne spolupráce

Špecifický cieľ:

ISO1 – SO(II) Posilniť efektívnu verejnú správu podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s cieľom vyriešiť právne a iné prekážky v pohraničných oblastiach

SO3.1 - Zvýšiť efektívnosť verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce

✓ Prioritná os 3 - Inštitucionálne spolupráce

Špecifický cieľ:

ISO1 – SO(c) budovanie vzájomnej dôvery, najmä podporovaním medzilidských aktivít

SO3.2 – Budovanie vzájomnej dôvery

Tento programový dokument plne zohľadňuje horizontálne priority, ktoré sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít a budú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov operačných programov, bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie.

Územné plánovanie

Územné plánovanie patrí k dôležitým nástrojom rozvoja sídiel. Územnoplánovacia dokumentácia komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, zosúladzuje záujmy a činnosti ovplyvňujúce územný rozvoj, životné prostredie a ekologickú stabilitu a ustanovuje regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

Obstarávanie územných plánov v súlade s novelami stavebného zákona č. 50/1976 Zb. patrí do kompetencie obcí. Územné plánovanie komplexne rieši funkčné využitie územia, jeho cieľom je vytvárať predpoklady k súladu výstavby a iných činností ovplyvňujúcich rozvoj obce.

Obec Iža má vypracovaný a schválený Územný plán.

Strategický program a akčný plán Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža sú v súlade s globálnym cieľom, strategickými cieľmi a prioritami Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2016 – 2022.

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja definuje nasledovnú rozvojovú víziu pre kraj: *„Nitriansky kraj bude rozvíjať diverzifikované hospodárstvo založené na moderných technológiách produkujúcich tovary a služby s vysokou pridanou hodnotou a vytvárať aktívne prostredie pre výskum, vývoj a inovácie. Do roku 2022 chce zvýšiť sociálny a environmentálny štandard života obyvateľov s kvalitnou a dostupnou infraštruktúrou.“*

PHSR Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2016 – 2022 definuje 4 strategické ciele:

Strategický cieľ: I. Konkurencieschopná ekonomika

Strategický cieľ je zameraný na problematiku ekonomiky, výskumu a inovácií, príchod nových zahraničných investícií. Strategický cieľ rieši konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, zlepšenie kvality života na vidieku a konkurencieschopnosť cestovného ruchu. Navrhované opatrenia budú prispievať k rastu zamestnanosti, k rozvoju vnútorného potenciálu kraja a k podpore kreatívneho priemyslu. Má stanovené štyri špecifické ciele:

- „Vytvoriť podmienky pre príchod investícií s vysokou pridanou hodnotou.“
- „Vytvoriť stimulujúce prostredie pre inovácie.“
- „Podporiť rozvoj multifunkčného poľnohospodárstva a rozvoj vidieka.“
- „Zlepšiť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu.“

Strategický cieľ: II. Kvalitné ľudské zdroje

Strategický cieľ je zameraný na problematiku sociálnej infraštruktúry – školstvo, kultúru, šport, bytový fond a problematiku sociálnych vecí a zdravotníctva. Má stanovené tri špecifické ciele:

- „Zlepšiť kvalitu zariadení sociálnej infraštruktúry.“
- „Zabezpečiť súlad vzdelávania s požiadavkami trhu práce.“
- „Zabezpečiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb a zdravotníckych služieb pre obyvateľov kraja.“

Strategický cieľ: III. Zdravé životné prostredie

Strategický cieľ je zameraný na problematiku ochrany životného prostredia, podporu prispôsobenia sa zmenám klímy a predchádzania a riadenia rizík. Efektívnejšie využívanie energetických zdrojov a prechod na energeticky efektívnejšie nízkouhlíkové hospodárstvo. Má stanovené tri špecifické ciele:

- „Znížiť ohrozenia všetkých zložiek životného prostredia a ochrana pred živelnými pohromami.“
- „Znížiť produkciu odpadov zavedením efektívneho systému triedenia a zhodnocovania.“
- „Zlepšiť energeticky efektívne a nízkouhlíkové hospodárstvo.“

Strategický cieľ: IV. Komplexná technická infraštruktúra

Strategický cieľ je zameraný na problematiku dopravnej infraštruktúry, rýchlostných ciest, ciest I., II. a III. triedy, zlepšenie železničnej siete, rozvoj vodnej dopravy a zlepšenie dopravnej obslužnosti. Cieľom je vytváranie predpokladov na zabezpečenie bezproblémového zásobovania obyvateľov kvalitnou pitnou vodou a efektívna likvidácia odpadových vôd bez negatívnych dopadov na životné prostredie, ako aj zvýšenie kvality komunikačných technológií. Strategický cieľ má stanovené tri špecifické ciele:

- „Skvalitniť regionálnu dopravnú infraštruktúru a jej napojenie na nadregionálne siete a zlepšiť dopravnú dostupnosť.“
- „Zlepšenie zásobovania pitnou vodou a odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd.“
- „Zlepšiť dostupnosť a kvalitu informačných a komunikačných technológií v kraji.“

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálnoekonomického a trvalo udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.

Cieľom rozvojovej stratégie je vybudovať príťažlivú obec pre vlastných obyvateľov, ako aj pre návštevníkov obce, zlepšiť občiansku a technickú infraštruktúru obce, zlepšiť súčasný stav životného prostredia v obci, zviditeľniť obec pre potenciálnych turistov a potenciálnych podnikateľov, a tým posilniť miestnu ekonomiku.

Vychádzajúc z analýzy existujúceho stavu hospodárskych a sociálnych podmienok v obci boli identifikované nasledovné strategické prioritné rozvojové oblasti obce:

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce**
- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou**

- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra
- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce
- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia
- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 6: Smart obec Iža

Strategický cieľ v hospodárskej oblasti: Trvalo udržateľný hospodársky rozvoj založený na miestnych zdrojoch. Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vybudovanej kvalitnej dopravnej a technickej infraštruktúry.

Strategický cieľ v sociálnej oblasti: Kvalitné a inkluzívne sociálne služby zabezpečujúce spokojnosť medzi obyvateľmi obce. Zvyšovať kvalitu ľudských zdrojov, podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia.

Strategický cieľ v environmentálnej oblasti: Zdravé a kvalitné životné prostredie v obci Iža

Strategická vízia obce Iža

Vízia obce Iža:
„Obec Iža – sociálna, inkluzívna, vzdelaná, zdravá, kultúrna, zelená a smart obec zabezpečujúca kvalitné životné podmienky pre miestnych obyvateľov a vyhľadávaná pre svoju jedinečnú atmosféru a významnú archeologickú lokalitu Kelemantia.“

Riadiaci tím a pracovné skupiny – tímy logistickej podpory pre rozvojové oblasti rozpracovali strategickú víziu obce Iža do detailnejších bodov:

„Sociálna, vzdelaná, zdravá, príťažlivá a konkurencieschopná obec v každej prioritnej oblasti, t. j. v hospodárskej, v sociálnej a v environmentálnej oblasti. Počet obyvateľov obce bude stabilizovaný na úrovni okolo 1800. Obec sa intenzívne bude starať o marginalizované skupiny a bude podporovať rovnosť príležitostí. Ľudia sa budú zaujímať o dianie v obci a venovať svoj čas aj skrášľovaniu svojho okolia a obce.

V obci budú kvalitné podmienky na bývanie aj v dôsledku intenzívnej výstavby bytov. V priestore pri rímskokatolíckom kostole vyrastie nové námestie: Námestie sv. Alžbety. V priestore námestia sv. Alžbety bude vybudovaná nová polyfunkčná zóna skladajúca z multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety a z jednopodlažných bytových domov so zabudovaným podkrovím.

Miestna občianska infraštruktúra bude kvalitná. V novovybudovanom zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa bude poskytovaná služba na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života. Dobrovoľný hasičský zbor bude mať k dispozícii zrekonštruovanú a rozšírenú požiarnu zbrojnicu. Aktívny oddych pri športe bude zabezpečený multifunkčným ihriskom s umelou trávnatou plochou pri základnej škole. Technická infraštruktúra obce bude na vysokej úrovni, miestne komunikácie budú zrekonštruované, systém chodníkov bude zrekonštruovaný a rozšírený. Cyklisti budú mať k dispozícii cyklistický chodník v intraviláne obce v smere na miestnu časť Bokroš. Nová autobusová zastávka bude poskytnúť cestujúcim kultúrnejšie priestory na čakanie na spoje na št. ceste I/63 v smere do Štúrova. Moderný systém verejného osvetlenia pre novú obytnú zónu v obci Iža prinesie zvýšenie dopravnej bezpečnosti na pozemných komunikáciách, zvýšenie bezpečnosti obyvateľov i návštevníkov obce. Geotermálna energia s použitím tepelného čerpadla bude využívaná pre základnú školu a obecný úrad.

Miestna ekonomika bude založená na miestnych zdrojoch, kde veľký význam budú mať poľnohospodárstvo a služby. Areál Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia bude vyhľadávaným turistickým bodom obce, medzi inými bude slúžiť na vedecko-výskumné aktivity a na remeselnícke tábory.

Kvalita životného prostredia bude vysoká. Čistiareň odpadových vôd a verejná kanalizačná sieť budú rozšírené a zrekonštruované. Triedený zber odpadu bude účinnejší aj v dôsledku rekonštrukcie a rozšírenia kompostárne a výstavby zberného dvora. V obci budú realizované preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami spôsobenými prívalovými dažďami. V obci budú realizované opatrenia na odstránenie invázných nepôvodných druhov rastlín. Verejná zeleň bude obnovená a revitalizovaná. Park pred obecným domom bude revitalizovaný a na námestí pred Obecným úradom budú realizované vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine. V rámci adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy odvodňovacie rigoly budú zrekonštruované.“

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Iža na roky 2021 – 2027. Strategickým cieľom rozvoja obce je: Vytvorenie podmienok na zvyšovanie kvality života obyvateľov i návštevníkov obce Iža aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom skvalitňovaní životného prostredia obce.

Prehľad strategických prioritných oblastí, strategických prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov a opatrení

Hospodárska oblasť								Sociálne oblasť				Environmentálna oblasť	
- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce - Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 6: Smart obec Iža								- Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou - Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce				Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia	
Cieľ 1: Zvýšiť podiel malých a stredných podnikateľov v lokálnej ekonomike													
Cieľ 2: Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí													
Cieľ 3: Cezhraničná spolupráca													
Cieľ 4: Vytvoriť z obce Iža atraktívnu turistickú destináciu													
Cieľ 1: Skvalitnenie a modernizácia dopravy, zlepšenie bezpečnosti, efektívnosti a udržateľnosti dopravných systémov													
Cieľ 2: Rozvoj inžinierskych sietí													
Cieľ 3: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov													
Cieľ 4: Podpora rozvoja verejnej hromadnej dopravy													
Cieľ 1: Rozšírenie inteligentných technológií, systémov a služieb													
Cieľ 1: Budovať a optimalizovať občiansku infraštruktúru obce													
Cieľ 2: Moderné a inkluzívne sociálne služby v obci													
Cieľ 3: Aktívne občianstvo													
Cieľ 4: Kultúrne dedičstvo													
Cieľ 1: Skvalitňovanie bytovej situácie													
Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia													

<i>Opatrenie 1.1: Posilnenie konkurencieschopnosti miestnych malých a stredných podnikateľov</i>
<i>Opatrenie 2.1: Podpora rastu zamestnanosti a podpora vytvárania nových pracovných miest v obci</i>
<i>Opatrenie 3.1: Podpora vytvárania nových cezhraničných a medzinárodných partnerstiev</i>
<i>Opatrenie 4.1: Zvýšiť návštevnosť obce, kvalitu a rozsah služieb pre turistov</i>
<i>Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry, znižovanie negatívnych environmentálnych vplyvov dopravy</i>
<i>Opatrenie 2.1: Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí</i>
<i>Opatrenie 3.1: Rekonštrukcia verejných budov</i>
<i>Opatrenie 4.1: Skvalitnenie podmienok cestovania autobusmi</i>
<i>Opatrenie 1.1: Podpora využívania inteligentných technológií a systémov pri poskytovaní služieb pre občanov</i>
<i>Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry</i>
<i>Opatrenie 2.1: Rozvoj sociálnych služieb</i>
<i>Opatrenie 3.1: Vývorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva</i>
<i>Opatrenie 4.1: Vývorenie podmienok na ochranu kultúrneho dedičstva</i>
<i>Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby</i> <i>Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov</i> <i>Opatrenie 1.3: Vývorenie príťažlivých podmienok bývania v obci</i>
<i>Opatrenie 1.1: Využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie</i> <i>Opatrenie 1.2: Riešenie problémov odpadového hospodárstva</i> <i>Opatrenie 1.3: Revitalizácia verejných priestorov a budovanie nových zelených plôch na budovanie odolnosti proti klimatickým zmenám, ako aj proti hrozbám pre zdravie občanov</i> <i>Opatrenie 1.4: Ochrana vodných zdrojov územia</i> <i>Opatrenie 1.5: Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami spôsobenými s prívateľnými dažďami a adaptáciu obce na klimatické zmeny</i> <i>Opatrenie 1.6: Odstraňovanie invázičných nepôvodných druhov rastlín</i> <i>Opatrenie 1.7: Zlepšenie environmentálneho povedomia a informovanosti obyvateľstva o ochrane prírody a životného prostredia</i>

C – Programová časť

Programová časť nadväzuje na strategickú časť a obsahuje strategické prioritné rozvojové oblasti obce, definovanie strategických cieľov pri jednotlivých prioritných oblastiach, priority, zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Program obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

Strategické prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia, aktivity

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 1: Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce**

Strategický cieľ: *Zabezpečiť trvalo udržateľný hospodársky rast v miestnej ekonomike obce, ktorý je základom hospodárskeho a sociálneho postavenia obyvateľov obce. Podpora multifunkčného poľnohospodárstva, priemyslu a služieb – vrátane cestovného ruchu ako perspektívneho hospodárskeho odvetvia obce. Podporovať tradičné i nové formy turizmu. Zvýšenie atraktivity obce pre malých a stredných podnikateľov, zvýšenie zamestnanosti obyvateľov obce. Posilnenie cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce na zhodnocovanie vnútorného potenciálu v prospech ďalšieho vyváženého rozvoja územia.*

Cieľ 1: Zvýšiť podiel malých a stredných podnikateľov v lokálnej ekonomike

Opatrenie 1.1: Posilnenie konkurencieschopnosti miestnych malých a stredných podnikateľov
Aktivity:

- Podpora zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikateľov
- Podpora diverzifikácie lokálnej ekonomiky
- Zintenzívnenie spolupráce s aktérmi hospodárskeho života doma i v zahraničí

Cieľ 2: Rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile, rozvoj inkluzívneho trhu práce a rovnosti príležitostí

Opatrenie 2.1: Podpora rastu zamestnanosti a podpora vytvárania nových pracovných miest v obci

Aktivity:

- Podpora rekvalifikačných kurzov a vzdelávacích programov poskytujúcich rôzne kvalifikácie s ohľadom na dynamiku trhu práce
- Podpora programov na elimináciu prejavov diskriminácie na trhu práce postavenej na akomkoľvek základe
- Realizácie programov zamestnanosti – programy cez ponuky zamestnávateľov pre nezamestnaných aj absolventov praxe
- Príprava nezamestnaných na nové formy zamestnania

Cieľ 3: Cezhraničná spolupráca

Opatrenie 3.1: Podpora vytvárania nových cezhraničných a medzinárodných partnerstiev

Aktivity:

- Realizácia projektov v cezhraničnej a medzinárodnej spolupráci
- Udržiavať existujúce a vytvárať nové partnerské vzťahy
- Využívať pohraničnú lokalizáciu obce a multikultúrny charakter obyvateľstva

Cieľ 4: Vytvoriť z obce Iža atraktívnu turistickú destináciu

Opatrenie 4.1: Zvýšiť návštevnosť obce, kvalitu a rozsah služieb pre turistov

Aktivity:

- Realizácia projektov na rozvoj turistickej atraktivity obce (využiť bohatú a živú miestnu kultúru, existenciu Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia a zápis Kelementie do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO)
- Vytvoriť moderný orientačno-informačný systém cestovného ruchu pre obec
- Zlepšiť propagáciu a turistický marketing obce
- Skvalitniť a rozšíriť ponuku kultúrnych, oddychových a zážitkových aktivít pre účastníkov cestovného ruchu
- Rozvíjať sekundárnu ponuku cestovného ruchu – podpora rozvoja turistickej infraštruktúry obce
- Podpora budovania zariadení na vidiecky cestovný ruch a agroturistiku
- Účasť obce na projektoch podporujúcich cestovný ruch v danom regióne
- Vybudovanie návštevného centra Kelemantia pri lokalite Dievčí hrad (komplex by prispel k rozvoju cestovného ruchu v obci, návštevné centrum by posilnilo obchodný a spoločenský život v obci)

• Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou

Strategický cieľ: Zabezpečiť dostupnosť kvalitnej občianskej infraštruktúry v predškolskej, školskej, sociálnej, zdravotnej, športovej a kultúrnej oblasti. Dostupné športoviská pre občanov. Zníženie percenta sociálne ohrozených a vylúčených obyvateľov obce. Zvýšiť kvalitu života osôb so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom a seniorov žijúcich na území obce. Rozvoj sociálnych služieb a podpora integrácie rôznych skupín obyvateľov do spoločenského života. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti, podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných. Rozvoj aktívneho občianstva.

Cieľ 1: Budovať a optimalizovať občiansku infraštruktúru obce

Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry

Aktivity:

- Oprava, rekonštrukcia a výstavba objektov občianskej infraštruktúry
- Podpora kultúry, športu, školských a voľnočasových programov
- Rekonštrukcia a výstavba športových zariadení – nové a zrekonštruované športové zariadenia dostupné pre širokú verejnosť
- Obnovenie zdravotníckeho strediska, rozšírenie zdravotníckych služieb podľa potrieb občanov obce (detská ambulancia, rehabilitačné stredisko)
- Vytvorenie nových detských ihrísk a oddychových zón
- Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom

- Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety
- Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice
- Zriadenie detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov

Cieľ 2: Moderné a inkluzívne sociálne služby v obci

Opatrenie 2.1: Rozvoj sociálnych služieb

Aktivity:

- Poradenstvo v školskej, sociálnej, zdravotnej a kultúrnej oblasti
- Rozšírenie osvetu s protidrogovou a protialkoholickou tematikou
- Rozširovanie opatrovateľských služieb pre obyvateľov
- Koordinovanie poskytovania sociálnej pomoci v obci
- Rozšírenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných
- Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím a nepriaznivým zdravotným stavom, rozvíjať terénne, ambulantné a pobytové sociálne služby
- Vytvoriť podmienky na zvýšenie zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím, nepriaznivým zdravotným stavom
- Zlepšiť dostupnosť služieb a zvýšiť kvalitu a rozsah sociálnych služieb pre rodiny s deťmi a mládežou a rozvíjať terénne a ambulantné sociálne služby
- Zlepšenie dostupnosti samostatného bývania mladých rodín v obecných nájomných bytoch
- Rozšíriť a skvalitniť terénne a ambulantné sociálne služby pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii
- Vytvoriť systém adresnej a stupňovitej sociálnej pomoci skupinám ľudí ohrozených sociálnym vylúčením
- Terénne sociálne práce i ďalšie služby pre seniorov i imobilných občanov (napr. služby nakupovania)
- Dom dôchodcov

Cieľ 3: Aktívne občianstvo

Opatrenie 3.1: Vytvorenie podmienok na podporu aktívneho občianstva

Aktivity:

- Realizovanie permanentného dialógu samosprávnych orgánov obce s obyvateľmi, zabezpečiť monitoring občianskych potrieb a dôsledne rešpektovať právo na informovanosť
- Vytvárať podmienky na podporu činnosti mimovládnych organizácií a dobrovoľníckeho sektoru

Cieľ 4: Kultúrne dedičstvo

Opatrenie 4.1: Vytvorenie podmienok na ochranu kultúrneho dedičstva

Aktivity:

- Organizovanie kultúrnych podujatí k hlbšiemu poznaniu kultúrneho dedičstva
- Zachovanie, ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva
- Obohatiť kultúrnu ponuku obce o nové projekty

- Podpora organizovania kultúrnych podujatí (Jazdecké dni, Dni Mostu priateľstva, Štrúdl'ový festival, Sedliacka olympiáda, vianočné slávnosti v obci, vianočný koncert speváckych zborov, vianočný koncert komorného telesa [hudobný – napr. organový] atď.).
- Záchrana a reštaurovanie starých drevených náhrobníkov vyrobených začiatkom 20. storočia v obci Iža – účelom reštaurovania je uchovanie materiálnej a duchovnej kultúry predkov dnešných obyvateľov obce (reštaurované drevené náhrobníky by mali byť chránené prístreškom pred nepriaznivými vplyvmi počasia, jedná sa približne o 20 ks drevených náhrobníkov)
- Znovuotvorenie miestnej knižnice a jej systematický rozvoj (napr. jej doplnenie z tvorby súčasných autorov pre všetky vekové kategórie občanov)
- Letné remeselnícke tábory pri novovzniknutých Remeselných dielňach v objekte Rímskeho a národopisného múzea Kelemantia

- **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra**

Strategický cieľ: *Podpora udržateľnej mobility skvalitnením dopravnej infraštruktúry obce, začleniť obec do dôležitých medzinárodných trás, priebežnou modernizáciou existujúcej infraštruktúry a budovaním novej v rozvojových územiach, zohľadňujúc požiadavky ekológie. Zvýšenie kvality, bezpečnosti a plynulosti dopravy v obci a minimalizovať jej negatívny vplyv na obyvateľov a návštevníkov obce – zavádzanie udržateľných riešení v doprave. Skvalitniť dopravnú a technickú infraštruktúru v obci, zabezpečiť lepšie podmienky pre cyklistickú a pešiu dopravu na miestnej i regionálnej úrovni. Zvýšenie kvality, bezpečnosti a plynulosti dopravy v obci Iža a minimalizovanie jej negatívneho vplyvu na obyvateľov a návštevníkov obce. Využitie obnoviteľných zdrojov energie a geotermálnej energie. Zlepšiť podmienky verejnej hromadnej dopravy – posilniť úlohu verejnej hromadnej dopravy v celkovom dopravnom výkone obce.*

Cieľ 1: Skvalitnenie a modernizácia dopravy, zlepšenie bezpečnosti, efektívnosti a udržateľnosti dopravných systémov

Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry, znižovanie negatívnych environmentálnych vplyvov dopravy

Aktivity:

- Rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií a chodníkov
- Zabezpečiť dopravnú cestnú infraštruktúru (parkoviská) pre návštevníkov kultúrnych pamiatok
- Zabezpečenie odtoku dažďovej vody z miestnych komunikácií
- Budovanie cyklistickej infraštruktúry – cyklistických chodníkov

Cieľ 2: Rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenie 2.1: Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí

Aktivity:

- Rozšírenie a modernizácia inžinierskych sietí
- Rozšírenie systému verejného osvetlenia

Cieľ 3: Zníženie energetickej náročnosti verejných budov

Opatrenie 3.1: Rekonštrukcia verejných budov

Aktivity:

- Realizácia aktivít na zníženie energetickej náročnosti verejných budov, na zlepšenie ich tepelno-technických a energetických vlastností

Cieľ 4: Podpora rozvoja verejnej hromadnej dopravy

Opatrenie 4.1: Skvalitnenie podmienok cestovania autobusmi

Aktivity:

- Rekonštrukcia a výstavba nových autobusových zastávok

• Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce

Strategický cieľ: *Vytvoriť podmienky pre kvalitné bývanie reagujúce na potreby a požiadavky obyvateľov obce. Zvýšenie počtu obyvateľstva obce. Vytvoriť podmienky pre nezávislý život rodín s deťmi.*

Cieľ 1: Skvalitňovanie bytovej situácie

Opatrenie 1.1: Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby

Aktivity:

- Podpora zlepšenia dostupnosti stavebných pozemkov s potrebnou technickou infraštruktúrou

Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov

Aktivity:

- Podpora výstavby nájomných bytov
- Podpora výstavby bytových domov

Opatrenie 1.3: Vytvorenie príťažlivých podmienok bývania v obci

Aktivity:

- Podpora všeobecného spoločensko-ekonomického rozvoja obce

• Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia

Strategický cieľ: *Systematická tvorba a ochrana životného prostredia. Odstraňovanie existujúcich záťaží a zdrojov znečistenia a súčasne vytvárať preventívne opatrenia zabráňujúce negatívne vplyvy na životné prostredie. Budovanie zelenej infraštruktúry, realizácia adaptačných a mitigačných opatrení zameraných na zmenu klímy. Zvyšovanie energetickej efektívnosti budov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. Zvyšovanie podielu využívania alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie. Využitie obnoviteľných zdrojov energie a geotermálnej energie. Zníženie energetickej náročnosti budov. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného*

prostredia, skrášlenie vzhľadu obce, podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti. Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia. Odstraňovanie invázných nepôvodných druhov živočíchov vzbudzujúcich obavy Európskej únie a invázných nepôvodných druhov živočíchov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky. Dobudovanie environmentálnej infraštruktúry na zabezpečenie ochrany zdravia obyvateľstva, realizácia opatrení na zabezpečenie ochrany pred povodňami, minimalizácia množstva produkovanej odpadu s orientáciou na maximálne využitie separácie. Koordinácia rozvoja priestorového usporiadania a funkčného využitia pozemkov súčasne s riadeným socioekonomickým rozvojom.

Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia

Opatrenie 1.1: Využívanie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- Budovanie a rozvoj zariadení pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov
- Inštalovanie solárnych kolektorov na výrobu energie na strechách obecných budov (ZŠ, Obecný úrad atď.) s cieľom ich energetickej samostatnosti
- Zvýšenie energetickej efektívnosti budov (zateplenie)
- Podpora modernizácie všetkých budov inteligentnými technológiami
- Podpora energeticky efektívnych riešení vo verejnej i súkromnej sfére

Opatrenie 1.2: Riešenie problémov odpadového hospodárstva

Aktivity:

- Rekultivácia divokých skládok, sanácia vzniknutých environmentálnych záťaží, likvidácia čiernych skládok odpadu
- Rozširovanie a zefektívnenie triedeného zberu odpadu
- Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne – zefektívnenie chodu a využitia kompostárne
- Vybudovanie zberného dvora
- Zabezpečiť primeranú úroveň pre umiestnenie obecných smetných nádob, zriadiť ohradené stojany pre zberné nádoby umiestnené obcou Iža
- Zvyšovanie úrovne odpadového hospodárstva využitím SMART a inovatívnych technológií
- Podpora aktivít zameraných na zhodnocovanie odpadov a znižovanie skládkovaného odpadu

Opatrenie 1.3: Revitalizácia verejných priestorov a budovanie nových zelených plôch na budovanie odolnosti proti klimatickým zmenám, ako aj proti hrozbám pre zdravie občanov

Aktivity:

- Revitalizácia verejnej zelene a verejných plôch
- Vybudovanie nového centra obce v priestore v okolí rímskokatolíckeho kostola a obecného domu
- Budovanie a údržba parkov a oddychových zón
- Výsadba zelene v blízkosti bytových novostavieb

- Osadenie kvetín a prvkov drobnej architektúry vo väzbe na rozvoj cestovného ruchu

Opatrenie 1.4: Ochrana vodných zdrojov územia

Aktivity:

- Rozšírenie čistiarne odpadových vôd
- Rozšírenie systému verejnej kanalizácie
- Zefektívnenie odvozu splaškových odpadových vôd zo žump občanov
- Obnova „artézskej studne“ v obci s cieľom skvalitnenia pitnej vody – revitalizácia jej okolia s ohľadom na cestovný ruch

Opatrenie 1.5: Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami spôsobenými s prívalovými dažďami a adaptáciu obce na klimatické zmeny

Aktivity:

- Rekonštrukcia a systematické čistenie odvodňovacieho systému
- Vybudovanie chýbajúcich jarkov, resp. dažďovej kanalizácie
- Vybudovanie ochranného systému na ochranu pred prívalovými vodami

Opatrenie 1.6: Odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov rastlín

Aktivity:

- Upozornenie vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na území obce na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín
- Informovanie verejnosti o metódach odstraňovania inváznych nepôvodných druhov rastlín (napr. kosenie a mulčovanie, vykopávanie, výrub, chemický spôsob likvidácie – postrek celej rastliny herbicídnym prípravkom atď.)
- Odstraňovanie inváznych nepôvodných druhov rastlín

Opatrenie 1.7: Zlepšenie environmentálneho povedomia a informovanosti obyvateľstva o ochrane prírody a životného prostredia

Aktivity:

- Vypracovanie koncepčných a metodických materiálov pre informovanie občanov o ochrane životného prostredia – poradenstvo a prevencia v oblasti životného prostredia
- Dôsledné udržiavanie čistoty a poriadku na podujatiach a aktivitách v prírode, dbanie na ekológiu v obci a ekosystém obce nákupom a umiestnením smetných nádob na triedený odpad

• **Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 6: SMART obec Iža**

Strategický cieľ: *Využitie SMART – inteligentných informačno-komunikačných technológií, zavádzanie inteligentných systémov a technológií pre hospodársky, sociálny a ekonomický rozvoj obce.*

Cieľ 1: Rozšírenie inteligentných technológií, systémov a služieb

Opatrenie 1.1: Podpora využívania inteligentných technológií a systémov pri poskytovaní služieb pre občanov

Aktivity:

- Podpora zavádzania inteligentných systémov manažmentu územia
- Podpora zavádzania inteligentných riešení pre verejnú správu a samosprávu
- Rozvoj digitalizácie a skvalitnenia služieb pre občana
- Rozvoj procesu participatívneho plánovania cez zapojenie verejnosti do príprav zadania a prerokovania následných návrhov dokumentov
- Budovanie a rozširovanie verejných wifi sietí, modernizácia a budovanie optických sietí

Monitorovanie hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža

Navrhované ukazovatele zohľadňujú všetky tri základné prioritné oblasti trvalo udržateľného rozvoja obce: hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť.

Názov ukazovateľa	Informačný zdroj	Merná jednotka
Novovytvorené pracovné miesta	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet pracovných miest
Zníženie prevádzkových nákladov občianskej infraštruktúry obce	Obec	EUR
Miera nezamestnanosti	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet nezamestnaných
Priemerné mzdy	Štatistický úrad SR	EUR
Sociálne odkázaní obyvatelia	Obec, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR	Počet sociálne odkázaných obyvateľov
Počet detských jasí detských jasí – zariadení starostlivosti o deti do troch rokov	Obec	Počet
Objem investícií do skvalitnenia občianskej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Objem investícií do skvalitnenia technickej infraštruktúry obce	Obec, ostatné úrady a organizácie	EUR
Zrekonštruované, resp. novovybudované miestne komunikácie	Obec	km
Intenzita výstavby bytov	Obec	Počet novopostavených bytov
Verejný poriadok a bezpečnosť obyvateľov – zaznamenané priestupky a trestné činy	Obec, Polícia SR	Počet
Spokojnosť obyvateľov so sociálnymi službami v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Počet vybudovaných zberných dvorov	Obec	Počet
Počet rozšírených a zrekonštruovaných kompostární	Obec	Počet
Počet vybudovaných autobusových zastávok	Obec	Počet
Verejný vodovod a kanalizácia	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností v %
Demografický vývoj obyvateľstva obce	Obec	Počet
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou školských inštitúcií v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s možnosťami športovania v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kultúrnym životom v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s úrovňou služieb v obci	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre prácu	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s obcou ako miestom pre bývanie a život	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť obyvateľov s kvalitou životného prostredia obce	Dotazníkový prieskum	% obyvateľov
Spokojnosť návštevníkov, turistov s obcou	Dotazníkový prieskum	% návštevníkov/turistov
Podiel domácností napojených na verejnú kanalizáciu s ČOV	Obec, ostatné úrady a organizácie	Podiel napojených domácností v %

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť s ČOV	Obec, Štatistický úrad SR	%
Produkcia komunálnych odpadov	Obec	kg/obyv.
Miera skládkovania komunálneho odpadu - Podiel skládkovaného komunálneho odpadu na celkovom množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu.	Obec	%
Miera recyklácie komunálneho odpadu - Indikátor predstavuje podiel recyklovaného komunálneho odpadu na celkovom množstve vyprodukovaného komunálneho odpadu. Recyklácia zahŕňa materiálovú recykláciu a recykláciu organických látok vrátane kompostovania.	Obec	%
Emisie znečisťujúcich látok - Emisie znečisťujúcich látok vyjadrujú množstvo základných znečisťujúcich látok do ovzdušia - SO ₂ , NO _X , CO.	Štatistický úrad SR, Slovenský hydrometeorologický ústav	t
Dĺžka novovytvorených a zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Obec	m
Dĺžka vybudovaných cyklotrás	Obec	m
Počet realizovaných projektov na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov	Obec	Počet
Výmera revitalizovaných a novovytvorených zelených plôch/parkov/zelenej infraštruktúry	Obec	m ²
Miera zaškolenosti detí v predprimárnom vzdelávaní - Podiel počtu detí v materských školách (vrátane špeciálnych tried) a špeciálnych materských školách vo veku 3 až 5 rokov na celkovom počte detí vo veku od 3 až 5 rokov	Obec, zriaďovatelia MŠ	%, počet
Zaškolenosť detí z marginalizovanej rómskej komunity v predprimárnom vzdelávaní - Podiel rómskych detí z marginalizovaných rómskych komunít v predprimárnom vzdelávaní z celkového počtu detí v danom veku v porovnaní so všeobecnou populáciou	Obec, zriaďovatelia MŠ	%, počet
Miera zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím - Podiel počtu pracujúcich osôb so zdravotným postihnutím z obyvateľstva so zdravotným postihnutím vo veku od 15 rokov	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	%, počet
Počet realizovaných aktivít zameraných na zmiernenie klimatickej zmeny a adaptáciu na túto zmenu	Obec	Počet

Merateľné ukazovatele

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie merateľných ukazovateľov pre hodnotenie programového dokumentu. Merateľné ukazovatele majú charakter kvantitatívnych indikátorov úspešnosti, definujúcich cieľové hodnoty, ktoré sa majú dosiahnuť. Na základe týchto ukazovateľov bude možné priebežne sledovať napĺňanie cieľov PHRSR. Výstupy projektov predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. Výsledok projektov (výstup programu) predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. Dopad predstavuje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu. Východiskové hodnoty ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHRSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2021, cieľové hodnoty boli stanovené pre rok 2027.

Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHRSR obce Iža na obdobie 2021 – 2027

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota / Rok	
				2021	2024	2027
Prioritná oblasť – Hospodárska						
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Cieľ 1: Skvalitnenie a modernizácia dopravy, zlepšenie bezpečnosti, efektívnosti a udržateľnosti dopravných systémov - Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry, znižovanie negatívnych environmentálnych vplyvov dopravy						
	Systém zrekonštruovaných miestnych komunikácií	Obec Iža	počet	0	0	1
	Zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém Novovybudovaný chodník pozdĺž št. cesty I/63	Obec Iža	počet	0 0	0 0	1 1

	Novovybudovaný systém cyklistických chodníkov v intraviláne obce	Obec Iža	počet	0	0	1
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Cieľ 2: Rozvoj inžinierskych sietí - Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí						
	Moderný systém verejného osvetlenia pre novú obytnú zónu v obci Iža	Obec Iža	počet	0	1	
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Cieľ 4: Podpora rozvoja verejnej hromadnej dopravy - Opatrenie 4.1. Skvalitnenie podmienok cestovania autobusmi						
	Moderná nová autobusová zastávka	Obec Iža	počet	0	1	
Prioritná oblasť – Sociálna						
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou - Cieľ 1: Budovať a optimalizovať občiansku infraštruktúru obce - Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry						
	Multifunkčná budova dom seniorov sv. Alžbety poskytujúca obecné nájomné byty a priestory pre vybrané služby (zdravotnícke, sociálne)	Obec Iža	počet	0	0	1
	Moderná budova požiarnej zbrojnice - vhodné priestorové podmienky na skladovanie techniky DHZ a na aktivity DHZ	Obec Iža	počet	0	1	
	Novovybudované multifunkčné športové ihrisko s umelým trávnatým povrchom	Obec Iža	počet	0	1	

	Novovybudované detské jasle - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov	Obec Iža	počet	0	1	
	Moderná zrekonštruovaná telocvičňa s modernými sociálno-hygienickými miestnosťami	Obec Iža	počet	0	1	
	Moderný systém využívania geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre ZŠ a Obecný úrad	Obec Iža	počet	0	1	
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce - Cieľ 1: Skvalitňovanie bytovej situácie - Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov						
	2 prízemné budovy so zabudovaným podkrovím – 2 budovy so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.)	Obec Iža	počet	0	2	
Prioritná oblasť - Environmentálna						
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.3: Revitalizácia verejných priestorov						
	Rozšírený centrálny park obce – novovybudované námestie pred Obecným domom s lavičkami, odpadkovými košmi, stojanmi na bicykle, malým trhoviskom miestnych produktov a malým prírodným javiskom	Obec Iža	počet	0	0	1
	Novovybudované Námestie sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom	Obec Iža	počet	0	0	1
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.2: Riešenie problémov odpadového hospodárstva						

	Rozšírená a zrekonštruovaná kompostáreň vybavená s kvalitným zariadením na prekopávanie a manipulačnou technikou	Obec Iža	počet	0	1	
	Zberný dvor s potrebnou technickou vybavenosťou, kde občania triedene môžu odovzdávať komunálny, stavebný a iný odpad	Obec Iža	počet	0	1	
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.4: Ochrana vodných zdrojov územia						
	Rozšírená čistiareň odpadových vôd (ČOV) Rozšírený verejný kanalizačný systém	Obec Iža	počet	0 0	1 1	
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.5: Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami spôsobenými s prívalovými dažďami a adaptáciu obce na klimatické zmeny						
	Preventívne opatrenia realizované na ochranu pred prívalovými vodami	Obec Iža	počet	0	2	
	Zrekonštruovaný odvodňovací systém – prekryté odvodňovacie rigoly	Obec Iža	počet	0	0	1
	Systém vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža	Obec Iža	počet	0	1	

D – Realizačná časť

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

Organizačné zabezpečenie realizácie

Zabezpečenie realizácie PHRSR je dosahované koordinovaným prístupom a spoluprácou so všetkými partnermi a aktérmi regionálneho rozvoja na území obce. Organizačné zabezpečenie realizácie jednotlivých projektov a aktivít je určené v programovej časti. Osobitne pre každý projekt (aktivita) je určený zodpovedný subjekt – tzv. garant, prípadne aj spolupracujúce subjekty. Vo väčšine prípadov je ako zodpovedný subjekt určená obec, resp. iné organizačné zložky správy obce (odborné komisie, oddelenia na obecnom úrade). Obec vykonáva svoje činnosti prostredníctvom svojich orgánov. Najvyšším orgánom je obecné zastupiteľstvo, ktoré môže zriaďovať ako svoje poradné orgány odborné komisie. Vo vzťahu k PHRSR je obecné zastupiteľstvo kompetentným orgánom na jeho schvaľovanie. Najvyšším výkonným orgánom a predstaviteľom obce je starosta. Rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom vyhradené obecnému zastupiteľstvu. Obecný úrad a jeho organizačné zložky organizačne a administratívne zabezpečujú fungovanie obce.

Komunikačná stratégia

Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého pripravovaného projektu PHRSR v rámci informovanosti a publicity alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov.

Prvú cieľovú skupinu predstavujú miestni obyvatelia. Táto cieľová skupina bola oslovená aj počas spracovania dokumentu PHRSR. Komunikácia s verejnosťou bude pokračovať naďalej (priamym zapojením a zverejňovaním každoročných hodnotiacich správ o plnení programu a aktuálnych akčných plánov na najbližšie obdobie). Druhú cieľovú skupinu predstavujú organizácie, podnikatelia, potenciálni investori, ktorí aktéri regionálneho rozvoja sa pri svojich lokalizačných rozhodnutiach orientujú podľa charakteru rozvojovej politiky a tiež podľa ponuky konkrétnych investičných príležitostí obsiahnutých v rozvojových dokumentoch obcí.

Hlavným komunikačným kanálom je internetová stránka obce: <https://www.iza.sk/>, avšak veľký význam má aj miestny rozhlas, miestna televízia a informačná tabuľa. Vzhľadom na veľkosť obce významnú úlohu má aj neformálnej komunikácie poslancov miestnej samosprávy a vedenia obce smerom k občanom pri informovaní o aktuálnych otázkach rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

PHRSR obce Iža je živým dokumentom. Realizácia programu bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Realizácia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je činnosťou samosprávy a obec ju vykonáva prostredníctvom svojich orgánov (obecné

zastupiteľstvo, starosta). Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Iža, organizáciami zriadenými a založenými obcou, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Udržiavanie a realizáciu stratégie PHRSR obce bude monitorovať Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Iža na obdobie 2021 – 2027. V prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov tento Tím bude navrhovať aj ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie vízie obce.

Proces realizácie PHRSR obce Iža sa začne po jeho schválení Obecným zastupiteľstvom.

Úlohou Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Iža bude:

- schádzať na prehodnocovanie plnenia PHRSR obce Iža podľa potreby, najmenej jedenkrát ročne,
- jedenkrát ročne podať správu Obecnému zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHRSR obce Iža tak, aby bolo zabezpečené, že všetky ciele budú splnené včas,
- prideliť zodpovednosť (hlavnú garanciu) za monitorovanie jednotlivých cieľov akčných plánov svojim jednotlivým členom,
- vzájomne sa informovať o plánoch prípravy a realizovaní projektov s cieľom koordinácie aktivít v obci,
- aktualizovať PHRSR obce Iža (minimálne každý druhý rok) – je to živý, otvorený dokument,
- pravidelne komunikovať s občanmi, podnikateľmi a inštitúciami v obci s cieľom zabezpečiť informovanosť o PHRSR obce Iža – so stratégiou rozvoja obce bude oboznámená verejnosť prostredníctvom miestnych médií.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr obecného úradu a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) obecného úradu alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHRSR obce Iža je otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov obce Iža a legislatívne zmeny. PHRSR obce Iža bude podliehať priebežným aktualizáciám a hodnoteniam. Vychádza z princípu, že proces plánovania bude úspešný len vtedy, ak sa k nemu bude pristupovať ako k dlhodobému procesu, bude sa orientovať na vyžitie silných stránok a možností územia, na potláčanie slabých stránok a možných ohrození územia a bude sa neustále adaptovať, aktualizovať a prispôsobovať v súlade so zmenami a potrebami sociálno-ekonomického života obce. Otvorenosťou dokumentu sa zabezpečí flexibilita pri určovaní priorít obce, ktoré musia reagovať na vzniknuté zmeny v danom prostredí a preferenciách obyvateľov.

Aktualizácia PHRSR obce Iža bude založená na princípe výberu priorít, opatrení, aktivít a projektov, pomocou ktorých je možné dosiahnuť najefektívnejší rozvoj prioritných oblastí obce. Postup bude nasledovný:

1. Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Iža odporučí zmeny v PHRSR obce Iža,
2. Obecné zastupiteľstvo schváli PHRSR obce Iža na ďalšie obdobie.

Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2021 – 2027		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2024	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHRSR	2023	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	2021 – 2027	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Akčný plán obce Iža na roky 2021 – 2027

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Akčný plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Akčný plán je spracovaný pre jednotlivé prioritné oblasti a ďalej obsahuje aj predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania a ukazovateľ výstupu.

Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
Akčný plán pre Hospodársku oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Investície do dopravnej a technickej infraštruktúry obce - Cieľ 1: Skvalitnenie a modernizácia dopravy, zlepšenie bezpečnosti, efektívnosti a udržateľnosti dopravných systémov - Opatrenie 1.1: Rozvoj dopravnej infraštruktúry, znižovanie negatívnych environmentálnych vplyvov dopravy				
Aktivita 3/1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2021 – 2025	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Systém zrekonštruovaných miestnych komunikácií
Aktivita 3/2 Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch	2021 – 2027	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém Novovybudovaný chodník pozdĺž št. cesty I/63
Aktivita 3/3 Vybudovanie cyklistických chodníkov	2021 – 2027	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Novovybudovaný systém cyklistických chodníkov v intraviláne obce

Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Cieľ 2: Rozvoj inžinierskych sietí - Opatrenie 2.1. Rozšírenie a skvalitnenie inžinierskych sietí				
Aktivita 3/4 Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Moderný systém verejného osvetlenia pre novú obytnú zónu v obci Iža
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 3: Udržateľná dopravná a technická infraštruktúra - Cieľ 4: Podpora rozvoja verejnej hromadnej dopravy - Opatrenie 4.1. Skvalitnenie podmienok cestovania autobusmi				
Aktivita 3/5 Zastávka autobusu na št. ceste I/63	2021 – 2023	Obec Iža	Zdroje obce	Moderná nová autobusová zastávka
Akčný plán pre Sociálnu oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 2: Inkluzívna, sociálna, vzdelaná, zdravá a kultúrna obec s modernou občianskou infraštruktúrou - Cieľ 1: Budovať a optimalizovať občiansku infraštruktúru obce - Opatrenie 1.1: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry				
Aktivita 2/1 Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety	2021 – 2023	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Multifunkčná budova dom seniorov sv. Alžbety poskytujúca obecné nájomné byty a priestory pre vybrané služby
Aktivita 2/2 Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice	2020 – 2023	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaná budova požiarnej zbrojnice - vhodné priestorové podmienky na skladovanie techniky DHZ a na aktivity DHZ

Aktivita 2/3 Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom	2021 – 2022	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Novovybudované multifunkčné športové ihrisko s umelým trávnatým povrchom
Aktivita 2/4 Zriadenie detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov – v obci Iža	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Novovybudované detské jasle - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov
Aktivita 2/5 Rekonštrukcia telocvične ZŠ	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Moderná zrekonštruovaná telocvična s modernými sociálno-hygienickými miestnosťami
Aktivita 2/6 Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Moderný systém využívania geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 4: Rozvoj bývania a rast počtu obyvateľstva obce - Cieľ 1: Skvalitňovanie bytovej situácie - Opatrenie 1.2: Rozvoj výstavby bytových domov				
Aktivita 4/1 Výstavba 14 bytov (2 bytové domy so 14 bytovými jednotkami. – 2x7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety	2022 – 2027	Súkromný investor	Súkromné zdroje	2 prízemné budovy so zabudovaným podkrovím – 2 budovy so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.)
Akčný plán pre Environmentálnu oblasť				
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.3: Revitalizácia verejných priestorov				

Aktivita 5/1 Vybudovanie centra obce – etapa č. 1	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Rozšírený centrálny park obce – novovybudované námestie pred Obecným domom s lavičkami, odpadkovými košmi, stojanmi na bicykle, malým trhoviskom miestnych produktov a malým prírodným javiskom
Aktivita 5/2 Vybudovanie centra obce – etapa č. 2	2021 – 2025	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Novovybudované Námestie sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.2: Riešenie problémov odpadového hospodárstva				
Aktivita 5/3 Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne	2021 – 2023	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Rozšírená a zrekonštruovaná kompostáreň vybavená s kvalitným zariadením na prekopávanie a manipulačnou technikou
Aktivita 5/4 Vybudovanie zberného dvora	2021 – 2023	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Zberný dvor s potrebnou technickou vybavenosťou, kde občania triedene môžu odovzdávať komunálny, stavebný a iný odpad
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.4: Ochrana vodných zdrojov územia				
Aktivita 5/5 Rozšírenie čistiarnie odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie v obci	2021 – 2027	Obec Iža	Zdroje EÚ Zdroje SR Zdroje obce	Rozšírená ČOV Rozšírený verejný kanalizačný systém
Strategická prioritná rozvojová oblasť č. 5: Ochrana životného prostredia - Cieľ 1: Zlepšenie stavu životného prostredia - Opatrenie 1.5: Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami spôsobenými s privalovými dažďami a adaptáciu obce na klimatické zmeny				

Aktivita 5/6 Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami	2021 – 2027	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Preventívne opatrenia realizované na ochranu pred prívalovými vodami
Aktivita 5/7 Rekonštrukcia odvodňovacieho systému	2021 – 2027	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Zrekonštruovaný odvodňovací systém – prekryté odvodňovacie rigoly
Aktivita 5/8 Vodozáržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža	2021 – 2024	Obec Iža	Zdroje SR Zdroje obce	Systém vodozáržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža

Projektové zámery obce Iža na obdobie 2021 – 2027

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/1

Základné údaje o projektovom zámere č. 1

Názov projektu	Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov Sv. Alžbety						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022						
Stav projektu pred realizáciou	Nedostatok obecných nájomných bytov, absencia kvalitných priestorových podmienok pre zdravotnícke a lekárenské služby						
Cieľ projektu	Vybudovať trojpodlažnú multifunkčnú budovu, v ktorej bude vytvorených 20 obecných nájomných bytov, a zároveň bude budova slúžiť ako dom služieb – v priestoroch budovy budú ambulancie lekárov (všeobecný obvodný lekár, zubný lekár), bude tam 1 lekár, bude vytvorená kuchyňa s jedálňou a poštový úrad. Financovanie by malo byť riešené aj pomocou nasledovných zdrojov: Štátny fond rozvoja bývania, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR						
Výstupy	Multifunkčná budova dom seniorov sv. Alžbety poskytujúca obecné nájomné byty a priestory pre vybrané služby						
Užívatelia	Dôchodcovia - obyvatelia obce, návštevníci služieb multifunkčnej budovy						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných obecných nájomných bytov Počet služieb dostupných v multifunkčnej budove						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká							
Poznámky	Pripravené povolenia, stanoviská Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety							2021-2022
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety	2021-2022	2 500 000,-		1 000 000,-		1 500 000,-	
Spolu		2 500 000,-		1 000 000,-		1 500 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/2
Základné údaje o projektovom zámere č. 2

Názov projektu	Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2020 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Budova požiarnej zbrojnice bola čiastočne zrekonštruovaná: boli vymenené okná a dvere, boli zrekonštruované sociálne miestnosti - v strednodobom horizonte je potrebné realizovať rozšírenie budovy požiarnej zbrojnice, keďže aktuálne priestorové podmienky pre aktivity Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) sú nevyhovujúce.						
Cieľ projektu	Zrekonštruovaná budova požiarnej zbrojnice. Vytvorenie vhodných priestorových podmienok pre činnosť DHZ – vytvorenie kancelárie DHZ. Zabezpečiť dodržanie stanovených štandardov vybavenosti objektu požiarnej zbrojnice.						
Výstupy	Zrekonštruovaná budova požiarnej zbrojnice - vhodné priestorové podmienky na skladovanie techniky DHZ a na aktivity DHZ						
Užívatelia	Členovia DHZ						
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných a rozšírených požiarnych zbrojníc v obci Zlepšenie pracovných podmienok členov Dobrovoľného hasičského zboru						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník			Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín
Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice							2020-2023
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejný zdroj				z toho súkromný zdroj
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice	2020-2023	180 000,-		162 000,-		18 000,-	
Spolu		180 000,-		162 000,-		18 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/3

Základné údaje o projektovom zámere č. 3

Názov projektu	Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia multifunkčného športového ihriska, nedostatok plôch na šport a aktívny oddych Nároky obyvateľov obce na možnosti aktívneho trávenia voľného času sú stále vyššie.						
Cieľ projektu	Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom v areáli základnej školy. Cieľom projektu je podporiť mládežnícky šport a zatriktívniť ponuku športového vyžitia pre mládež i obyvateľov obce. Skvalitnenie možností športového vyžitia a tiež celkového zvýšenia životnej úrovne obyvateľov v obci Iža.						
Výstupy	Novovybudované multifunkčné športové ihrisko s umelým trávnatým povrchom						
Užívatelia	Obyvatelia obce, mládež, športovci						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných multifunkčných športových ihrísk v obci Skvalitnenie podmienok pre športové vyžitie; zvýšenie športových aktivít mládeže i širokej verejnosti; zlepšenie podmienok aktívneho odpočinku a relaxu v obci; zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľov obce, rast atraktivity obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká							
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, hotové verejné obstarávanie Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/milník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom						2021-2022	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom	2021-2022	82 000,-		42 000,-		40 000,-	
Spolu		82 000,-		42 000,-		40 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/4

Základné údaje o projektovom zámere č. 4

Názov projektu	Zriadenie detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov – v obci Iža						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia detských jasí (zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov)						
Cieľ projektu	Cieľom zabezpečiť dennú starostlivosť o deti od dvanástich mesiacov do troch rokov veku dieťaťa. Plánovaná kapacita: 20 detí. Jasle budú vybudované v areáli základnej školy. Ďalší dôležitý význam v poskytovaní sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa zo strany mesta spočíva v rozvoji intelektuálnych a motorických schopností detí a ich socializácii. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕši tri roky veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.						
Výstupy	Novovybudované detské jasle - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov						
Užívatelia	Obyvatelia obce – deti do 3 rokov						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných detských jasí Počet detí v detských jasiach						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Existujúce stavebné povolenia, realizované verejné obstarávanie						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Výstavba detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov					2021-2024		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Výstavba detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov	2021-2024	626 877.93,- 125 375.58,-		714 640.83,-		37 612.68,-	
Spolu		626 877.93,- 125 375.58,-		714 640.83,-		37 612.68,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/5

Základné údaje o projektovom zámere č. 5

Názov projektu	Rekonštrukcia telocvične ZŠ						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Nevyhovujúce priestorové a technické podmienky v telocvični ZŠ (počet žiakov na ZŠ: 65)						
Cieľ projektu	Cieľ je zateplenie budovy telocvične, výmena okien a dverí, výmena podlahy, rekonštrukcia sociálno-hygienických miestností. Zlepšiť stav priestorov, ktoré sú určené na výchovno-vzdelávací proces v oblasti telesnej a športovej výchovy. Zníženie energetickej náročnosti základnej školy.						
Výstupy	Moderná zrekonštruovaná telocvična s modernými sociálno-hygienickými miestnosťami						
Užívatelia	Obyvatelia obce – žiaci ZŠ						
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných telocviční, počet zrekonštruovaných sociálno-hygienických miestností; počet detí na ZŠ; rast kvality vyučovania telesnej výchovy; využiteľnosť telocvične v čase mimo vyučovania žiakmi školy, obyvateľmi obce Úspora nákladov na energie						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, stavebné povolenia						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník					Súčinnosť iného odboru alebo subjektu		Termín
Rekonštrukcia telocvične ZŠ							2021-2024
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia telocvične ZŠ	2021-2024	160 078.79,-		122 026.80		38 051.99,-	
Spolu		160 078.79,-		122 026.80		38 051.99,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/6

Základné údaje o projektovom zámere č. 6

Názov projektu	Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022						
Stav projektu pred realizáciou	Potenciál využitia geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla						
Cieľ projektu	Cieľom využívať geotermálnu energiu s použitím tepelného čerpadla pre základnú školu a obecný úrad. Zníženie nákladov na vykurovanie a zlepšenie tepelnej pohody. Z environmentálneho hľadiska sa dosiahne značné zníženie množstva emisií produkovaných do ovzdušia, čím projekt prispeje k eliminovaniu environmentálnej záťaže na životné prostredie.						
Výstupy	Moderný systém využívania geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre ZŠ a Obecný úrad.						
Užívatelia	Obyvatelia obce, žiaci a pracovníci základnej školy						
Indikátory monitoringu	Zníženie nákladov na zabezpečenie tepelného hospodárstva budovy obecného úradu a základnej školy Zníženie zaťaženia životného prostredia Zlepšenie kvality života obyvateľov na vidieku						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník			Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín
Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla							2021-2022
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla	2021-2022	614 078.76,-		583 374.82-		30703.94,-	
Spolu		614 078.76,-		583 374.82-		30703.94,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/1
Základné údaje o projektovom zámere č. 7

Názov projektu	Rekonštrukcia miestnych komunikácií						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2025						
Stav projektu pred realizáciou	Miestne komunikácie na určitých úsekoch sú v nevyhovujúcom technickom stave						
Cieľ projektu	Rekonštrukciou miestnych komunikácií zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky, zlepšiť podmienky cestnej premávky v obci. Dlhodobé zníženie nákladov potrebných na stavebnú údržbu miestnych komunikácií v porovnaní so súčasnými potrebami. Zrekonštruovať miestne komunikácie v dĺžke 9 km. Obnova miestnych komunikácií bude mať za následok zvýšenie konkurencieschopnosti obce. Realizáciou projektu dôjde k zlepšeniu dostupnosti základných služieb obyvateľov i návštevníkov obce.						
Výstupy	Systém zrekonštruovaných miestnych komunikácií						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce, účastníci cestnej premávky v obci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky Zlepšenie kvality života občanov aj prostredníctvom posilnenia bezpečnosti cestnej premávky						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia Výber dodávateľa na úsek vo výmere 2500 m², dĺžka 500 m – rozpočet 42 000,- EUR na obdobie 2021 – 2022						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Rekonštrukcia miestnych komunikácií					2022-2025		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2022-2025	650 000,-	552 500,-	65 000,-		32 500,-	
Spolu		650 000,-	552 500,-	65 000,-		32 500,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/2

Základné údaje o projektovom zámere č. 8

Názov projektu	Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia chodníkov na vybraných úsekoch v obci, resp. ich nevyhovujúci technický stav. Výstavba chodníka je nutná aj z dôvodu, aby nedochádzalo k dopravným kolíziám na ceste z dôvodu, že chodci sa v súčasnosti pohybujú voľne po kraji cesty, nemôžu využívať chodník.						
Cieľ projektu	Rekonštrukciou a rozšírením chodníkového systému zvýšiť bezpečnosť chodcov a celkovú bezpečnosť cestnej premávky. Vybudovanie nového chodníkového systému pozdĺž št. cesty I/63 (len na jednej strane cesty; dĺžka plánovaného novovybudovaného chodníka: 3 km).						
Výstupy	Zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém Novovybudovaný chodník pozdĺž št. cesty I/63						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce - chodci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaného chodníkového systému Dĺžka novovybudovaného chodníkového systému Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch	2021-2027	100 000,-	85 000,-	10 000,-		5 000,-	
Spolu		100 000,-	85 000,-	10 000,-		5 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/3

Základné údaje o projektovom zámere č. 9

Názov projektu	Vybudovanie cyklistických chodníkov						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Cyklistická infraštruktúra na území obce je vybudovaná len vo veľmi obmedzenom rozsahu – absencia cyklistických chodníkov na plánovaných úsekoch v intraviláne obce. Cyklodoprava je veľmi populárna.						
Cieľ projektu	Vybudovanie cyklistických chodníkov v intraviláne obce v dĺžke 5 km. Vybudovaním cyklistických chodníkov zlepšiť bezpečnosť v cestnej doprave v obci (spojiť existujúcu cyklotrasu na hrádzi Dunaja s miestnou časťou Bokroš) a posilniť rozvoj cestovného ruchu v regióne obce.						
Výstupy	Novovybudovaný systém cyklistických chodníkov v intraviláne obce od Dunaja k miestnej časti Bokroš						
Užívatelia	Obyvatelia, návštevníci obce, turisti – cyklisti						
Indikátory monitoringu	Dĺžka vybudovaných cyklistických chodníkov v m Rast bezpečnosti cestnej premávky Rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/milník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Vybudovanie cyklistických chodníkov							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie cyklistických chodníkov	2021-2027	350 000,-	297 500,-	35 000,-		17 500,-	
Spolu		350 000,-	297 500,-	35 000,-		17 500,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/4
Základné údaje o projektovom zámere č. 10

Názov projektu	Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia verejného osvetlenia v novej obytnej zóne obce Iža						
Cieľ projektu	Cieľ je zabezpečiť verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža. realizácia projektu prinesie zvýšenie dopravnej bezpečnosti na pozemných komunikáciách a zvýšenie bezpečnosti obyvateľov i návštevníkov obce.						
Výstupy	Moderný systém verejného osvetlenia pre novú obytnú zónu v obci Iža						
Užívatelia	Obyvatelia obce – obyvatelia novej obytnej zóny v obci Iža						
Indikátory monitoringu	Rast kvality verejného osvetlenia v obci, rast bezpečnosti na verejných priestranstvách, počet obyvateľov v novej obytnej zóne Zvýšenie dopravnej bezpečnosti na pozemných komunikáciách						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža					2021-2024		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža	2021-2024	107 459.71,-		96 713.74,-		10 745.97,-	
Spolu		107 459.71,-		96 713.74,-		10 745.97,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/5
Základné údaje o projektovom zámere č. 11

Názov projektu	Zastávka autobusu na št. ceste I/63						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia kvalitných autobusových zastávok na pravej strane cesty I/63 v smere na Štúrovo						
Cieľ projektu	Cieľom projektu je vybudovanie novej autobusovej zastávky v obci Iža na št. ceste I/63 v smere na Štúrovo a tým skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľom a návštevníkom obce v rámci autobusovej dopravy. Zvýšiť kvalitu cestovania pre používateľov verejnej dopravy. Pre cestujúcich a vodičov zvýšiť bezpečnosť, priniesť v cestovaní kvalitatívny pokrok.						
Výstupy	Moderná nová autobusová zastávka v smere na Štúrovo zabezpečujúca zvýšenie bezpečnosti autobusovej dopravy						
Užívatelia	Obyvatelia obce, cestujúci						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných autobusových zastávok Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky – zvýšenie bezpečnosti autobusovej dopravy Rast kultúry komunitného cestovania						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Zastávka autobusu na št. ceste I/63					2021-2023		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Zastávka autobusu na št. ceste I/63	2021-2023	50 000,-				50 000,-	
Spolu		50 000,-				50 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie –4/1
Základné údaje o projektovom zámere č. 12

Názov projektu	Výstavba 14 bytov (2 bytové domy so 14 bytovými jednotkami. – 2x7 b. j.) na Námestí Sv. Alžbety
Garant	Súkromný investor
Kontaktná osoba garanta	
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Obec Iža
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2022 – 2027
Stav projektu pred realizáciou	Veľký záujem o bývanie v obci, nedostatok bytov v obci, odchod mladých rodín z obce Technická infraštruktúra je vybudovaná
Cieľ projektu	Zabrániť odchodu mladých občanov z obce a tým využiť ich potenciál pre rozvoj obce, ako aj vytvoriť predpoklady na atraktívne centrum obce a rast počtu obyvateľov obce. Cieľom projektu je výstavba 2 prízemných budov so zabudovaným podkrovím so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety.
Výstupy	2 prízemné budovy so zabudovaným podkrovím – 2 budovy so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.)
Užívatelia	Obyvatelia obce, záujemcovia o bývanie v obci
Indikátory monitoringu	Počet postavených bytových domov a počet postavených bytov Zlepšenie podmienok bývania v obci
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Prípravené povolenia, stanoviská Iné – Výstavbu realizuje súkromný investor

Realizácia projektu

Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Výstavba 14 bytov (2x7 b. j.) na Námestí Sv. Alžbety		2022-2027

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Výstavba 14 bytov (2x7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety	2022-2027	1 000 000,-					1 000 000,-
Spolu		1 000 000,-					1 000 000,-

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/1
Základné údaje o projektovom zámere č. 13

Názov projektu	Vybudovanie centra obce – etapa č. 1						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Opustená budova v priestore pred Obecným domom, neupravené okolie budovy obecného domu, absencia upraveného centrálného parku v obci						
Cieľ projektu	Vybudovať atraktívny park (atraktívne námestie) pred Obecným domom (v ktorom sa nachádza medzi inými aj obecný úrad) po zbúraní jednej nevyužívanej budovy v danej lokalite a rozmiestnenie lavičiek, odpadkových košov a informačných tabúl Vybudovanie malého trhoviska (rozmiestnenie stánkov pre predajcov miestnych produktov) a malého prírodného javiska (amfiteáter)						
Výstupy	Rozšírený centrálny park obce – novovybudované námestie pred Obecným domom s lavičkami, odpadkovými košmi, stojanmi na bicykle, malým trhoviskom miestnych produktov a malým prírodným javiskom						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci, turisti						
Indikátory monitoringu	Výmera revitalizovaných plôch v m², počet vybudovaných trhovísk, počet vybudovaných prírodných javísk Zlepšenie kvality životného prostredia Zvýšená atraktivita obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Pripravené povolenia, stanoviská Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Vybudovanie centra obce – etapa č. 1							2021-2024
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 1	2021-2024	500 000,-	425 000,-	50 000,-		25 000,-	
Spolu		500 000,-	425 000,-	50 000,-		25 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/2
Základné údaje o projektovom zámere č. 14

Názov projektu	Vybudovanie centra obce – etapa č. 2						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2025						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia upraveného terénu medzi multifunkčnou budovou domu seniorov sv. Alžbety a novostavanými bytovými domami						
Cieľ projektu	Vybudovanie Námestia sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom (rozmiestnenie lavičiek, odpadkových košov a informačných tabúl, bicyklových stojanov)						
Výstupy	Novovybudované Námestie sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom						
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce, turisti						
Indikátory monitoringu	Výmera revitalizovaných plôch v m², počet vybudovaných námestí Zlepšenie kvality životného prostredia Zvýšená atraktivita obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 2						2021-2025	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 2	2021-2025	300 000,-	255 000,-	30 000,-		15 000,-	
Spolu		300 000,-	255 000,-	30 000,-		15 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/3
Základné údaje o projektovom zámere č. 15

Názov projektu	Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Kompostáreň bola vybudovaná v roku 2007, jej súčasná kapacita je nevyhovujúca, areál kompostárne si vyžaduje rozsiahle terénne úpravy a zvýšenie rozlohy, potreba nákupu zariadenia na prekopávanie a manipulačnej techniky						
Cieľ projektu	Zvýšenie ochrany životného prostredia Rozšírením a rekonštrukciou kompostárne zvýšiť triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci, zlepšiť úpravy BRO – odpadu zo záhrad a parkov na území obce.						
Výstupy	Rozšírená a zrekonštruovaná kompostáreň vybavená s kvalitným zariadením na prekopávanie a manipulačnou technikou						
Užívatelia	Občania obce a organizácie v obci						
Indikátory monitoringu	Výmera rozšírenej kompostárne, skvalitnenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov v obci, množstvo ukladaného a spracovaného biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu, počet nakúpených strojov na prekopávanie a manipulačnej techniky Zvýšená ochrana životného prostredia, rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná štúdia, existujúce stavebné povolenie, podaná žiadosť o NFP Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne							2021-2023
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne	2021-2023	200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	
Spolu		200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/4

Základné údaje o projektovom zámere č. 16

Názov projektu	Vybudovanie zberného dvora						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia zberného dvora						
Cieľ projektu	Zvýšenie ochrany životného prostredia, zefektívnenie triedeného zberu, zvýšenie environmentálneho povedomia občanov. Vytvorením zberného dvora zlepšiť podmienky triedenia TKO, zber a triedenie drobného stavebného odpadu a ostatného odpadu. Cieľom projektu je zvýšenie podielu vytriedených zložiek odpadov na celkovom množstve komunálneho odpadu vyprodukovaného na území obce Iža vrátane eliminácie problematiky čiernych skládok. Projekt si tiež kladie za cieľ zvýšiť environmentálne povedomie občanov všetkých vekových kategórií.						
Výstupy	Zberný dvor s potrebnou technickou vybavenosťou, kde občania triedene môžu odovzdávať komunálny, stavebný a iný odpad						
Užívatelia	Občania obce a organizácie v obci						
Indikátory monitoringu	Výmera zberného dvora v m², počet obstaraných strojov, skvalitnenie triedeného zberu odpadu, množstvo ukladaného komunálneho odpadu Zvýšená ochrana životného prostredia, rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, existujúce stavebné povolenie Podaná žiadosť o NFP Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie zberného dvora						2021-2023	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie zberného dvora	2021-2023	200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	
Spolu		200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/5

Základné údaje o projektovom zámere č. 17

Názov projektu	Rozšírenie čistiarnie odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie v obci
Garant	Obec Iža
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027
Stav projektu pred realizáciou	Súčasná kapacita ČOV je nepostačujúca, verejná kanalizácia je vybudovaná len na niektorých uliciach obce, väčšina domácností nie je napojená na verejnú kanalizáciu (pokrytie obce so systémom verejnej kanalizácie je 10 %). Verejné inštitúcie sú napojené na systém verejnej kanalizácie.
Cieľ projektu	Odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie. Rozšíriť ČOV – zabezpečiť jej väčšiu kapacitu, aby obec mohla potom rozšíriť aj verejný kanalizačný systém pre domácnosti a organizácie (aby sa mohli napojiť na verejnú kanalizačnú sieť, a tak zlepšiť podmienky ochrany životného prostredia v obci a jej regióne). Rast počtu domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania.
Výstupy	Rozšírená ČOV a rozšírený verejný kanalizačný systém
Užívatelia	Obyvatelia obce, organizácie v obci
Indikátory monitoringu	Kapacita ČOV; počet napojených domácností na verejnú kanalizačnú sieť a ČOV Počet napojených organizácií na verejnú kanalizačnú sieť a ČOV Zvýšenie kvality životného prostredia
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Príprava novej projektovej dokumentácie a nového verejného obstarávania Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov

Realizácia projektu

Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Rozšírenie čistiarnie odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie		2021-2027

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rozšírenie čistiarnie odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie	2021-2027	9 000 000,-	7 650 000,-	900 000,-		450 000,-	
Spolu		9 000 000,-	7 650 000,-	900 000,-		450 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/6

Základné údaje o projektovom zámere č. 18

Názov projektu	Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Povodne spôsobené veľkými prívalovými dažďami už viackrát potrápili časť obyvateľov obce Iža (voda nemá kam odtekať).						
Cieľ projektu	Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami - preventívne opatrenia zamerané na ochranu záujmového územia pred prívalovými vodami a od škôd spôsobených prívalovými dažďami. V rámci 1. časti projektu bude zabezpečený koordinovaný odtok dažďovej vody cez systém rúr do odvodňovacieho rigola v dotknutej lokalite pri vstupe do obce zo smeru Komárno. V rámci 2. časti projektu (v inej lokalite) bude vybudovaný odvodňovací rigol na odvod dažďových vôd do už existujúceho odvodňovacieho kanála. Zabezpečenie ochrany obce Iža pred záplavami spôsobenými prívalovými dažďami.						
Výstupy	2 preventívne opatrenia realizované na ochranu pred prívalovými vodami						
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce na ohrozených lokalitách						
Indikátory monitoringu	Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy Zvýšená ochrana obce pred prívalovými dažďami Zvýšená kvalita životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami						2021-2027	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami	2021-2027	40 000,-		36 000,-		4 000,-	
Spolu		40 000,-		36 000,-		4 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/7

Základné údaje o projektovom zámere č. 19

Názov projektu	Rekonštrukcia odvodňovacieho systému						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Odvodňovacie rigoly pozdĺž št. cesty I/63 sú v nevyhovujúcom technickom stave. Absencia chodníka v obci na danom úseku, čo je z hľadiska bezpečnosti chodcov nevyhovujúce.						
Cieľ projektu	Terénne úpravy a rekonštrukcia odvodňovacích zariadení – prečistenie odvodňovacích rigolov, rekonštrukcia odvodňovacieho rigolu na jednej strane cesty (kde bude neskôr vybudovaný aj nový chodník) v dĺžke 1200 m pozdĺž št. cesty I/63. Prekrytie rigolov rieši úpravu existujúcich otvorených rigolov, do ktorých bude osadené potrubie a následne budú rigoly prekryté a na ich povrchu budú vystavané chodníky. Zabezpečenie ochrany obce Iža pred záplavami spôsobenými prívalovými dažďami.						
Výstupy	Zrekonštruovaný odvodňovací systém – prekryté odvodňovacie rigoly						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce – chodci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaného odvodňovacieho systému Zvýšená protipovodňová ochrana intravilánu obce Zvýšenie kvality životného prostredia, zvýšená ochrana chodcov						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah						
Realizácia projektu							
Fáza/milník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rekonštrukcia odvodňovacieho systému							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia odvodňovacieho systému	2021-2027	120 000,-		114 000,-		6 000,-	
Spolu		120 000,-		114 000,-		6 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/8
Základné údaje o projektovom zámere č. 20

Názov projektu	Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža
Garant	Obec Iža
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024
Stav projektu pred realizáciou	Hrozba povodní v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža. Potreba adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami.
Cieľ projektu	Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy. Cieľ je zabezpečiť ochranu obce pred prívalovými dažďami. Vytvorenie dažďových záhrad, ktoré budú zmierňovať nepriaznivé účinky suchej klímy v intraviláne obce, odľahčia kanalizačný systém.
Výstupy	Systém vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža. Realizované vodozádržné opatrenia – realizáciou jednotlivých preventívnych a adaptačných opatrení dôjde ku zníženiu rizika vzniku veľkých povodní spôsobujúcich značné škody na krajine a majetku či vážne ohrozujúcich samotné obyvateľstvo postihnutých oblastí.
Užívatelia	Obyvatelia obce – obyvatelia novej obytnej zóny v obci Iža
Indikátory monitoringu	Počet realizovaných vodozádržných opatrení Rast kvality životného prostredia Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, existujúce stavebné povolenia

Realizácia projektu

Fáza/milník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža		2021-2024

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža	2021-2024	180 000,-	153 000,-	18 000,-		9 000,-	
Spolu		180 000,-	153 000,-	18 000,-		9 000,-	

E – Finančná časť

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Iža budú plynúť z viacerých zdrojov: rozpočet obce (čo je základným zdrojom financovania aktivít), fondy Európskej únie, zdroje štátu, zdroje vyššieho územného celku, úverové zdroje, súkromné zdroje, ostatné verejné zdroje. Väčšina rozvojových aktivít – projektov bude mať viaczdrojové financovanie.

Finančné zabezpečenie podpory regionálneho rozvoja

Zákon o podpore regionálneho rozvoja (zákon č. 539/2008 Z. z.) definuje zdroje financovania regionálneho rozvoja v § 4:

(1) Regionálny rozvoj sa financuje

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo investícií“) a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

(2) Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

Záver

Dokument PHRSR obce Iža je rozvojový dokument obce – vyjadruje víziu rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania.

PHRSR obce Iža je strednodobý programovací dokument s časovým horizontom 5 rokov. Tento programovací dokument bol spracovaný ako podporný dokument pre stanovenie prioritných rozvojových oblastí, strategických cieľov, priorít, opatrení a aktivít rozvoja obce Iža .

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení, a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Taktiež dôležitým faktorom sú komplikované vlastnícke vzťahy.

Schválený PHRSR obce Iža je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť. PHRSR obce Iža schvaľuje Obecné zastupiteľstvo v Iži. Monitorovanie a hodnotenie PHRSR obce Iža realizuje Obecné zastupiteľstvo v Iži.

Príloha č. 1: Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 6 rokov

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/1

Základné údaje o projektovom zámere č. 1

Názov projektu	Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov Sv. Alžbety
Garant	Obec Iža
Kontaktná osoba garanta	Ing. Ing. István Domin, starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022
Stav projektu pred realizáciou	Nedostatok obecných nájomných bytov, absencia kvalitných priestorových podmienok pre zdravotnícke a lekárenské služby
Cieľ projektu	Vybudovať trojpodlažnú multifunkčnú budovu, v ktorej bude vytvorených 20 obecných nájomných bytov a zároveň budova bude slúžiť ako dom služieb – v priestoroch budovy budú ambulancie lekárov (všeobecný obvodný lekár, zubný lekár), bude 1 lekáreň, bude vytvorená kuchyňa s jedálňou a poštový úrad. Financovanie by malo byť riešené aj pomocou nasledovných zdrojov: Štátny fond rozvoja bývania, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
Výstupy	Multifunkčná budova dom seniorov sv. Alžbety poskytujúca obecné nájomné byty a priestory pre vybrané služby
Užívatelia	Dôchodcovia - obyvatelia obce, návštevníci služieb multifunkčnej budovy
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných obecných nájomných bytov Počet služieb dostupných v multifunkčnej budove
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	
Poznámky	Pripravené povolenia, stanoviská Vo fáze realizácie

Realizácia projektu

Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety		2021-2022

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie multifunkčnej budovy domu seniorov sv. Alžbety	2021-2022	2 500 000,-		1 000 000,-		1 500 000,-	
Spolu		2 500 000,-		1 000 000,-		1 500 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/2

Základné údaje o projektovom zámere č. 2

Názov projektu	Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice
Garant	Obec Iža
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2020 – 2023
Stav projektu pred realizáciou	Budova požiarnej zbrojnice bola čiastočne zrekonštruovaná: boli vymenené okná a dvere, boli zrekonštruované sociálne miestnosti - v strednodobom horizonte je potrebné realizovať rozšírenie budovy požiarnej zbrojnice, keďže aktuálne priestorové podmienky pre aktivity Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) sú nevyhovujúce.
Cieľ projektu	Zrekonštruovaná budova požiarnej zbrojnice. Vytvorenie vhodných priestorových podmienok pre činnosť DHZ – vytvorenie kancelárie DHZ. Zabezpečiť dodržanie stanovených štandardov vybavenosti objektu požiarnej zbrojnice.
Výstupy	Zrekonštruovaná budova požiarnej zbrojnice - vhodné priestorové podmienky na skladovanie techniky DHZ a na aktivity DHZ
Užívatelia	Členovia DHZ
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných a rozšírených požiarnych zbrojníc v obci Zlepšenie pracovných podmienok členov Dobrovoľného hasičského zboru
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu

Realizácia projektu

Fáza/milník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice		2020-2023

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejný zdroj				z toho súkromný zdroj
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia a rozšírenie požiarnej zbrojnice	2020-2023	180 000,-		162 000,-		18 000,-	
Spolu		180 000,-		162 000,-		18 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/3

Základné údaje o projektovom zámere č. 3

Názov projektu	Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia multifunkčného športového ihriska, nedostatok plôch na šport a aktívny oddych Nároky obyvateľov obce na možnosti aktívneho trávenia voľného času sú stále vyššie.						
Cieľ projektu	Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom v areáli základnej školy. Cieľom projektu je podporiť mládežnícky šport a zatriktívniť ponuku športového vyžitia pre mládež i obyvateľov obce. Skvalitnenie možností športového vyžitia a tiež celkového zvýšenia životnej úrovne obyvateľov v obci Iža.						
Výstupy	Novovybudované multifunkčné športové ihrisko s umelým trávnatým povrchom						
Užívatelia	Obyvatelia obce, mládež, športovci						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných multifunkčných športových ihrísk v obci Skvalitnenie podmienok pre športové vyžitie; zvýšenie športových aktivít mládeže i širokej verejnosti; zlepšenie podmienok aktívneho odpočinku a relaxu v obci; zlepšovanie zdravotného stavu obyvateľov obce, rast atraktivity obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká							
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, hotové verejné obstarávanie Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/milník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom						2021-2022	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie multifunkčného športového ihriska s umelým trávnatým povrchom	2021-2022	82 000,-		42 000,-		40 000,-	
Spolu		82 000,-		42 000,-		40 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/4

Základné údaje o projektovom zámere č. 4

Názov projektu	Zriadenie detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov – v obci Iža							
Garant	Obec Iža							
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce							
Partneri garanta (spolupráca s ...)								
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024							
Stav projektu pred realizáciou	Absencia detských jasí (zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov)							
Cieľ projektu	Cieľom zabezpečiť dennú starostlivosť o deti od dvanástich mesiacov do troch rokov veku dieťaťa. Plánovaná kapacita: 20 detí. Jasle budú vybudované v areáli základnej školy. Ďalší dôležitý význam v poskytovaní sociálnej služby v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa zo strany obce spočíva v rozvoji intelektuálnych a motorických schopností detí a ich socializácii. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladzovania rodinného a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do konca kalendárneho roka, v ktorom dovŕši tri roky veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť.							
Výstupy	Novovybudované detské jasle - zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov							
Užívatelia	Obyvatelia obce – deti do 3 rokov							
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných detských jasí Počet detí v detských jasiach							
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa							
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO							
Poznámky	Existujúce stavebné povolenia, realizované verejné obstarávanie							
Realizácia projektu								
Fáza/míľnik				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín	
Výstavba detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov							2021-2024	
Financovanie projektu								
Druh výdavku		Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
				EÚ	SR	VÚC	obec	
Výstavba detských jasí – zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov		2021-2024	626 877.93,- 125 375.58,-		714 640.83,-		37 612.68,-	
Spolu			626 877.93,- 125 375.58,-		714 640.83,-		37 612.68,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/5

Základné údaje o projektovom zámere č. 5

Názov projektu	Rekonštrukcia telocvične ZŠ						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Nevyhovujúce priestorové a technické podmienky v telocvični ZŠ (počet žiakov na ZŠ: 65)						
Cieľ projektu	Cieľ je zateplenie budovy telocvične, výmena okien a dverí, výmena podlahy, rekonštrukcia sociálno-hygienických miestností. Zlepšiť stav priestorov, ktoré sú určené na výchovno-vzdelávací proces v oblasti telesnej a športovej výchovy. Zníženie energetickej náročnosti základnej školy.						
Výstupy	Moderná zrekonštruovaná telocvičňa s modernými sociálno-hygienickými miestnosťami						
Užívatelia	Obyvatelia obce – žiaci ZŠ						
Indikátory monitoringu	Počet zrekonštruovaných telocviční, počet zrekonštruovaných sociálno-hygienických miestností; počet detí na ZŠ; rast kvality vyučovania telesnej výchovy; využiteľnosť telocvične v čase mimo vyučovania žiakmi školy, obyvateľmi obce Úspora nákladov na energie						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, stavebné povolenia						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Rekonštrukcia telocvične ZŠ					2021-2024		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia telocvične ZŠ	2021-2024	160 078.79,-		122 026.80		38 051.99,-	
Spolu		160 078.79,-		122 026.80		38 051.99,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 2/6

Základné údaje o projektovom zámere č. 6

Názov projektu	Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2022						
Stav projektu pred realizáciou	Potenciál využitia geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla						
Cieľ projektu	Cieľom využívať geotermálnu energiu s použitím tepelného čerpadla pre základnú školu a obecný úrad – podpora využitia obnoviteľných zdrojov energie (OZE) oproti využitiu fosílnych energií. Zníženie nákladov na vykurovanie a zlepšenie tepelnej pohody. Z environmentálneho hľadiska sa dosiahne značné zníženie množstva emisií produkovaných do ovzdušia, čím projekt prispeje k eliminovaniu environmentálnej záťaže na životné prostredie.						
Výstupy	Moderný systém využívania geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla pre ZŠ a Obecný úrad.						
Užívatelia	Obyvatelia obce, žiaci a pracovníci základnej školy						
Indikátory monitoringu	Zníženie nákladov na zabezpečenie tepelného hospodárstva budovy obecného úradu a základnej školy Zníženie zaťaženia životného prostredia Zlepšenie kvality života obyvateľov na vidieku						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla						2021-2022	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Využitie geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla	2021-2022	614 078.76,-		583 374.82-		30703.94,-	
Spolu		614 078.76,-		583 374.82-		30703.94,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/1
Základné údaje o projektovom zámere č. 7

Názov projektu	Rekonštrukcia miestnych komunikácií						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2025						
Stav projektu pred realizáciou	Miestne komunikácie na určitých úsekoch sú v nevyhovujúcom technickom stave						
Cieľ projektu	Rekonštrukciou miestnych komunikácií zvýšiť bezpečnosť cestnej premávky, zlepšiť podmienky cestnej premávky v obci. Dlhodobé zníženie nákladov potrebných na stavebnú údržbu miestnych komunikácií v porovnaní so súčasnými potrebami. Zrekonštruovať miestne komunikácie v dĺžke 9 km. Obnova miestnych komunikácií bude mať za následok zvýšenie konkurencieschopnosti obce. Realizáciou projektu dôjde k zlepšeniu dostupnosti základných služieb obyvateľov i návštevníkov obce.						
Výstupy	Systém zrekonštruovaných miestnych komunikácií						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce, účastníci cestnej premávky v obci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaných miestnych komunikácií Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky Zlepšenie kvality života občanov aj prostredníctvom posilnenia bezpečnosti cestnej premávky						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia Výber dodávateľa na úsek vo výmere 2500 m², dĺžka 500 m – rozpočet 42 000,- EUR na obdobie 2021 – 2022						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Rekonštrukcia miestnych komunikácií					2022-2025		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2022-2025	650 000,-	552 500,-	65 000,-		32 500,-	
Spolu		650 000,-	552 500,-	65 000,-		32 500,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/2

Základné údaje o projektovom zámere č. 8

Názov projektu	Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia chodníkov na vybraných úsekoch v obci, resp. ich nevyhovujúci technický stav. Výstavba chodníka je nutná aj z dôvodu, aby nedochádzalo k dopravným kolíziám na ceste z dôvodu, že chodci sa v súčasnosti pohybujú voľne po kraji cesty, nemôžu využívať chodník.						
Cieľ projektu	Rekonštrukciou a rozšírením chodníkového systému zvýšiť bezpečnosť chodcov a celkovú bezpečnosť cestnej premávky. Vybudovanie nového chodníkového systému pozdĺž št. cesty I/63 (len na jednej strane cesty; dĺžka plánovaného novovybudovaného chodníka: 3 km).						
Výstupy	Zrekonštruovaný a rozšírený chodníkový systém Novovybudovaný chodník pozdĺž št. cesty I/63						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce - chodci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaného chodníkového systému Dĺžka novovybudovaného chodníkového systému Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia a rozšírenie chodníkového systému, vybudovanie chodníkov na nových úsekoch	2021-2027	100 000,-	85 000,-	10 000,-		5 000,-	
Spolu		100 000,-	85 000,-	10 000,-		5 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/3

Základné údaje o projektovom zámere č. 9

Názov projektu	Vybudovanie cyklistických chodníkov						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Cyklistická infraštruktúra na území obce je vybudovaná len vo veľmi obmedzenom rozsahu – absencia cyklistických chodníkov na plánovaných úsekoch v intraviláne obce. Cyklodoprava je veľmi populárna.						
Cieľ projektu	Vybudovanie cyklistických chodníkov v intraviláne obce v dĺžke 5 km. Vybudovaním cyklistických chodníkov zlepšiť bezpečnosť v cestnej doprave v obci (spojiť existujúcu cyklotrasu na hrádzi Dunaja s miestnou časťou Bokroš) a posilniť rozvoj cestovného ruchu v regióne obce.						
Výstupy	Novovybudovaný systém cyklistických chodníkov v intraviláne obce od Dunaja k miestnej časti Bokroš						
Užívatelia	Obyvatelia, návštevníci obce, turisti – cyklisti						
Indikátory monitoringu	Dĺžka vybudovaných cyklistických chodníkov v m Rast bezpečnosti cestnej premávky Rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/milník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Vybudovanie cyklistických chodníkov							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie cyklistických chodníkov	2021-2027	350 000,-	297 500,-	35 000,-		17 500,-	
Spolu		350 000,-	297 500,-	35 000,-		17 500,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/4
Základné údaje o projektovom zámere č. 10

Názov projektu	Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia verejného osvetlenia v novej obytnej zóne obce Iža						
Cieľ projektu	Cieľ je zabezpečiť verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža. realizácia projektu prinesie zvýšenie dopravnej bezpečnosti na pozemných komunikáciách a zvýšenie bezpečnosti obyvateľov i návštevníkov obce.						
Výstupy	Moderný systém verejného osvetlenia pre novú obytnú zónu v obci Iža						
Užívatelia	Obyvatelia obce – obyvatelia novej obytnej zóny v obci Iža						
Indikátory monitoringu	Rast kvality verejného osvetlenia v obci, rast bezpečnosti na verejných priestranstvách, počet obyvateľov v novej obytnej zóne Zvýšenie dopravnej bezpečnosti na pozemných komunikáciách						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža					2021-2024		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Verejné osvetlenie pre novú obytnú zónu v obci Iža	2021-2024	107 459.71,-		96 713.74,-		10 745.97,-	
Spolu		107 459.71,-		96 713.74,-		10 745.97,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 3/5
Základné údaje o projektovom zámere č. 11

Názov projektu	Zastávka autobusu na št. ceste I/63						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia kvalitných autobusových zastávok na pravej strane cesty I/63 v smere na Štúrovo						
Cieľ projektu	Cieľom projektu je vybudovanie novej autobusovej zastávky v obci Iža na št. ceste I/63 v smere na Štúrovo, a tým skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľom a návštevníkom obce v rámci autobusovej dopravy. Zvýšiť kvalitu cestovania pre používateľov verejnej dopravy. Pre cestujúcich a vodičov zvýšiť bezpečnosť, priniesť v cestovaní kvalitatívny pokrok.						
Výstupy	Moderná nová autobusová zastávka v smere na Štúrovo zabezpečujúca zvýšenie bezpečnosti autobusovej dopravy						
Užívatelia	Obyvatelia obce, cestujúci						
Indikátory monitoringu	Počet vybudovaných autobusových zastávok Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky – zvýšenie bezpečnosti autobusovej dopravy Rast kultúry komunitného cestovania						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Zastávka autobusu na št. ceste I/63					2021-2023		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Zastávka autobusu na št. ceste I/63	2021-2023	50 000,-				50 000,-	
Spolu		50 000,-				50 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie –4/1

Základné údaje o projektovom zámere č. 12

Názov projektu	Výstavba 14 bytov (2 bytové domy so 14 bytovými jednotkami. – 2x7 b. j.) na Námestí Sv. Alžbety
Garant	Súkromný investor
Kontaktná osoba garanta	
Partneri garanta (spolupráca s ...)	Obec Iža
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2022 – 2027
Stav projektu pred realizáciou	Veľký záujem o bývanie v obci, nedostatok bytov v obci, odchod mladých rodín z obce Technická infraštruktúra je vybudovaná
Cieľ projektu	Zabrániť odchodu mladých občanov z obce, a tým využiť ich potenciál pre rozvoj obce, ako aj vytvoriť predpoklady na atraktívne centrum obce a rast počtu obyvateľov obce. Cieľom projektu je výstavba 2 prízemných budov so zabudovaným podkrovím so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety.
Výstupy	2 prízemné budovy so zabudovaným podkrovím – 2 budovy so 14 bytovými jednotkami (2 x 7 b. j.)
Užívatelia	Obyvatelia obce, záujemcovia o bývanie v obci
Indikátory monitoringu	Počet postavených bytových domov a počet postavených bytov Zlepšenie podmienok bývania v obci
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Prípravené povolenia, stanoviská Iné – Výstavbu realizuje súkromný investor

Realizácia projektu

Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Výstavba 14 bytov (2x7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety		2022-2027

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Výstavba 14 bytov (2x7 b. j.) na Námestí sv. Alžbety	2022-2027	1 000 000,-					1 000 000,-
Spolu		1 000 000,-					1 000 000,-

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/1

Základné údaje o projektovom zámere č. 13

Názov projektu	Vybudovanie centra obce – etapa č. 1						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024						
Stav projektu pred realizáciou	Opustená budova v priestore pred Obecným domom, neupravené okolie budovy obecného domu, absencia upraveného centrálného parku v obci						
Cieľ projektu	Vybudovať atraktívny park (atraktívne námestie) pred Obecným domom (v ktorom sa nachádza medzi inými aj obecný úrad) po zbúraní jednej nevyužívanej budovy v danej lokalite a rozmiestnenie lavičiek, odpadkových košov a informačných tabúl Vybudovanie malého trhoviska (rozmiestnenie stánkov pre predajcov miestnych produktov) a malého prírodného javiska (amfiteáter)						
Výstupy	Rozšírený centrálny park obce – novovybudované námestie pred Obecným domom s lavičkami, odpadkovými košmi, stojanmi na bicykle, malým trhoviskom miestnych produktov a malým prírodným javiskom						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci, turisti						
Indikátory monitoringu	Výmera revitalizovaných plôch v m², počet vybudovaných trhovísk, počet vybudovaných prírodných javísk Zlepšenie kvality životného prostredia Zvýšená atraktivita obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Pripravené povolenia, stanoviská Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 1						2021-2024	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 1	2021-2024	500 000,-	425 000,-	50 000,-		25 000,-	
Spolu		500 000,-	425 000,-	50 000,-		25 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/2
Základné údaje o projektovom zámere č. 14

Názov projektu	Vybudovanie centra obce – etapa č. 2						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2025						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia upraveného terénu medzi multifunkčnou budovou domu seniorov sv. Alžbety a novostavanými bytovými domami						
Cieľ projektu	Vybudovanie Námestia sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom (rozmiestnenie lavičiek, odpadkových košov a informačných tabúl, bicyklových stojanov)						
Výstupy	Novovybudované Námestie sv. Alžbety s detskými ihriskami, parkoviskami pre osobné mot. vozidlá a parkovým mobiliárom						
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce, turisti						
Indikátory monitoringu	Výmera revitalizovaných plôch v m², počet vybudovaných námestí Zlepšenie kvality životného prostredia Zvýšená atraktivita obce						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia Vo fáze realizácie						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 2						2021-2025	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie centra obce – etapa č. 2	2021-2025	300 000,-	255 000,-	30 000,-		15 000,-	
Spolu		300 000,-	255 000,-	30 000,-		15 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/3
Základné údaje o projektovom zámere č. 15

Názov projektu	Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Kompostáreň bola vybudovaná v roku 2007, jej súčasná kapacita je nevyhovujúca, areál kompostárne si vyžaduje rozsiahle terénne úpravy a zvýšenie rozlohy, potreba nákupu zariadenia na prekopávanie a manipulačnej techniky						
Cieľ projektu	Zvýšenie ochrany životného prostredia Rozšírením a rekonštrukciou kompostárne zvýšiť triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov v obci, zlepšiť úpravy BRO – odpadu zo záhrad a parkov na území obce.						
Výstupy	Rozšírená a zrekonštruovaná kompostáreň vybavená s kvalitným zariadením na prekopávanie a manipulačnou technikou						
Užívatelia	Občania obce a organizácie v obci						
Indikátory monitoringu	Výmera rozšírenej kompostárne, skvalitnenie zberu biologicky rozložiteľných odpadov v obci, množstvo ukladaného a spracovaného biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu, počet nakúpených strojov na prekopávanie a manipulačnej techniky Zvýšená ochrana životného prostredia, rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná štúdia, existujúce stavebné povolenie, podaná žiadosť o NFP Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/milník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne							2021-2023
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rozšírenie a rekonštrukcia kompostárne	2021-2023	200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	
Spolu		200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/4

Základné údaje o projektovom zámere č. 16

Názov projektu	Vybudovanie zberného dvora						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2023						
Stav projektu pred realizáciou	Absencia zberného dvora						
Cieľ projektu	Zvýšenie ochrany životného prostredia, zefektívnenie triedeného zberu, zvýšenie environmentálneho povedomia občanov. Vytvorením zberného dvora zlepšiť podmienky triedenia TKO, zber a triedenie drobného stavebného odpadu a ostatného odpadu. Cieľom projektu je zvýšenie podielu vytriedených zložiek odpadov na celkovom množstve komunálneho odpadu vyprodukovaného na území obce Iža vrátane eliminácie problematiky čiernych skládok. Projekt si tiež kladie za cieľ zvýšiť environmentálne povedomie občanov všetkých vekových kategórií.						
Výstupy	Zberný dvor s potrebnou technickou vybavenosťou, kde občania triedene môžu odovzdávať komunálny, stavebný a iný odpad						
Užívatelia	Občania obce a organizácie v obci						
Indikátory monitoringu	Výmera zberného dvora v m², počet obstaraných strojov, skvalitnenie triedeného zberu odpadu, množstvo ukladaného komunálneho odpadu Zvýšená ochrana životného prostredia, rast kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, existujúce stavebné povolenie Podaná žiadosť o NFP Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín		
Vybudovanie zberného dvora					2021-2023		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vybudovanie zberného dvora	2021-2023	200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	
Spolu		200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/5
Základné údaje o projektovom zámere č. 17

Názov projektu	Rozšírenie čistiarne odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie v obci						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Súčasná kapacita ČOV je nepostačujúca, verejná kanalizácia je vybudovaná len na niektorých uliciach obce, väčšina domácností nie je napojená na verejnú kanalizáciu (pokrytie obce so systémom verejnej kanalizácie je 10 %). Verejné inštitúcie sú napojené na systém verejnej kanalizácie.						
Cieľ projektu	Odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie. Rozšíriť ČOV – zabezpečiť jej väčšiu kapacitu, aby obec mohla potom rozšíriť aj verejný kanalizačný systém pre domácnosti a organizácie (aby sa mohli napojiť na verejnú kanalizačnú sieť a tak zlepšiť podmienky ochrany životného prostredia v obci a jej regióne). Rast počtu domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania.						
Výstupy	Rozšírená ČOV a rozšírený verejný kanalizačný systém						
Užívatelia	Obyvatelia obce, organizácie v obci						
Indikátory monitoringu	Kapacita ČOV Počet napojených domácností na verejnú kanalizačnú sieť a ČOV Počet napojených organizácií na verejnú kanalizačnú sieť a ČOV Zvýšenie kvality životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Príprava novej projektovej dokumentácie a nového verejného obstarávania Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rozšírenie čistiarne odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rozšírenie čistiarne odpadových vôd (ČOV) a následne rozšírenie verejnej kanalizácie	2021-2027	9 000 000,-	7 650 000,-	900 000,-		450 000,-	
Spolu		9 000 000,-	7 650 000,-	900 000,-		450 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/6

Základné údaje o projektovom zámere č. 18

Názov projektu	Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Povodne spôsobené veľkými prívalovými dažďami už viackrát potrápili časť obyvateľov obce Iža (voda nemá kam odtekať).						
Cieľ projektu	Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami - preventívne opatrenia zamerané na ochranu záujmového územia pred prívalovými vodami a od škôd spôsobených prívalovými dažďami. V rámci 1. časti projektu bude zabezpečený koordinovaný odtok dažďovej vody cez systém rúr do odvodňovacieho rigola v dotknutej lokalite pri vstupe do obce zo smeru Komárno. V rámci 2. časti projektu (v inej lokalite) bude vybudovaný odvodňovací rigol na odvod dažďových vôd do už existujúceho odvodňovacieho kanála. Zabezpečenie ochrany obce Iža pred záplavami spôsobenými prívalovými dažďami.						
Výstupy	2 preventívne opatrenia realizované na ochranu pred prívalovými vodami						
Užívatelia	Obyvatelia a návštevníci obce na ohrozených lokalitách						
Indikátory monitoringu	Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy Zvýšená ochrana obce pred prívalovými dažďami Zvýšená kvalita životného prostredia						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu					Termín	
Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami						2021-2027	
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Preventívne opatrenia na ochranu pred prívalovými vodami	2021-2027	40 000,-		36 000,-		4 000,-	
Spolu		40 000,-		36 000,-		4 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/7

Základné údaje o projektovom zámere č. 19

Názov projektu	Rekonštrukcia odvodňovacieho systému						
Garant	Obec Iža						
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce						
Partneri garanta (spolupráca s ...)							
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2027						
Stav projektu pred realizáciou	Odvodňovacie rigoly pozdĺž št. cesty I/63 sú v nevyhovujúcom technickom stave. Absencia chodníka v obci na danom úseku, čo je z hľadiska bezpečnosti chodcov nevyhovujúce.						
Cieľ projektu	Terénne úpravy a rekonštrukcia odvodňovacích zariadení – prečistenie odvodňovacích rigolov, rekonštrukcia odvodňovacieho rigolu na jednej strane cesty (kde bude neskôr vybudovaný aj nový chodník) v dĺžke 1200 m pozdĺž št. cesty I/63. Prekrytie rigolov rieši úpravu existujúcich otvorených rigolov, do ktorých bude osadené potrubie a následne budú rigoly prekryté a na ich povrchu budú vystavané chodníky. Zabezpečenie ochrany obce Iža pred záplavami spôsobenými privalovými dažďami.						
Výstupy	Zrekonštruovaný odvodňovací systém – prekryté odvodňovacie rigoly						
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci obce – chodci						
Indikátory monitoringu	Dĺžka zrekonštruovaného odvodňovacieho systému Zvýšená protipovodňová ochrana intravilánu obce Zvýšenie kvality životného prostredia, zvýšená ochrana chodcov						
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa						
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO						
Poznámky	V štádiu úvah Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah						
Realizácia projektu							
Fáza/miľník				Súčinnosť iného odboru alebo subjektu			Termín
Rekonštrukcia odvodňovacieho systému							2021-2027
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Rekonštrukcia odvodňovacieho systému	2021-2027	120 000,-		114 000,-		6 000,-	
Spolu		120 000,-		114 000,-		6 000,-	

Projektový zámer - strategická prioritná rozvojová oblasť / poradie – 5/8
Základné údaje o projektovom zámere č. 20

Názov projektu	Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža
Garant	Obec Iža
Kontaktná osoba garanta	Ing. István Domin, starosta obce
Partneri garanta (spolupráca s ...)	
Začatie a ukončenie projektu (od -do)	2021 – 2024
Stav projektu pred realizáciou	Hrozba povodní v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža. Potreba adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami.
Cieľ projektu	Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy. Cieľ je zabezpečiť ochranu obce pred prívalovými dažďami. Vytvorenie dažďových záhrad, ktoré budú zmierňovať nepriaznivé účinky suchej klímy v intraviláne obce, odľahčia kanalizačný systém.
Výstupy	Systém vodozádržných opatrení v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža. Realizované vodozádržné opatrenia – realizáciou jednotlivých preventívnych a adaptačných opatrení dôjde ku zníženiu rizika vzniku veľkých povodní spôsobujúcich značné škody na krajine a majetku či vážne ohrozujúcich samotné obyvateľstvo postihnutých oblastí.
Užívatelia	Obyvatelia obce – obyvatelia novej obytnej zóny v obci Iža
Indikátory monitoringu	Počet realizovaných vodozádržných opatrení Rast kvality životného prostredia Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
Zmluvné podmienky	VO - výber dodávateľa
Riziká	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Poznámky	Spracovaná projektová dokumentácia, existujúce stavebné povolenia

Realizácia projektu

Fáza/milník	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu	Termín
Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža		2021-2024

Financovanie projektu

Druh výdavku	Termín	Náklady spolu (EUR)	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
			EÚ	SR	VÚC	obec	
Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine – na námestí pred Obecným úradom v obci Iža	2021-2024	180 000,-	153 000,-	18 000,-		9 000,-	
Spolu		180 000,-	153 000,-	18 000,-		9 000,-	

Príloha č. 2: Zoznam členov Riadiaceho výboru, pracovných skupín – tímov logistickej podpory a Tímu pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie PHRSR obce Iža na obdobie 2021 – 2027

Personálna matica participatívnej tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Iža na obdobie 2021 – 2027

Gestor PHRSR: Ing. István Domin
Koordinátor PHRSR: Ing. Tibor Dittel

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Inovatívny a trvalo udržateľný ekonomický rozvoj

Členovia: Ing. Mária Tóth Kurucz
Klaudia Bulajcsík
Kornélia Dudáš Kurucz

Vedúci: Ferenc Csókás

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Školstvo, vzdelávanie, šport, občianska spoločnosť

Členovia: Peter Šipoš
Csilla Broczká
Mgr. Georgína Velebová

Vedúca: Mgr. Helena Vicianová

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Kvalitné sociálne a zdravotnícke služby, dostupná sociálna a zdravotná starostlivosť, podpora sociálnej inklúzie

Členovia: Tímea Baloghová
Ingrid Tamás
Kristína Vargová

Vedúca: Marta Vargová

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Inteligentná obec, digitalizácia, smart riešenia a technické inovácie

Členovia: Ing. Kornélia Lajos Rehtorisová
Ing. Barbara Krutošíková
Ing. Norbert Židek

Vedúci: Zsolt Kiss

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Podpora rozvoja kultúry, ochrana kultúrneho dedičstva, rozvoj cestovného ruchu

Členovia: Dr. Anna Sipos
Andrea Laboda

Mgr. Beatrica Kováč
Vedúca: Csilla Broczká

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Moderná technická
infraštruktúra, doprava a mobilita

Členovia: Róbert Balogh
Jelena Majkut
Roland Bilko

Vedúci: Tomáš Majkut

Pracovná skupina – tím logistickej podpory pre rozvojovú oblasť: Kvalitné a udržateľné
životné prostredie

Členovia: Ing. Ladislav Radvanský
Mária Zakar
Ing. Éva Alföldi

Vedúca: Klaudia Bulajcsik

**Riadiaci výbor Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce
Iža na obdobie 2021 – 2027:**

Gestor PHRSR: Ing. István Domin
Koordinátor PHRSR: Ing. Tibor Dittel
Vedúci pracovných skupín - tímov logistickej podpory pre rozvojové oblasti:
Klaudia Bulajcsik
Csilla Broczká
Marta Vargová

**Tím pre koordináciu participatívnej tvorby a implementácie Programu hospodárskeho
rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) obce Iža na obdobie 2021 – 2027:**

Gestor PHRSR: Ing. István Domin
Koordinátor PHRSR: Ing. Tibor Dittel
Vedúci pracovných skupín – tímov logistickej podpory pre rozvojové oblasti:
Klaudia Bulajcsik
Csilla Broczká
Marta Vargová

Príloha č. 3: Zoznam skratiek použitých v PHRSR

PHRSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
SR – Slovenská republika
EÚ – Európska únia
CR – cestovný ruch
MSP – malé a stredné podniky
RD – rodinný dom
BD – bytový dom
MŠ – materská škola
ZŠ – základná škola
ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
NPRVaV – Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania
UoZ – Uchádzač o zamestnanie
NSK – Nitriansky samosprávny kraj
ŠÚ SR – Štatistický úrad SR
VÚC – vyšší územný celok
NFP – nenávratný finančný príspevok
VO – verejné obstarávanie
CS – cieľová skupina

Príloha č. 4: Zoznam informačných zdrojov použitých v PHRSR

Návrh Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 – nové znenie, Úrad vlády SR, 2020

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Nitriansky samosprávny kraj

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v regióne Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2018 – 2023, Nitriansky samosprávny kraj

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2012) - Zmeny a doplnky č.1 Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja (2015) - Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja (2020), Nitriansky samosprávny kraj

Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2014-2020, Nitriansky samosprávny kraj

Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 – 2020, Nitriansky samosprávny kraj

Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020, Nitriansky samosprávny kraj

Koncepcia rozvoja stredného školstva v Nitrianskom samosprávnom kraji na roky 2021 – 2027, Nitriansky samosprávny kraj

Stratégia rozvoja vidieka Nitrianskeho samosprávneho kraja 2016 – 2022, Nitriansky samosprávny kraj

Regionálna inovačná stratégia NSK na roky 2021 – 2027, Nitriansky samosprávny kraj

Stratégia CLLD Miestnej akčnej skupiny Združenie Dolný Žitný ostrov na roky 2017 – 2023

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža, 2010

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Iža na roky 2016 – 2020, 2015

Komunitný plán sociálnych služieb obce Iža na obdobie 2018 – 2023

Územný plán obce Iža

Slovenská agentúra životného prostredia: Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Komárno, 2019

Strategický a marketingový plán rozvoja cestovného ruchu v NSK na roky 2014 – 2020

Stratégia rozvoja cyklotrás a cyklodopravy v NSK na roky 2016 – 2020

Regionálna integrovaná územná stratégia Nitrianskeho kraja na roky 2014 - 2020

Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014)

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (Úrad vlády SR, Sekcia regionálneho rozvoja)

Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030, Ministerstvo hospodárstva SR

Stratégia nízko-uhlíkového rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050, Ministerstvo životného prostredia SR

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020, 2014, Vláda SR

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Vláda SR

Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Program Slovensko 2021 – 2027, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030, Ministerstvo životného prostredia SR

Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025, Ministerstvo životného prostredia SR

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení Zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030, Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Plán obnovy a odolnosti SR, Ministerstvo financií SR

Moderné a úspešné Slovensko – Národný integrovaný reformný plán, Ministerstvo financií SR

Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2014 – 2030, Ministerstvo zdravotníctva SR

Aktualizácia Stratégie dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti v Slovenskej republike, Ministerstvo zdravotníctva SR

Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, 2013, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Zákon č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 543/2002 Z. z. Zákon o ochrane prírody a krajiny
 Zákon č. 245/2008 Z. z. Zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 Zákon č. 49/2002 Z. z. Zákon o ochrane pamiatkového fondu
 Aktualizácia národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky do 2030
 Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024, Vláda SR
 Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021 – 2025, Ministerstvo životného prostredia SR
 Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu: Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, Metodika tvorby PHRSR 2020, verzia: 1.0.3
 Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy, Bratislava, 2005: Klimatická zmena a jej možné dopady na pôdny fond Slovenska
 Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2019, Ministerstvo životného prostredia SR
 Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 – Fáza II, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
 Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, Ministerstvo životného prostredia SR
 Národný program znižovania emisií, Ministerstvo životného prostredia SR
 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
 Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Slovenská agentúra životného prostredia: Obehové hospodárstvo - budúcnosť rozvoja Slovenska, 2019
 Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
 Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov SR, 2020, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
 Národný program znižovania emisií - Slovenská republika - podľa čl. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES
 Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, Vláda Slovenskej republiky schválila uznesením č. 181/2021 dňa 7. apríla 2021
 Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania 2018 – 2027, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
 Vyhláška č. 450/2019 Z. z. – Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov
 Agenda 2030 – Správa o dosiahnutých výsledkoch v národných prioritách implementácie Agendy 2030, Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
 Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike, Uznesenie Vlády SR č. 71/2015
 Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (schválený uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014)
 Register mimovládnych neziskových organizácií <https://ives.minv.sk/rmno/>
www.statistics.sk
www.upsvar.sk
<https://www.enviroportal.sk/>
<http://www.soprsr.sk/web/>
<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-543>
<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-539>
<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-245>
 Register účtovných závierok <https://www.registeruz.sk/>
<https://finstat.sk/>
<https://www.minv.sk/>
<https://www.mindop.sk/>
<https://www.mirri.gov.sk/index.html>
<https://www.employment.gov.sk/sk/>
<https://www.minedu.sk/>
<https://www.minzp.sk/>
<http://www.soprsr.sk/web/>
<http://www.mpsr.sk/index.php?start>
<http://www.iza.sk/>
https://www.masdolnyzitnyostrov.sk/wp-content/uploads/2020/05/Strat%C3%A9gia-CLLD-MAS-ZD%C5%BDO_dodatok-2_verzia-2.1_december-2018.pdf
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sk/sheet/126/cestovny-ruch>
<http://www.pamiatky.sk/sk/page/slovensko-ma-dalsi-zapis-v-zozname-svetoveho-dedictva-unesco>

<http://www.archeol.sav.sk/kelemantia/index.html>

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky, <http://www.pamiatky.sk/sk/page/urad>

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/komentare/komentare-z-roku-2020/11-slovensky-trh-prace-pocas-prichadzajucich-demografickych-zmien.html>

<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/komentare/komentare-z-roku-2020/11-slovensky-trh-prace-pocas-prichadzajucich-demografickych-zmien.html>

https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/lifelong-learning-strategy-72_sk
www.pamiatky.sk